

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
608

Subotica, 28. studenoga 2014. Cijena 50 dinara

HNV – POTVRĐENI
MANDATI SVIM VIJEĆNICIMA

REAKCIJE NA ŠEŠELJEV
GOVOR MRŽNJE

VIJEĆA NEDOVOLJNO
KORISTE OVLAŠTENJA

UDRI BRIGU NA HEKTARE

INTERVJU
MAJA SEDLAREVIĆ

OGLAŠAVANJE ZAHTIJEVA VRIJEME I NOVAC

NE EKSPERIMENTIRAJTE!

RJEŠENJE JE

VOJVODANSKA
Svaštara

www.svastara.rs

AKCIJA!

SG

internet

već od
649 din

TIPPNET

SUBOTICA

KARADORDEV PUT 2

TEL: 024/555765

WWW.TIPPNET.RS

Јавно комунално предузеће „Суботицaгaс“ • Суботица
Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat • Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ • Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba : 024/641-211

***Lijepa lica dobre književnosti!
Nova knjiga u nakladi NIU »Hrvatska riječ«.***

Knjiga se može nabaviti u NIU »Hrvatska riječ« po cijeni od 300 dinara.

AKTUALNO

Nastavljena konstitutivna sjednica HNV-a

Potvrđeni mandati svim vijećnicima .. 7

TEMA

Reagirana na političke govore i poruke Vojislava Šešelja

Hrvatska traži osudu govora mržnje i ratno-huškačke propagande..... 8-10

Manifestacija Šokci i baština

Al je lipo u svatove iti..... 14-15

INTERVJU

Maja Sedlarević, Predsjednica Odbora za europske integracije i međuregionalnu suradnju

Građansko društvo – san i borba.... 12-13

SUBOTICA

Vrijedna donacija knjiga hrvatskih izdavača i pisaca

Fond bogatiji za 1200 naslova 18

ŠIROM VOJVODINE

Treće istraživanje o primjeni Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina

Nedovoljno korištena ovlaštenja 23

KULTURA

Godišnji koncert HGU Festival bunjevački pisama

Mezzosopran i tambure..... 32

SPORT

Iva Kujundžić, plivačica PK Spartak

Školska državna prvakinja 55

Čiji je problem?

Žučne rasprave su se vodile prošloga tjedna o izjavama i porukama **Vojislava Šešelja** od kada je vraćen u Srbiju. Ali nisu se vodile rasprave u Srbiji već u Hrvatskoj gdje se velika većina »zgrozila« nad onime što lider radikala poručuje. Rasprava se vodila kako o djelovanju Haaškog tribunala tako i o tome koliko Šešelju treba pridavati pozornosti. Želi li on baš i izazvati pozornost i reagiranje svojim provokativnim govorima i ne bi li ga stoga trebalo ignorirati, neka su od pitanja o kojima se raspravljalo. Ipak, većina aktera na političkoj sceni Hrvatske složila se da ratno-huškačka propaganda u regiji ne može donijeti ništa dobro te je usuglašeno donošenje Deklaracije u Hrvatskom saboru. Istodobno hrvatski su europarlamentarci pokrenuli donošenje Rezolucije na istu temu i u Europskom parlamentu.

Jedna od stvari na kojoj Hrvatska inzistira je da aktualna vlast u Srbiji reagira i osudi govor mržnje jer je, među ostalim, govor mržnje zabranjen i domaćim zakonima, a i radi mira u regiji. S druge strane u Srbiji, šutnja. Samo se tu i tamo pošalju podsmješljive poruke Hrvatskoj u smislu – što li se bavi onime što je se ne tiče. U Srbiji su pak druge teme zaokupirale javnost, ništa manje strašne. Nasilje u različitim vidovima, prometne nesreće u kojima mladi stradaju, nasilje mladih koji napadaju (i ubijaju) najstarije sugrađane, nasilje nad djecom, nasilje nad ženama...

Najavljena je izmjena zakona o prometu, što je u redu. Ipak, zakoni neće pomoći ukoliko se oni ne poštuju, a akteri nasilja očividno ne poštuju niti postojeće zakone. Drugim riječima same promjene zakona neće biti dovoljne da spriječe tragedije i smanje agresiju u društvu. U tom je kontekstu interesantno pitanje koje je dva puta uzastopce u dvije emisije postavila novinarka RTV-a **Danica Vučinić** ali je ono ostalo bez odgovora – kako to da su devedesetih godina mladi bili dovoljno zreli da ih se šalje u rat (koji Srbija nije vodila, ali su zato Šešeljevci oslobađali Vukovar), a nisu dovoljno zreli da s 18 godina voze automobil.

I možda se i tu krije dio odgovora odakle toliko nasilja među mladima i od strane mladih u društvu. I možda i u tome kontekstu treba promatrati ratno-huškački govor i govor mržnje koji je opet prisutan u Srbiji. Jer premda je sigurno da se devedesete ne mogu ponoviti, na koncu Hrvatska je članica NATO i Europske unije, a Srbija je na putu da postane članicom EU, ipak je govor mržnje govor koji je sam po sebi nasilje i koji stvara takvu atmosferu i klimu u kojoj nasilje jeste ne samo tolerirano već i poželjno. A ako se ta agresija ne može više realno izliti van granica i ispoljiti na Drugome i Drugacijem onda je neminovno da će se agresija »izliti« na pripadnike društva u Srbiji – i to one najslabije, najranjivije, pa i Svoje. I zato govor mržnje i nasilje koje ono implicira i potiče jeste prije svega problem Srbije i srpskog naroda pa makar taj govor bio usmjeren i prema ne-Srbima ili prema susjedima i Zapadu. I zato Srbija treba reagirati. Zbog sebe, a ne zbog drugih.

J. D.

PRIOPĆENJE VIJEĆNIKA ZAJEDNIČKE LISTE HRVATSKIH UDRUGA – TOMISLAV STANTIĆ

Krivo tumačenje i kršenje Poslovnika

O sam vijećnika izabranih sa *Zajedničke Liste hrvatskih udruga* – Tomislav Stantić uputilo je priopćenje, jer se »od dana održavanja Konstitutivne sjednice Hrvatskog nacionalnog vijeća u javnosti šire dezinformacije o događaju koji je obilježio sjednicu i njen tijek«, navodi se u priopćenju, putem kojeg se žele »predstaviti činjenice i omogućiti svim zainteresiranim stranama potpuni uvid u tijek Konstitutivne sjednice HNV i aktivnosti poduzete nakon nje«. Priopćenje prenosimo u cijelosti.

Na Konstitutivnoj sjednici HNV-a koja je održana 17. 11. 2014. godine u Plavoj vijećnici Gradske kuće u Subotici, predsjedavajući sjednice, najstariji vijećnik, **Martin Bačić**, krivim tumačenjem *Privremenog poslovnika o radu na konstitutivnoj sjednici* izazvao je incident i sasvim nepotrebno sjednicu, koja je trebala biti formalna, pretvorio u žučnu raspravu.

Naime, g. Martin Bačić tumačio je da na temelju čl. 4. spomenutog poslovnika samo onim vijećnicima koji su ponijeli svoje Uvjerenje (Potvrdu) da su izabrani za člana HNV-a, mogu biti potvrđeni mandati za novi saziv HNV.

U spomenutom članku doslovno stoji: »Konstituiranje nacionalnog savjeta provodi se na osnovi uvjerenja o izboru za člana nacionalnog savjeta i rješenja o dodjeli mandata članova nacionalnog savjeta. Predsjedavajući Radnog predsjedništva nakon čitanja imena, prezimena, mjesta prebivališta članova nacionalnog savjeta kojima su mandati dodijeljeni, konstatira da su mandati potvrđeni«. U tekstu nigdje ne piše da se mora izvršiti uvid u taj dokument. Napose, u Pozivu

koji su vijećnici dobili, nigdje nije bilo naznačeno da treba ponijeti Uvjerenje (Potvrdu) na temelju čega se utvrđuje i verificira mandat.

Mandate za 29 vijećnika HNV dodijelilo je nadležno ministarstvo na temelju zapisnika s elektorske skupštine. Popis svih 29 vijećnika objavljen je u Službenom Glasniku R. Srbije. Dakle, na temelju nazočnosti pojedinog vijećnika trebalo je samo da se »konstatira da su mandati potvrđeni«. Nije bila potrebna nikakva provjera je li netko vijećnik ili nije, jer je to već svima poznata stvar. U tom smislu Poslovnik jasno kaže: »Predsjedavajući Radnog predsjedništva nakon čitanja imena, prezimena, mjesta prebivališta članova nacionalnog savjeta kojima su mandati dodijeljeni, konstatira da su mandati potvrđeni«.

Iz zvučnog zapisa s prvog dijela konstitutivne sjednice (<http://www.subotica.info/2014/11/17/hrvati-podeljeni-na-konstitutivnoj-sjednici-hnv>) jasno se vidi da je predsjedavajući izazvao konfuziju i narušio demokratsku atmosferu na Konstitutivnoj sjednici, a po tijek sjednice najdestruktivnija rečenica je bila: »Ja mislim da je propis jasan. Sad se postavlja pitanje da li ćemo poštivati propis ili nećemo. Ja bih sad postavio pitanje tko je zato da se poštuje propis? Da glasamo...«. I vijećnici s liste Slaven Bačić glasali su »za poštivanje propisa«.

Nakon toga uslijedila je žučna rasprava tijekom koje je Martin Bačić uskraćivao dati riječ ili je oduzimao riječ vijećnicima koji su tražili objašnjenje ili željeli reći svoje viđenje.

No, kad je već g. Martin Bačić pozvao vijećnike da glasuju hoće li raditi po propisu ili ne, trebalo

je biti dosljedan i raditi po propisu, prema čl. 4. Poslovnika u kojem jasno stoji: »Konstituiranje nacionalnog savjeta provodi se na osnovi uvjerenja o izboru za člana nacionalnog savjeta i rješenja o dodjeli mandata članova nacionalnog savjeta«. Dakle, g. Martin Bačić je prekršio i svoje tumačenje propisa iz čl. 4., jer je proglasio da je po Poslovniku dovoljno prikazati samo Uvjerenje (Potvrdu) a ne i Rješenje, iako su ga pojedini vijećnici na to upozorili. On je ustrajao u svom tumačenju propisa i uskratio je verificirati mandate **Josipi Ivanković** i **Ivanu Karačiću**.

Iz čl. 4. se, međutim, vidi da tako nešto uopće nije bilo potrebno. On je, naime, kao predsjedavajući imao u ruci materijale, koji su poslani i svim vijećnicima, u kojima su bile preslike Uvjerenja odnosno Potvrda o izboru za člana HNV-a i to za svakog pojedinog izabranog vijećnika. U čl. 4. piše da predsjedavajući treba pročitati »imena, prezimena i mjesta prebivališta pojedinih članova nacionalnog savjeta kojima su mandati dodijeljeni« i konstatirati da su im mandati potvrđeni. Dovoljno je dakle da

je pojedini vijećnik bio prisutan i, eventualno, prikazao svoju osobnu iskaznicu na temelju koje bi se moglo utvrditi da se radi o osobi čija je fotokopija Potvrde o izboru za člana Nacionalnog vijeća bila priložena.

Budući da g. Martin Bačić ni nakon reakcije pojedinih vijećnika i ukazivanje na tu činjenicu nije htio potvrditi sve mandate, sedam vijećnika HNV-a napustilo je sjednicu jer nisu željeli biti dionici očitog krivog tumačenja i kršenja Poslovnika. Također, nisu željeli dopustiti da ih g. Martin Bačić onemoguću u punopravnom sudjelovanju na sjednici.

O ovom incidentu vijećnici sa *Liste hrvatskih udruga* – dr. Tomislava Stantić izvijestili su sljedećeg dana Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu Republike Srbije i priložili svoju žalbu.

Vijećnici s liste dr. Tomislav Stantić ostat će ustrajni u naporima da rad i djelovanje HNV bude utemeljeno na poštivanju zakona i procedura i na otvorenom, demokratskom dijalogu. Bez toga HNV neće služiti našoj zajednici niti će biti u stanju da ispuni svoju misiju i svoj mandat.

Debata

Položaj Bunjevaca u Srbiji

Inicijativa mladih za ljudska prava organizira festival *Mjesec ljudskih prava* od 29. studenoga do 23. prosinca koji će se održati u Subotici, Apatinu, Šidu i Bačkoj Palanci. Svečano otvorenje festivala održat će se sutra (subota, 29. studenoga) kada će na Otvorenom sveučilištu u Subotici biti održana debata pod nazivom *Položaj Bunjevaca u Srbiji*, s početkom u 17 sati. Na debati će sudjelovati: **Suzana Kujundžić Ostojić**, Bunjevačko nacionalno vijeće, **Mijo Mandić**, Bunjevačka matica, **Slaven Bačić**, Hrvatsko nacionalno vijeće i **Tomislav Žigmanov**, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.

NASTAVLJENA KONSTITUTIVNA SJEDNICA HNV-A

Potvrđeni mandati svim vijećnicima

Nakon dopisa resornog ministarstva u kojem je ukazano da prošloga puta nisu potvrđeni mandati svim članovima HNV-a, Vijeće je u utorak nastavilo konstitutivnu sjednicu na kojoj je verificirano članstvo toga tijela

Na osnovu prispje-log Zapisnika s konstitutivne sjednice Hrvatskog nacionalnog vijeća koja je održana 17. studenoga u Subotici, Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave, poslalo je u utorak dopis HNV-u u kojem se ukazuje kako je »čitanjem navednog Zapisnika nejasno je li HNV konstituiran«, budući da nisu potvrđeni mandati svim članovima Vijeća. S tim u svezi, Ministarstvo je predložilo da se nastavi konstitutivna sjednica HNV-a na kojoj će na najjednostavniji način biti potvrđeni mandati svim članovima Vijeća.

U dopisu Ministarstva je navedeno i kako konstitutivna sjednica nema ulogu odlučivati o članstvu u nacionalnom vijeću, već da je za to dovoljno simboličko čitanje imena i prezimena izabranih članova na osnovu rješenja Republičke izborne komisije o dodjeli mandata objavljenih u *Službenom glasniku*. Prema dopisu Ministarstva, nazočnima nisu potrebna Uvjerenja o izboru za člana nacionalnog vijeća, kako se to od strane Radnog predsjedništva zahtjevalo na konstitutivnoj sjednici održanoj sredinom mjeseca, a nije obvezno ni da svi članovi nazoče sjednici. Naime, zbog drugačijeg tumačenja privremenog poslovnika o radu na

konstitutivnoj sjednici, prošloga puta nisu verificirani mandati svih vijećnika, odnosno izostale su verifikacije onih koji nisu donijeli spomenuto Uvjerenje i onih koji su bili odsutni.

POTPUNA VERIFIKACIJA

Tim povodom je u utorak 25. studenoga, u sjedištu HNV-a u Subotici, nastavljena konstitutivna sjednica Vijeća, čija je glavna točka dnevnog reda bila potvrda mandata svim članovima toga tijela. Sjednici je nazočilo 27 od ukupno 29 vijećnika, a vodilo ju je, po poslovniku, Radno predsjedništvo na čelu s najstarijim vijećnikom **Martinom Bačićem**.

Prema preporuci Ministarstva, čitanjem rješenja objavljenog u Službenom glasniku od 29. listopada 2014. potvrđeni su mandati svih 29 vijećnika, a to su: **Slaven Bačić, Petar Kuntić, Vesna Prčić, Martin Bačić, Darko Sarić Lukendić, Anđela Horvat, Zlatko Načev, Ivan Ušumović, Snežana Periškić, Željko Pakledinac, Andrija Adin, Mira Tumbas, Andrej Španović, Mladen Petreš, Ankica Jukić Mandić, Josip Hodak, Neven Orčić, Snežana Đaković, Željko Šeremešić, Matilda Pelhe, Miroslav Galar, Tomislav Stantić, Andrija Anišić, Josipa Ivanković, Stanko Krstin, Ivan**

Karačić, Vesna Zelenika, Mata Matarić i Vladimir Kranjčević.

TRAŽENJE ISPRIKE

Prije verifikacije, Mata Matarić je zatražio da predsjedavajući **Matin Bačić** iz razloga što je prošli put Hrvate u Srbiji »doveo u zabludu« odstupi s te pozicije, kao i iz Hrvatskog nacionalnog vijeća. Također, zatražio je i da se izabere novo Radno predsjedništvo koje će voditi nastavak konstitutivne sjednice.

Martin Bačić je na to odgovorio kako je ovo pitanje propisano poslovníkom, te se prešlo na glasanje o Matarićevom prijedlogu. Vijećnici su većinom glasova odlučili da se sjednica nastavi s istim Radnim predsjedništvom.

Podsjećajući na sjednicu od 17. studenoga, Matarić je od Bačića također tražio i javnu ispriku zbog pogrešnog tumačenja postupka verifikacije mandata, a od vijećnika **Petra Kuntića** ispriku jer je obmanuo javnost izjavivši nakon sjednice da su vijećnici druge liste napustili sjednicu »u jednoj situaciji koja je kristalno jasna«. Javne isprike Bačića i Kuntića nije bilo.

POZIV NA SURADNJU

Nositelj *Zajedničke liste hrvatskih udruga* **Tomislav Stantić** je na sjednici izrazio spremnost

za ozbiljan razgovor s drugom listom, usprkos početnim nesporazumima, kako bi se došlo »do kvalitetnih rješenja poštujući izborne rezultate«. »Mislim da zajedno možemo mnogo toga uraditi, jer kada jednom budemo prihvatili da smo dio jednog tijela, sigurno nam se ovakve stvari, koje su zaista sramota, kako je to i predstavljeno u javnosti, neće dešavati. Pozivam vas na daljnju suradnju i uvjeren sam da dobra energija postoji u najvećem dijelu ljudi koji su vijećnici«, kazao je Stantić.

Vijećnica **Josipa Ivanković** je pozdravila uspješno konstituiranje HNV-a, dok je vijećnik **Ivan Karačić** izrazio nadu da ovo tijelo nikad više neće glasovati kao na prošloj sjednici.

Iste večeri, nakon konstitutivne, održana je i prva sjednica ovog saziva Hrvatskog nacionalnog vijeća, na kojoj je odlučeno da se iduća sjednica Vijeća održi u ponedjeljak, 1. prosinca.

Sjednici HNV-a u utorak je nazočio i generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici **Dragan Đurić** koji je izrazio zadovoljstvo što se HNV konstituirao po svim propozicijama, te pozvao vijećnike da se posvete radu na dobrobit cijele hrvatske zajednice, u čemu će, kako je dodao, imati potporu matične države.

D. Bašić Palković

REAGIRANJA NA POLITIČKE GOVORE I PORUKE VOJISLAVA ŠEŠELJA

Hrvatska traži osudu govora mržnje i ratno-huškačke propagande

Ovoga tjedna o nastupima **Vojislava Šešelj** ispunjenim govorom mržnje i teritorijalnim pretenzijama na susjedne države raspravljalo se u Hrvatskoj, Europskom parlamentu a najmanje u Srbiji te je pokrenuto donošenje dva dokumenta kojim bi se osudila ovakva ratno-huškačka propaganda i govor mržnje. Hrvatska traži da vlasti u Srbiji reagiraju na ovakvo političko djelovanje Vojislava Šešelja a jedna od primjedbi je bila usmjerena prema Haaškom tribunalu i nepostojanju posebnih uvjeta pod kojima je Šešelj pušten privremeno na slobodu.

U međuvremenu je Haški tribunal objelodanio povjerljivi aneks o uvjetima puštanja na privremenu slobodu optuženika Vojislava Šešelja, kojim se on obvezuje da se pojavi pred sudskim vijećem kada to od njega bude zatražilo. Prema istom dokumentu, Šešelj je obavezan da po dolasku u Srbiju preda putovnicu njenim vlastima, da nema kontakte sa žrtvama i svjedocima u procesu koji se vodi protiv njega i da ne utječe na njih na bilo koji način, kao i da ni na koji način ne opstruira proceduru ili tijek pravde.

KOSOR: TERITORIJALNE PRETENZIJE SE NE MOGU TOLERIRATI

Radna skupina Hrvatskog sabora usuglasila je u utorak

tekst deklaracije kojom se osuđuje puštanje iz haaškog zatvora ratnog zločinca **Vojislava Šešelja** i traži povlačenje takve odluke. Donošenje deklaracije

je inicirala nezavisna zastupnica i bivša HDZ-ova premijerka **Jadranka Kosor** koja je rekla kako Deklaracija osuđuje odluku Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju o privremenom puštanju optuženika Vojislava Šešelja na slobodu i traži da se ta odluka povuče. »Deklaracija je jako izbalansirana i ne bavi se posebno Srbijom nego upozorava što se dogodilo te istodobno upozorava da Šešelj i dalje zagovara i širi mržnju, da udara u temelje vladavine prava, zagovara Veliku Srbiju s teritorijalnim pretenzijama na Hrvatsku a što mi ne možemo tolerirati, rekla je Kosor te je istaknula da se u deklaraciji »vrlo jasno i precizno govori kakva je situacija u Srbiji, i da se oni moraju ograditi od svega toga«.

Rasprava i odlučivanje o Deklaraciji u Hrvatskom saboru zakazano je za četvrtak, 27. studenog istoga dana kad je i Deklaracija o istoj temi na dnev-

nom redu u Europskom parlamentu.

PLENKOVIĆ: OSUDITI RATNO-HUŠKAČKU RETORIKU U EUROPSKOM PARLAMENTU

Donošenje rezolucije u Europskom parlamentu (EP) inicirao je HDZ-ov eurozastupnik **Andrej Plenković**, podržali su je svi hrvatski europarlamentarci i zastupnici Europske pučke stranke (EPP-a), najjače političke

grupacije u EP, a Plenković je najavio da će dobiti potporu svih na plenarnoj sjednici u četvrtak. Rezolucija raspravlja o postupanju Međunarodnog suda za ratne zločine u Haagu i Šešeljevu puštanju na slobodu. Plenković je najavio da će Rezolucija »najoštrije osuditi apsolutno neprihvatljivo ponašanje Vojislava Šešelja te njegovu ratno-huškačku retoriku«.

»Nakon krajnje pogrešnog poteza Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju i Raspravnog vijeća, tj. odluke o privremenom puštanju na slobodu optuženog ratnog zločinca Vojislava Šešelja, svjedoci smo njegove ratno-huškačke retorike

i reafirmacije velikosprskog projekta. Šešelj to potencira upravo na 23. obljetnicu pada Vukovara, najveće hrvatske tragedije iz razdoblja velikosrpske agresije«, rekao je Plenković. Plenković je

Svjedoci smo njegove ratno-huškačke retorike i reafirmacije velikosprskog projekta. Šešelj to potencira upravo na 23. obljetnicu pada Vukovara, najveće hrvatske tragedije iz razdoblja velikosrpske agresije, kaže Plenković.

inače potpredsjednik Odbora za vanjske poslove EP-a, te je kazao kako je o ovoj temi razgovarao i s povjerenikom za proširenje EU **Johannesom Hahn**om, koji uskoro putuje u Beograd.

»Hrvatska mora inzistirati da oni koji su odgovorni za zločine – osobito u Vukovaru jer po tom pitanju haaški sud nije obavio svoj posao do kraja – moraju biti privedeni pravdi. Procesuiranje svih ratnih zločinaca prioritet je u procesu pristupanja Srbije Europskoj uniji. Hrvatska o ovoj temi mora biti vrlo čvrsta, jasna, artikulirana«, poručio je Plenković.

JOSIPOVIĆ: PROBLEM JE ŠEŠELJEVA IDEOLOGIJA

Predsjednik Republike Hrvatske **Ivo Josipović** najavio je u nedjelju da će Hrvatska na sjednici Vijeća sigurnosti UN-a sredinom prosinca predložiti

*O Šešeljevima nastupima ispunjenim govorom mržnje i teritorijalnim pretenzijama na susjedne države raspravljalo se u hrvatskim medijima i Hrvatskom saboru i Europskom parlamentu * Haaški tribunal objelodanio povjerljivi aneks o uvjetima puštanja na privremenu slobodu optuženika Vojislava Šešelja*

svoja stajališta o javnim istupima Vojislava Šešelja kojega je Haški sud (ICTY) zbog humanitarnih razloga pustio na privremenu slobodu.

»Do sredine prosinca bit će rasprava o radu Haaškog suda u Vijeću sigurnosti, vjerojatno i u Općoj skupštini, i pripremamo jedan nastup u kojem ćemo sve prezentirati Vijeću sigurnosti i zatražiti da u okviru svojih nadležnosti poduzme mjere koje ima«, rekao je Josipović, te je dodao da su u tom smislu obavljene konzultacije s hrvatskim veleposlanikom pri UN-u.

Naglasio je da je ideologija koju Šešelj zastupa u svojim istupima nakon izlaska iz zatvora

»duh iz boce« koji plaši te da ga je potrebno ponovno »vratiti u bocu«.

Novinari su ga pitali kako gleda na ocjenu srbijanskih vlasti da Šešelj nije bitan politički čimbenik, a Josipović je odgovorio da Šešelj osobno možda i nije preveliki politički čimbenik »s obzirom na stanje i bolest«, ali da je problem njegova ideologija.

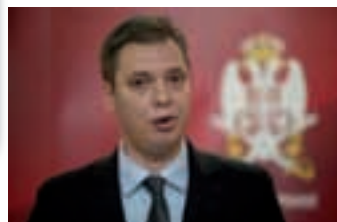
Šešelj osobno možda i nije preveliki politički čimbenik »s obzirom na stanje i bolest«, ali je problem njegova ideologija, kaže Josipović.

»Zasigurno je ozbiljan problem ideologija koju zastupa i činjenica da jedan broj ljudi pristaje uz tu ideologiju. To je rekao bih duh iz boce koji s pravom plaši sve koji znaju što je bilo 90-ih i mislim da je zajednič-

ka zadaća svih, uključujući EU i Srbiju, da taj duh vrati u bocu da više nikad ne zaleluja ovim prostorima«, rekao je Josipović.

VUČIĆ: SRBIJU NITKO NIJE PITAO

Premijer Srbije **Aleksandar Vučić** poručio je da Srbiju »nitko ništa nije pitao« kada je predsjednik SRS Vojislav Šešelj puštan iz Haaškog tribunala, kao i da Beograd želi stabilnost u regiji, a

ne rast tenzija. »Oni su donijeli odluku o tome da li puštaju gospodina Šešelja, donijeli su odluku o tome kada ga puštaju, nas nitko ništa nije ni pitao, niti kon-

zultirao, niti nam bilo što rekao. Od nas nisu ništa ni tražili, ono što su tražili, nešto malo, mi smo učinili, ni u što se nismo miješali«, rekao je Vučić novinarima.

Srbija je, što se tiče regionalne politike, faktor stabilnosti i nikoga ne vrijeđa i ne izaziva, za razliku od nekih »koji gledaju preko plotu«, rekao je Vučić.

Prema njegovim riječima, nelogično je sada optuživati Srbiju zbog Šešeljeve retorike nakon što je pušten na privremenu slobodu iz Haaškog tribunala i vratio se političkom djelovanju u Beogradu.

Dodao je da je Srbija, što se tiče regionalne politike, faktor stabilnosti i da nikoga ne vrijeđa i ne izaziva, za razliku od nekih »koji gledaju preko plotu«.

Izvor: Agencije

ZAVRŠETAK PREGOVORA SRBIJE S MMF-OM

Aranžman vrijedan milijardu eura

Program reformi koje su dogovorene s MMF-om je težak, ali daje osnove za otvaranje novih radnih mjesta i investicije, izjavio je ministar financija Dušan Vujović.

Ministar financija **Dušan Vujović** priopćio je prošloga tjedna da su Srbija i Međunarodni monetarni fond postigli dogovor o sklapanju trogodišnjeg aranžmana iz predostrožnosti u vrijednosti od približno milijardu eura. Vujović je na konferenciji za novinare izjavio da će taj sporazum biti u primjeni od 1. siječnja 2015. godine, što znači da će Srbiji biti na raspolaganju kredit u iznosu od približno milijardu eura, koji se u slučaju potrebe može koristiti za jačanje deviznih rezervi.

Vujović je naveo da je ekonomskim programom Vlade Srbije, a koji je podržao MMF, predviđeno smanjenje učešća javnog duga u bruto domaćem proizvodu već u 2016. godini, te istaknuo da Vlada priprema novi set ekonomskih zakona, radi unapređenja poslovnog okruženja i smanjenja troškova u javnom sektoru.

SUOČAVANJE S PROBLEMIMA

Prema riječima ministra Vujovića, aranžman je težak, jer predstavlja suočavanje s problemima s kojima se Srbija nije imala hrabrosti suočiti do sada.

»MMF će doći u prvu suštinu misiju pogledati rezultate za prvi kvartal polovicom svibnja. To će biti prvi test, a do to roka vlada mora prvo održati deficit u okvirima koji je dogovoren s Fondom. Trudimo se da Željezara nađe svog kupca i da

Profesor FNA Predrag Simić izjavio je da u uvjetima nestabilnih međunarodnih ekonomskih kretanja, Srbija ima »kišobran« MMF-a iznad svojih deviznih rezervi i sposobnost da obavlja plaćanja, koja će iduće godine biti još veća, zbog dospelih rata uzetih kredita.

javna poduzeća prestanu pozajmljivati novac za likvidnost i počnu tražiti garancije samo za investicije, a nikako za likvidnost. Suština je da smo dogovorili program čiji je cilj da postignemo smanjenje deficita za 1,3 milijarde eura za tri godine«, rekao je ministar, a glede plaća u javnim poduzećima objasnio da one neće moći biti veće od onih propisanih proračunom i precizirao da »samo oni koji ostvaruju profit mogu računati na veće plaće«.

Upitan gdje će Vlada uštedjeti tih 1,3 milijarde eura u naredne tri godine, ministar je istaknuo da su najvažnije mjere smanjenje plaća i mirovina, koje su već unižete u rebalans, ali da će doći i do

smanjivanja subvencija i povećanja prvih izvora prihoda.

»To znači uvođenje nekih konkretnih naknada, primjerice, za korištenje tranzita plina, što građani neće osjetiti. Mi tražimo onaj spisak ušteda koji će najmanje pogoditi ljude«, rekao je Vujović, a na pitanje hoće li biti dodatnog smanjenja plaća, odgovorio je da nikakvih drugih smanjenja neće biti od onih koja su već predviđena rebalansom proračuna.

BEZ MILOSTINJE, MOLIM!

Nakon završenih pregovora, MMF navodi u priopćenju da ekonomski uvjeti u Srbiji i

cesta, pomoći smanjivanju opterećenja po državni proračun.

Predsjednik Vlade Srbije **Aleksandar Vučić** je nakon pregovora ustvrdio kako je nakon godina nediscipline i neuspjeha, Srbija postigla sporazum s MMF-om, te da je zbog toga to važan datum za Srbiju, jer je »donesen ekonomski plan koji će podržati cijeli svijet«.

Nakon razgovora Vučića s komesarom Europske unije za politiku susjedstva i pregovore o proširenju **Johanesom Hanom**, proteklog tjedna, premijer Vučić je izjavio: »Nećemo milostinju iz Europske unije, već želimo biti zemlja koja zarađuje. MMF je to konstatirao«.

Profesor Fakulteta političkih znanosti **Predrag Simić** je u povodu postizanja aranžmana s MMF-om, rekao je da će po svemu sudeći 2015., biti teža od ove godine. Profesor Simić je ukazao da se iz onoga što Svjetska banka obično traži od partnera može pretpostaviti da će se ovaj dogovor odnositi na smanjivanje javnih rashoda, konsolidaciju državnih financija, mjere štednje i poticanje izvoza, jer Srbiju to čeka, ukoliko želi biti stabilna ekonomija.

»Srbija je otvorena za strane investicije, jer je od 500 kompanija, koje sudjeluju u ukupnoj proizvodnji i izvozu zemlje, 190 u inozemnom vlasništvu, što je jedna trećina«, rekao je ministar Vujović.

procjena da će do kraja ove godine javni dug porasti na 68 posto BDP-a. U priopćenju se navodi da će restrukturiranje velikih javnih poduzeća, uključujući poduzeća u oblasti elektroprivrede, distribucije plina, željeznice i

Misija MMF-a je boravila u Beogradu od 4. do 20. studenoga, a novi aranžman Srbije i Fonda treba da odobri bord direktora MMF-a u Washingtonu.

Z. Sarić

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE PRIPREMILO NOVU MJERU ZA STABILIZACIJU STANJA U OVOJ OBLASTI

Udri brigu na hektare

*Najavljeno smanjenje poticaja sa 100 na 20 hektara obrazlaže se lošim stanjem u proračunu i brigom o malim i srednjim gospodarstvima * Poljoprivrednici podijeljeni oko toga hoće li udruge reagirati i hoće li biti smanjeno zanimanje za najam zemlje*

Valjda s ciljem poboljšanja uvjeta i nesmetane pomoći iz Ministarstva poljoprivrede već se nekoliko puta pojavila informacija kako će poticaji za biljnu proizvodnju od 2015., namjesto sadašnjih maksimalnih 100, biti smanjeni na 20 hektara. S obzirom na to da se o ovoj temi uvijek izjašnjavala sama ministrica **Snežana Bošković-Bogosavljević**, u namjere Vlade,

zentativne su riječi **Miroslava Ivkovića** iz Novog Žednika, koji je sve vrijeme izražavao sumnju da će se najava ministricе obistiniti. Svoje uvjerenje on temelji na iskustvu o tome »što je i tko je« sve tu izjavljivao pa je opet pod -- što verbalnim što onim konkretnijim -- pritiskom poljoprivrednika na kraju ipak popustio. U tom smislu, Ivković kaže kako je uvjeren da će se poljoprivred-

privrednika. Kako kaže, poljoprivrednici su nakon svih dosadašnjih prosvjeda izašli razočarani, jer su bili prevareni od strane onih koji su ih predvodili. Drugim riječima, koristi od njihovog sudjelovanja na prosvjedima imali su samo oni koji su ih predvodili, ali ne i većina malih ili srednjih gospodarstava. Isto što i Vidaković, kaže i **Tomica Vojnić Mijatov** iz Tavankuta.

su se pojavili posljednjih godina, zemlju moraju raditi. Oni su u velikim kreditima i moraju doći do zemlje pod svaku cijenu. Najbolji primjer za to su nerealno visoke cijene koje daju na javnim nadmetanjima za najam državnog zemljišta.«

To, međutim, ne misli i **Miklós Balassa** iz Čantavira. On kaže kako će smanjenje poticaja do 20 hektara dodatno utjecati na destimulaciju poljoprivrednika za bavljenje obradom zemlje. Poznato je, naime, da su oni koji su uzimali veće površine zemlje u najam računali upravo na poticaje kao neku vrstu »amortizera« koji će ublažiti izdatke za samu proizvodnju i najam. Što je najgore, tvrdi on, ova će mjera, ukoliko zaživi, dugoročno imati posljedicu da će mladi napuštati poljoprivredu, a samim tim i selo. Nadovezujući se na njegove riječi, Ivković kaže kako se ne može očekivati da naši poljoprivrednici s ovakvim izravnim davanjima (100 eura do maksimalnih 20 hektara) budu na bilo koji način konkurentni čak niti svojim kolegama iz okruženja, a kamoli iz razvijenijih zemalja Europske unije. To, na koncu, tvrdi i predsjednik Upravnog odbora Asocijacije poljoprivrednika **Miroslav Kiš**, koji se javnosti obratio priopćenjem tek koncem prošloga tjedna. Osim dodatnog slabljenja poljoprivrede, u priopćenju se ne navodi ništa što bi se kosilo s mišljenjem većine poljoprivrednika o slabo organizaciji udruga i njihovoj nemogućnosti da učine bilo što ozbiljnije.

Z. R.

odnosno ministarstava financija i poljoprivrede o smanjenju ukupne mase izravnih davanja ne treba sumnjati. Više bi se to, zapravo, moglo promatrati kao puštanje probnih balona, e kako bi se vidjela reakcija onih kojih se to i tiče.

NEPRIZNATA ULAGANJA

A ta reakcija, sudeći po izjavama samih poljoprivrednika, potpuno je u skladu s općim raspoloženjem stanovništva ove zemlje. U situaciji kada se iz dana u dan najavljuju nova kresanja plaća i mirovina, poskupljenja, otpuštanja i povećanja poreza i sami poljoprivrednici pomirili su se, izgleda, da to »tako mora biti«. Istina, najmanje repre-

nici opet organizirati i natjerati Vladu da promijeni odluku koju namjerava donijeti. On dodaje kako ne može vjerovati da je nekome na pamet pala ideja da smanji ulaganja u poljoprivredu.

»Svjedoci smo toga da država čak pomaže onima koji su spremni ulagati u proizvodnju, a u poljoprivredi su ulaganja najveća. Ako je istina da je pšenicom zasijano oko 500.000 hektara, onda je samo u taj posao uloženo bar 300 milijuna eura. Koja je to tvrtka, strana ili domaća, koja ulaže toliki novac u neku proizvodnju?« pita se Ivković.

Iako i sam obavlja funkciju predsjednika Udruge seljaka **Stari Žednik Ivan Vidaković** ne vjeruje da će najavljena mjera naići na ozbiljniji otpor poljo-

On dodaje da udruge gotovo da više i ne funkcioniraju pa ne vidi niti otkuda bi došla organizirana snaga koja bi se mogla suprotstaviti državi. S obzirom na to da je i sam sudjelovao na dosadašnjim prosvjedima, Vojnić Mijatov potpuno se slaže s Vidakovićevom konstatacijom da su nakon njih koristili imali samo pojedinci iz vrha udruga.

PRIZNATI KREDITI

Naši sugovornici ne slažu se niti oko pitanja hoće li, ukoliko se ova mjera usvoji, smanjenje poticaja sa 100 na 20 hektara utjecati i na zanimanje poljoprivrednika za najam zemlje. Vidaković je, primjerice, uvjeren da neće. Evo i zašto: »Veliki proizvođači, koji

MAJA SEDLAREVIĆ, PREDsjednica ODBORA ZA EUROPSKE INTEGRACIJE I MEĐUREGIONALNU SURADNJU U SKUPŠTINI APV

Građansko društvo san i borba

*Potpura veoma malog broja ljudi koja se pokazala i pri dočeku i na mitingu koji je SRS organizirala pokazuje da Šešeljeve ideje nemaju ni jako, niti ozbiljno uporište među građanima Srbije **

*Ljudi koji su ispratili Šešelja, sada ga izbjegavaju sve ne bi li se zaboravila njihova uloga u mračnim devedesetima **

*Savez vojvođanskih Mađara se mora odrediti na kojoj strani će biti * Nadležnosti AP Vojvodine u Ustavu Republike Srbije su neprecizno definirane i to će biti jedna od stvari zbog kojih će Ustav morati biti mijenjan na putu ka Europskoj uniji*

Razgovor vodio: Zlatko Romić

Uloga žena u procesu demokratizacije našeg društva ne samo da trenutačno nije na odgovarajući način tretirana, nego će ona tek biti predmet objektivne analize budućih generacija.

Ovo se posebno odnosi na situaciju kada je izbor jednostavan: pokazati hrabrost ili se uplašiti. A takvih situacija, od ratova devedesetih, preko antirežimskih prosvjeda ili zaštite susjeda druge nacionalnosti ili vjere u

posljednjih je četvrt stoljeća na ovim prostorima bilo i previše za prosječan život običnog građanina. Od *Žena u crnom*, preko Jukoma, Helsinškog odbora za ljudska prava i Inicijative mladih za ljudska prava, pa do *Maje*

Sedlarević veliki je broj žena koje svakodnevno daju ogroman doprinos u borbi za ljudska prava i ravnopravnost građana.

Jedan od posljednjih primjera svakako je bila i nedavna tribina u Beogradu pod nazi-

vom *Otpor ekstremizmu* na kom je sudjelovala i predsjednica Odbora za europske integracije i međuregionalnu suradnju, te zamjenica šefa kluba zastupnika Lige socijaldemokrata Vojvodine u Skupštini Vojvodine Maja Sedlarević. U njezinom životopisu navodi se kako se aktivno uključila u Studentski prosvjed 1996-97. da bi se, kao dvadesetogodišnjakinja, 1997. učlanila u LSV. Diploma profesorice srpskog jezika i književnosti, te završetak poslijediplomskih studija Sveučiliša u Novom Sadu, na odsjeku za rodne studije, usko su povezani s njezinim političkim angažmanom, kako ranije u okviru Foruma žena Lige socijaldemokrata Vojvodine tako i kasnije kada je god riječ o spolnoj ravnopravnosti. Ipak, razgovor s Majom Sedlarević, započeli smo temom koja joj je, i po mjestu rođenja (Srijemska Mitrovica) i po političkom opredjeljenju, veoma bliska.

HR: Najveći dio medija slavi »pobjedu« Šešelja nad Haškim tribunalom, zanemarujući pri tomu teške optužbe zbog kojih je tamo otišao. Smatrate li da oni (takvi mediji) zapravo samo vjerno odlikavaju raspoloženje najvećeg dijela javnosti spram pitanja vlastite odgovornosti za učinjene zločine u ime države i nacije?

Činjenica je da se većina medija prije dolaska Šešelja u Beograd drastično više bavila njegovim boravkom tamo i trenutačnim zdravstvenim stanjem, ali je također činjenica i da apsolutno ne smiju biti zaboravljeni i zanemareni razlozi zbog kojih je on otišao i zbog kojih treba biti osuđen pred Haškim tribunalom. Ipak, potpora veoma malog broja ljudi koja se pokazala i pri dočeku i na mitingu koji je SRS organizirala, pokazuje da Šešeljeve ideje nemaju ni jako, niti ozbiljno uporište među građanima Srbije. Zemlja iz koje je Šešelji otišao, nije ista zemlja u koju se vratio. On toga očito nije svjestan.

HR: S druge strane, imamo ignorant-sku reakciju vladajućih struktura i negativnu propagandnu retoriku »javnog servisa« spram Šešeljevog povratka. Podsjeća li Vas (i) to na devedesete?

Šešeljeva retorika je apsolutno nedopustiva i samo nas podsjeća zašto je i poslan u Haag. Ja to nikad nisam ni zaboravila. Jako se dobro sjećam kako su moji susjedi bili primorani mijenjati kuće i iseljavati se u Hrvatsku i jako se dobro sjećam kako su ligašice i ligaši čuvali susjede u Hrtkovcima i Srijemskoj Mitrovici. S druge strane, očekujem da nadležni preispitaju njegove izjave dane po dolasku u Beograd i da za njih bude odgovarajuće sankcioniran. Što se odnosa vladajućih struktura tiče, one su apsolutno očekivane. Ljudi koji su ispratili Šešelja, sada ga izbjegavaju sve ne bi li se zaboravila njihova uloga u mračnim devedesetima.

HR: Kako u svjetlu nedavnih ponovljenih napada na objekte čiji su vlasnici Albanci i džamije u Vojvodini gledate na ovo društvo: je li bliže ultraradikalnoj ili umjerenonacionalističkoj opciji; ili je to, zapravo, isto?

To što se desilo našim sugrađanima je užasno i nedopustivo. Ravnopravnost i sigurnost građana ne smiju nikada biti ugroženi. Dobra je reakcija policije, a iskreno se nadam da neće izostati ni efikasna reakcija pravosudnih tijela i da će svi oni koji su napali objekte naših sugrađana, biti najstrože sankcionirani. Da će to biti lekcija za sve. Ja bih najviše voljela da zemlju u kojoj živim, vidim i doživljavam kao građansko društvo. Za to se i borim.

HR: Čini li Vam se realnim ostvarenje Šešeljeve najave glede izvanrednih izbora sljedeće godine?

Ne.

HR: Vidite li, u tom kontekstu, i prijevremene izbore u Vojvodini?

Ne.

HR: Kako biste ocijenili ulogu Saveza vojvođanskih Mađara u cijeloj ovoj priči: savezništvo s naprednjacima na republičkoj i lokalnim razinama, te kakvo takvo u vladajućoj koaliciji u Skupštini Vojvodine?

Savez vojvođanskih Mađara se mora odrediti na kojoj strani će biti. Krajnje je nedopustivo ponašanje Istvána Pásztor, predsjednika SVM-a, ali i Skupštine AP Vojvodine, u posljednje vrijeme. On pokazuje, s jedne strane, nepoštivanje prema vojvođanskom parlamentu i svima nama koji smo ga izabrali za predsjednika, a s druge strane, pokazuje da mu je svejedno s kime je u vlasti. Ja to ne razumijem. Svjedoci smo činjenice da je na posljednjih nekoliko skupštinskih zasjedanja Pásztorov SVM odbio glasati za nekoliko inicijativa koje su suštinski važne za Vojvodinu. To će morati objasniti svojim dugogodišnjim koalicijskim partnerima, ali mnogo više – svojim biračima.

HR: Kako biste opisali ponašanje Lige socijaldemokrata nakon raskola u Demokratskoj stranci: je li vam bliži Tadić ili Pajtić; ili je i to, zapravo, pitanje budućnosti?

Nama je bitan i važan samo program Lige socijaldemokrata Vojvodine. Svatko tko želi razgovarati o njemu, s naglaskom na promjeni Ustava Republike Srbije i preciziranju položaja AP Vojvodine, bit će naš sugovornik.

HR: Koliko je danas realna programska ideja stranke čija ste članica o Vojvodini Republici, uključujući i njezin Ustav?

Liga će uskoro napuniti i 25 godina postojanja i rada. I, ne postoji nijedno slovo u našim programskim dokumentima ili političkim principima iza kojih i danas ne možemo stati. Rijetke su stranke i pojedinci koji se time mogu pohvaliti. Program Vojvodina Republika je programski dokument LSV-a još iz 1999. godine. Najveći pro-

blem onih koji ga pominju je što na žalost nisu otišli dalje od naslova. Jer, da jesu i da je taj program primijenjen, Srbija bi danas izgledala potpuno drugačije. Ovaj dokument je lako dostupan, na sajtu je naše stranke i svatko tko želi, može ga pročitati.

HR: S obzirom na to da ste predsjednica Odbora za europske integracije i međuregionalnu suradnju, koliko se o položaju Vojvodine i njezinom budućem ustroju govori u tim krugovima?

Od momenta kada je ušla u porodicu europskih regija, Vojvodina jeste i bit će tema Europe. Vojvodina je jedan od ključnih aktera u procesu europskih integracija Republike Srbije. Zbog svog geografskog, povijesnog i ekonomskog položaja, ali i europskih vrijednosti koje promoviramo kao Europa u malom. Podsjetit ću Vas da je u Vojvodini šest jezika u službenoj uporabi, recimo hrvatski je »najmlađi«, u službenoj uporabi je od 2002. godine. Odlukom Skupštine AP Vojvodine kojom je tada predsjedavao Nenad Čanak. S druge strane, neprecizno su definirane nadležnosti AP Vojvodine u Ustavu Republike Srbije i to će biti jedna od stvari zbog kojih će Ustav morati biti mijenjan na putu ka Europskoj uniji. Izvještaj Europske komisije svake godine dokazuje s kolikom pozornošću prate odnos centralnih vlasti prema autonomiji Vojvodine.

HR: Kako gledate na konstantnu slabost oporbe da se ujedini, napose na one stranke koje su idejno i programski vrlo slične? Prije svega tu mislim na Liberalno-demokratsku partiju i Vojvođanski pokret.

Mi smo prije izbora, uputili poziv svim građanskim strankama da sjednemo za isti stol, da se napravi građanski blok kao alternativa SNS-u. Žao mi je što se tada LDP nije odazvao, jer bi situacija danas u Skupštini Srbije bila značajno drugačija.

MANIFESTACIJA ŠOKCI I BAŠTINA

Al je lipo u svatove iti

Manifestacija se održava jedanput godišnje i okuplja šokačke udruge kako bi prikazale ono što su radile tijekom godine

Bogatstvo svatovske tradicije podunavskih Hrvata – Šokaca bilo je prikazano u subotu, 22. studenoga, u Domu kulture u Sonti pod organizacijom Kulturno prosvjetne zajednice Hrvata Šokadija.

U sklopu manifestacije *Šokci i baština*, ove godine s geslom *Alaj lipo u svatove iti*, članovi institucija kulture iz Monoštora, Berega, Sonte, Bača, Vajske i Plavne izveli su svadbene običaje karakteristične za njihova sela.

IMPULS ZA RAD

Na pozornici urešenoj u duhu manifestacije prvi su se pojavili pjevači domaćina i izveli svečanu pjesmu *Šokadija*, autorice **Božane Vidaković** iz Sonte, neslužbenu himnu podunavskih Šokaca. Uzvanike i publiku potom je pozdravio predsjednik KPZH Šokadija **Zvonko Tadijan**, a nakon njegovih pozdravnih riječi nazočnima se obratio i predsjednik Hrvatskoj nacionalno vijeća, dr. sc. **Slaven Bačić** naglasivši značaj manifestacije u tome što se ona održava jedanput godišnje i jer okuplja šokačke udruge, kako bi prikazale ono što su radile tijekom godine. Bačić je rekao i da je vrlo bitno da ovakve manifestacije budu impuls za još bolji rad udruženja te da će ih HNV podržati koliko god bude mogao.

SVATOVSKO OZRAČJE

Tematski blok *Al je lipo u svatove iti* otvorili su folkloristi Hrvatskog prosvjetnog društva **Silvije Strahimir Kranjčević** iz Berega, prikazom običaja *Kapara*. »To je naš lokalni običaj proš-

Svadbene običaje iz Monoštora

nja mlade i ugovaranja svadbe. Nastojali smo spojiti nespojivo pa ovo i nije skroz izvorno. U scenskom prikazu zastupljeni su

Potom su domaćini izveli dio svatovskog običaja dolaska po mladu i njezinog ispraćaja iz roditeljske kuće. »Ne zna se

već upokojen, sezala su negdje do konca tridesetih, početka četrdesetih godina prošloga stoljeća. Na vrijeme smo to zabilježili, kasnije i uprizorili te će zauvijek ostati zapisano i snimljeno«, kaže voditelj *Šokadijinih* folklorista **Mata Zec**.

Članovi Hrvatskog kulturnog prosvjetnog društva *Mostonga* i Udruga građana *Tragovi Šokaca* iz Bača, Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo *Dukat* i Hrvatska kulturno prosvjetna udruga *Zora* iz Vajske te Hrvatsko kulturno umjetničko prosvjetno društvo *Matoš* iz Plavne, uz pratnju tamburaša iz Ravnog Sela, zajednički su izveli dio svadbenog običaja *Oj svekrvo, steri bilo platno*.

»U Baču i okolnim selima, bar kod nas Šokaca, svatovski običaji su isti, pa smo se dogovorili da naše udruge nastupe zajednički

U okviru manifestacije raspisan je i literarni natječaj *Za lipu rič*. Za najljepšu do sada neobjavlenu pjesmu pisanu šokačkom ikavicom prosudbeno povjerenstvo je proglasilo **Sunčev zrak Antuna Silađeva** iz Sonte. Drugoplasirana je **Zvizda vodilja Ane Žigić** iz Beograda, a treće mjesto pripalo je **Aniti Đipanov** iz Monoštora, *Početak u kraju*. Slijede **Još nas ima Josipa Dumendžića** iz Bođana i **Angelus Zlatka Gorjanca** iz Sombora. Sukladno tradiciji, nagrade za tri prvoplasirane pjesme dodijelila je Novinsko izdavačka ustanova *Hrvatska riječ*, a za četvrto i petoplasiranu dodijelio je Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.

izvorni, ali i pomalo izmijenjeni, odnosno koreografirani elementi ovoga običaja i mislim da ga je publika dobro prihvatila«, kaže autor koreografije **Željko Kolar**.

točno koliko je ovaj običaj star. Pokušali smo ga rekonstruirati kroz priče kazivača i mislim da smo uspjeli. Sjećanja pojedinih kazivača, od kojih je dobar dio

ki, kako ne bismo razvodnjavali program. Po mojim saznanjima, ovaj običaj je star najmanje dva stoljeća, a nažalost, u praksi već nestaje. Po meni, upravo ovakove manifestacije su prigoda da se i najstariji običaji otmu od zabiranja, jer ono što je zapisano i snimljeno ostat će u amanet našim potomcima», kaže predsjednica Tragovala Šokaca **Stanka Čoban**.

SAMO U MONOŠTORU...

Kulturno umjetničko društvo Hrvata *Bodrog* iz Monoštora predstavio se dijelom običaja nazvanim *Jesen stiže, lišće spada, na udaju misli cura mlada*. »Riječ je o običaju koji se izdvaja kod podunavskih Šokaca i postoji samo u Monošturu. Pisanih tragova nema, pa ne možemo precizno utvrditi ni koliko je star. Pretpostavka je da je vezan za vrijeme dolaska Mađara i Nijemaca na ove prostore. Riječ

je o donošenju crvene suknje i svilenog gukama pregača, koji na neki način predstavlja vjenčano ruho mlade. Ovo ruho svekar i svekrva šalju po djeveru i djeveruši pola sata prije dolaska svatova pa se mlada tada i odijeva. To je proces opraštanja mlade od roditeljskog doma, jer po dolasku svatova više nema osobnih razgovora», kaže redatelj prikaza **Marija Šeremešić**.

Na kraju programa predstavnici svih udruga sudionica programa na pozornici su odigrali *Veliko šokačko kolo*. U programu je sudjelovao i tamburaški sastav *Đurđinske cure*, gajdaš **Edi Tajm** te pjevači Omladinskog kulturnog umjetničkog društva **Ivo Lola Ribar** iz Sonte.

Pokrovitelji manifestacije bili su Hrvatsko nacionalno vijeće i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Ivan Andrašić

Svadbeni običaji iz Sonte

Temeljem odredbi članka 15. Statuta Dečjeg pozorišta Subotica-Szabadkai Gyermekszínház-Dječjeg kazališta Subotica, Park Ferenca Rajhla broj 12/a Upravni odbor na svojoj sjednici održanoj dana 24. 11. 2014. raspisuje sljedeći

NATJEČAJ

za izbor ravnatelja Dečjeg pozorišta Subotica-Szabadkai Gyermekszínház-Dječjeg kazališta Subotica na mandatni period od 4 godine.

Osim općih uvjeta propisanih Zakonom o radu, kandidat mora ispunjavati i sljedeće posebne uvjete:

- da posjeduje visoku stručnu spremu (Akademija za kazalište, film, radio i televiziju, Glazbenu akademiju, Filozofski, Filološki fakultet) i 3 godine radnog iskustva na istim ili sličnim poslovima u kulturi,
- da ima višu stručnu spremu (Pedagoška škola, Pedagoška akademija) i 3 godine radnog iskustva na istim ili sličnim poslovima u kulturi,
- da posjeduje kvalitete dokazane poslovanjem i afirmacijom u kulturno-umjetničkoj djelatnosti
- da posjeduje kvalitete dokazne poslovanjem i afirmacijom u kulturi
- da protiv njega nije pokrenut kazneni postupak za djelo koje ga čini nepodobnim za obavljanje dužnosnika ravnatelja i da nije pravosnažnom sudskom odlukom osuđen za kazneno djelo koje ga čini nepodobnim za obavljanje dužnosti ravnatelja Kazališta.

Uz prijavu na natječaj potrebno je da kandidat priloži i dokaze o ispunjavanju sljedećih uvjeta: ovjereni preslik diplome o stečenoj stručnoj spremi, dokaz o radnom iskustvu (ovjereni preslik radne knjižice), uvjerenje da se protiv njega ne vodi kazneni postupak, da nije pravosnažnom sudskom odlukom osuđivan. Kandidat je dužan uz prijavu podnijeti: radno-profesionalni životopis i predložiti program rada i razvoja Kazališta u mandatnom periodu od četiri godine.

Prijave na natječaj s dokazima o ispunjenosti uvjeta dostaviti Upravnom odboru Dečjeg pozorišta Subotica-Szabadkai Gyermekszínház-Dječjeg kazališta Subotica, Park Ferenca Rajhla broj 12/a s naznakom »KONKURS ZA DIREKTORA«.

Rok za podnošenje prijava je 15 dana od dana objavljivanja natječaja.

Neblagovremene i nepotpune prijave neće biti razmatrane.

Zamjenik predsjednik UO
Dečjeg pozorišta Subotica-
Szabadkai Gyermekszínház-Dječjeg kazališta

Mira Nikolić Šarčević

Što znači prijedlog Ministarstva za privatizaciju Radio Subotice i kako vidite budućnost Radija?

LJUBIŠA STEPANOVIĆ,
v. d. direktor Radio Subotice

Ima nade

Model prodaje kapitala je prirodan izbor za prodaju Radio Subotice koje ima čiste bilanse, a i metod prodaje javnim prikupljanjem ponuda i javnim nadmetanjem je najmanje zlo. Gradsko vijeće je taj prijedlog Ministarstva gospodarstva prihvatilo i to je dobra odluka u okviru manevarskog prostora koji pruža Zakon o privatizaciji.

Pismo o zainteresiranosti, kojim se za kupovinu Radio Subotice izjasnio jedan potencijalni kupac, je ofiralo pravu prirodu kupca (Feedback consulting) čiji kapital raste fantomskom brzinom kojom se razmnožavaju jedino kancerogene stanice i finansijski fantomi. To pismo je otvoreni poziv poreznicima da uđu u bilance tog poduzeća i da vide kako se prave milijuni bez ijednog zaposlenog radnika.

Istodobno, takav egzibicionizam zainteresiranog investitora koji hoće prisvojiti Radio Suboticu je jak alarm koji upozorava da se ne može biti indolentan i pasivan jer vrijeme curi, privatizacijski lovci su spremni na svakoake obrate i mora se spriječiti privatizacija Radio Subotice koja bi bila protivna javnom interesu. Uostalom, krokodili su u privatizacijskoj močvari već progutali jednu subotičku televiziju i dva novinska izdavača.

Radio Subotica je jedini trofazni medij s tri programa na tri jezika i Grad dosljedno čuva tu instituciju. Ima nade da Radio Subotica opstane. Generalnu ideju o tome sam predočio svom poslodavcu, uskoro će dobiti i detaljniji koncept koji je ostvariv i održiv. Pozivam sve političke faktore da se ujedine na projektu spašavanja javnog interesa i Radio Subotice kao narodne bogomolje!

IVANA PETREKANIĆ SIČ,
v.d. urednica Uredništva na hrvatskom jeziku R. Subotice

Naš program nije profitabilan

Činjenica da je Ministarstvo gospodarstva poslalo lokalnoj samoupravi dopis o načinu privatizacije Radio Subotice, znači da će do privatizacije definitivno doći i da više nema nikakvih drugih modaliteta. Sada je samo pitanje rokova kada će se i hoće li se javiti zainteresirani kupci. Ono što znamo, ukoliko nas netko kupi, jeste da je budući vlasnik dužan u narednih pet godina zadržati postojeći obujam programa i način na koji Radio trenutačno funkcionira. Postoji li obveza da zadrži zaposlene? Ne znam. Postavili smo to pitanje, ali nismo dobili precizan odgovor. Međutim, poznata su iskustva do sada privatiziranih radija u kojima zaposleni nisu dobivali plaće i jednostavno su sami odlazili, jer nisu željeli raditi pod takvim uvjetima. Plašim se da će to i nas dočekati. Proći će mjesec, dva, tri, ako ne budemo dobivali plaće, skoro je sigurno da nećemo ostati u ovom sastavu. Ne čini mi se da je naša budućnost sjajna i svijetla. Konzultirali smo se s vodstvom hrvatske zajednice i upoznali ih sa situacijom, oni jesu na neki način spremni pomoći, ali i od njih smo dobili odgovor da se moramo oslanjati na projekte zahvaljujući kojima i drugdje funkcioniraju mediji. Međutim, što se tiče Radija općenito, nisam sigurna da kroz projekte možemo opstati na ovaj način. Ako bi se željelo zadržati radijsko informiranje na hrvatskom jeziku, to je jedino moguće u okviru, primjerice, hrvatske medijske kuće. Na Radio Subotici, s novim vlasnikom kojem neće biti u interesu informiranje na jezicima nacionalnih manjina, jer ono nije profitabilno, program na hrvatskom neće opstati ni blizu u ovakvom obujmu kakav je sada.

ISTVÁN BENCsik,
novinar Radio Subotice

Zamka privatizacije

Privatizacija praktično znači uništavanje javnog informiranja na jezicima nacionalnih manjina. Privatnom vlasniku je interes prije svega profit, i ako nema profita njega ne zanima izdvajanje sredstava kako bi održao informiranje nacionalnih manjina. Veće zlo vidim u tome što se pod parolom »sloboda medija« potura cilj nekih ljudi da dođu do još više novca koji se nalazi u informiranju i koji se može pribaviti putem informativnih kuća, putem reklama i ostalog. Njih ne zanima što će se plasirati prema društvu. Na žalost, idemo putem onih zemalja i društava koji su ušli u tu zamku i koji su platili jako veliku cijenu, jer su morali ponovno izgraditi javno informiranje. U zapadnim zemljama je to već prevaziđeno i ponovno je uspostavljeno javno informiranje. Primjerice, na zapadu postoji obrazac prema kojemu za funkcioniranje jednog radija koji se bavi javnim informiranjem na sat programa mora raditi najmanje četvero zaposlenih. Informiranje se ne može raditi metodom *copy-paste*. Kada se privatizira medijska kuća ne trpi samo informiranje, nego dolazi i do drugih štetnih pojava poput ukidanja programa ili oni postaju siromašniji i prostiji. To se osobito događa u programima koji se bave obrazovanjem, kulturnim i zabavnim sadržajima. Zabava nije samo glazba puštena s top-lista. Kada ste, osim na Radio Subotici, čuli kabare, humor ili radio dramu? Ne treba se zavaravati da branimo samo manjinski program, svi građani će osjetiti pad kvalitete sadržaja.

S. M.

**RAZGOVOR POVODOM ŠTRAJKA
PROSVJETNIH RADNIKA:**
**MIRJANA PERČIĆ, UČITELJICA U
TAVANKUTSKOJ ŠKOLI MATIJA GUBEC**

Legitimna borba za zaštitu radničkih prava

Odgovornost prema djeci je na prvom mjestu i tijekom trajanja štrajka

Štrajk prosvjetnih radnika Srbije i dalje traje. Četiri reprezentativna sindikata ne odustaju od svojih zahtjeva u nastojanju sprječavanja smanjenja plaća za deset posto, dok Ministarstvo prosvjete na čelu s ministrom **Srđanom Verbićem** ističe kako još uvijek nemaju adekvatnog rješenja. Tijekom provođenja štrajka, svi školski sati su skraćeni na trideset minuta, proces rada nesmetano traje, ali se provodi u reduiranom vremenskom trajanju. U želji da našim čitateljima barem malo približimo kako ova situacija izgleda u praksi, zamolili smo učiteljicu drugog razreda na hrvatskom jeziku iz OŠ *Matija Gubec* iz Tavankute, **Mirjanu Perčić** za odgovore na nekoliko važnih pitanju u svezi provođenja štrajka.

Što je osnovni razlog štrajka prosvjetnih radnika?

Nastojimo uspjeti u nakanu sprječavanja skidanja s plaće

deset posto i izboriti se da se u Skupštini Srbije izglasa uvođenje platnih razreda u prosvjeti.

Na koji način se provodi štrajk?

Štrajk prosvjetnih radnika podrazumijeva rad u skraćenom opsegu trajanja školskih satova. Naša škola je zauzela jedinstven stav u pogledu ponašanja za vrijeme štrajka i svi prosvjetni radnici drže satove u trajanju od trideset minuta. Zbog novonastale situacije, a brinući o sigurnosti školske djece, svi dnevni školski satovi su razdvojeni samo malim odmorom od pet minuta. Također, između dvije školske smjene nismo ostavili prazan prostor, povezali smo ih i sve prilagodili đacima. Jer, gledajući da se izborimo za naša radnička prava, nastojali smo da nam djeca ipak budu na prvom mjestu.

Jeste li prije stupanja u štrajk bili upozoreni na pripadajuća Vam prava i potencijalne posljedice?

Bio je sazvan zajednički sastanak s predstavnicom naše sindikalne organizacije i ona nas je uputila na naša prava, ali i upozorila na moguće posljedice.

Kako kao prosvjetna radnica gledate na položaj svoje struke i jeste li na osobnom primjeru osjetili osudu javnosti zbog stupanja u štrajk?

Vidim kako nas mnogi osuđuju zbog stupanja u štrajk, ali mnogi u konačnici ne vide kako su prosvjetni radnici obrazovana, intelektualna snaga na kojoj počiva svako društvo. Osobno

nisam osjetila osudu, ali kolektivno gledano posve sam svjesna brojnih osuda zbog naše odluke.

Jeste li se nekada pokajali zbog izbora prosvjetne profesije?

Nikada. Volim svoj posao i bez obzira na sve uvijek ću ga savjesno i pošteno obavljati.

Koja je vaša vizija budućnosti prosvjetne profesije u Srbiji?

Nadam se da će se, prije svega, razviti određena kolektivna svijest o tome koliko je obrazovanje važno i ukoliko se to razvije, onda bi se trebala shvatiti i važnost nas kao prosvjetnih radnika.

Planira li se i totalna obustava rada?

Ne, jer to nije po zakonu. Mora se ispoštovati minimalni proces rada i mi to činimo sa skraćenim školskim satima u trajanju od 30 minuta.

Dokle je planirano trajanje štrajka?

Do daljnjeg. Uputa je da se štrajka sve do dobivanje novih informacija.

Kako se odvija nastava na hrvatskom jeziku u OŠ *Matija Gubec* u Tavankutu, gdje ste kao učiteljica zaposleni?

Nastava se odvija nesmetano i kontinuirano. Imamo od prvoga do osmog razreda odjela na hrvatskom jeziku, a ja ove školske godine predajem drugom razredu u kome nastavu pohađa četvero učenika. Svi odjeli na hrvatskom jeziku su zasebni izuzev kombinacije trećeg i četvrtog razreda, a u ta dva spojena odjela ukupno ima šestoro učenika.

Je li problem s udžbenicima na hrvatskom jeziku konačno riješen?

Ove godine imamo odobrene udžbenike koji su tiskani na hrvatskom jeziku u nakladi *Kreativnog centra*. U radu se povremeno informativno služimo i starijim hrvatskim udžbenicima koje je izdala *Školska knjiga*, no u prvom redu su ova službena, odobrena učila.

Kako je biti učiteljica u seoskoj sredini, s obzirom na to da živite u gradu?

U svojoj prosvjetnoj karijeri samo sam radila na selu, izuzev trajanja prakse koju sam obavljala u gradskim školama. Iskreno govoreći, nakon dvije godine rada u tavankutoj školi imala sam priliku prijeći u jednu elitniju gradsku školu, ali nisam željela mijenjati svoju radnu sredinu. Volim raditi s djecom iz seoske sredine i mogu reći kako sam se potpuno prilagodila sredini u kojoj radim i ne bih je mijenjala za neku gradsku.

Na određeni način ste i Vi, prirodom mjesta stanovanja, poput nekih učenika putnika jer svakodnevno morate putovati do radnog mjesta. Je li vam to ponekada predstavlja problem?

Nije mi nikakav problem putovati iz Subotice do Tavankute. Mjesečno se mijenja školski raspored, sve je usklađeno s dolascima i odlascima autobusa, a ja se uvijek nastojim prilagoditi svakoj potrebnoj situaciji.

Dražen Prčić

DONACIJA KNJIGA HRVATSKIH IZDAVAČA I PISACA STIGLA U GRADSKU KNJIŽNICU SUBOTICA

Fond bogatiji za 1200 naslova

Hrvatskom odjelu Gradske knjižnice knjige su donirali Nacionalna sveučilišna knjižnica iz Zagreba, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske i razni nakladnici i prijatelji

Hrvatski odjel subotičke Gradske knjižnice bogatiji je za oko 1200 novih naslova, među kojima su i najnovija izdanja iz prošlogodišnje produkcije hrvatskih književnika i prijevoda na hrvatski jezik. Riječ je o veoma vrijednoj donaciji koju su darovali Nacionalna sveučilišna knjižnica iz Zagreba, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske i razni nakladnici i prijatelji Gradske knjižnice koji su izlagali na nedavno održanom *Interliberu*.

LEKTIRA, BELETRISTIKA, MONOGRAFIJE...

»Oko 850 knjiga donirala je Nacionalna sveučilišna knjižnica, koja je proslijedila svoje viškove, odnosno naslove od kojih su imali više primjeraka. Riječ je o lektiri, beletristici, znanstvenim knjigama, zbornicima radova, katalozima, monografijama gradova, dakle, knjigama koje Gradska knjižnica nikada ne bi kupila jer su preskupe. Zatim, stotinjak knjiga smo dobili posredstvom Ministarstva kulture RH, koji su sami inicirali suradnju i kroz ovu donaciju nam uputili izuzetno vrijedne knjige, najnovije naslove iz prošlogodišnje produkcije hrvatskih književnika i prijevoda na hrvatski jezik. Još oko 200 knjiga smo nabavili od raznih nakladnika i prijatelja Gradske knjižnice koji su izlagali na Sajmu knjiga *Interliber*. Budući da Hrvatsko nacionalno vijeće svake godine sredstva koja odvoji za plaćanje članskih iskaznica srednjoškolcima namjени za kupnju knjiga Hrvatskom odjelu, u ovim donacijama je i dio nabavljen iz tih sredstava«, kaže **Bernadica Ivanković**, informatorica na hrvatskom jeziku Gradske knjižnice Subotica,

i dodaje da je s Nacionalnom sveučilišnom knjižnicom, koja je i prijašnjih godina donirala knjige, obnovljena suradnja koja se sada planira proširiti kroz neke zajedničke programe i aktivnosti.

darivala nekih pedesetak naslova lektire i beletristike. Bernadica Ivanković će početkom prosinca u Osijeku sudjelovati na međunarodnom skupu povodom 60 godina od osnivanja tamošnjeg dječjeg odjela, gdje će predstaviti

gdje je uspostavljena komunikacija s knjižničarima iz Vinkovaca i Koprivnice, te se i s njima planiraju aktivnosti. Nekolicina naslova stići će na Hrvatski odjel i nakon javne nabave za koju je trenutno aktualan natječaj za

NAŠI SPORAZUMI NISU MRTVO SLOVO NA PAPIRU

Knjige se trenutačno nalaze na Odjelu obrade u Gradskoj knjižnici, i u narednom razdoblju će postupno pristizati na odjele. Podsjetimo, subotička Gradska knjižnica ove je godine i službeno potpisala sporazume o suradnji s Knjižnicama Grada Zagreba i Gradskom sveučilišnom knjižnicom Osijek, s kojima već desetljećima njeguju suradnju. Tako je donacija knjiga Ministarstva kulture RH dio tih već započetih projekata koji su realizirani posredstvom Knjižnica Grada Zagreba. S Osječanima je razmjena knjiga već ustaljena praksa te je i nedavno, gostujući na manifestaciji *Dani Balinta Vujkova*, Sveučilišna knjižnica

aktivnosti i programe subotičke Gradske knjižnice. »Mogu reći da potpisani sporazumi nisu samo mrtvo slovo na papiru u slučaju subotičke Knjižnice, vrlo su aktivni i evo već se prave planovi što bismo mogli sljedeće godine raditi skupa«, kaže Bernadica Ivanković.

NOVE SURADNJE I PROGRAMI

Ove godine je Gradska knjižnica u Subotici po prvi puta dobila financijska sredstva i od Ministarstva kulture Republike Srbije za stručno usavršavanje knjižničara u inozemstvu, u Hrvatskoj i Mađarskoj. Jedan od tih stručnih skupova je bila godišnja skupština Društva hrvatskih knjižničara u Splitu

kupnju knjiga. Naime, Gradska knjižnica ima na raspolaganju po 300.000 dinara za kupnju knjiga na hrvatskom, srpskom i mađarskom jeziku. Još jedan posao koji se provodi u Gradskoj knjižnici na Odjelu za odrasle jeste zamjena vinjeta na poleđini knjiga hrvatskih izdavača i pisaca nakon čega će, kao što je to već učinjeno na Odjelu za djecu, hrvatski odjel biti fizički odvojen i vidljiv.

»Nadam se da ćemo imati još puno novih vijesti o novoj suradnji, povezivanju i naše djece i programa, za možda neki IPA projekt. Puno toga se pomiče u Gradskoj knjižnici, premda imamo samo jednog djelatnika na hrvatskom jeziku«, podsjeća Bernadica Ivanković.

S. M.

ODRŽANA IZBORNA SKUPŠTINA PUČKE KASINE 1878.

Novi članovi glavnog odbora

Pučka kasina 1878 prošlog petka, 21. studenoga, održala je svoju redovitu godišnju skupštinu koja je ove godine bila i izborna. Naime, poslije podnošenja izvješća o radu i materijalno financijskom poslovanju uslijedile su izmjene i dopune Statuta udruge, koje su bile, kako je rečeno, praktične naravi i neophodne radi učinkovitijeg rada. Tako je, među ostalim, broj članova Glavnog odbora s devet smanjen na sedam, a ovo tijelo će na svojoj prvoj sjednici, koja bi mogla biti održana sljedećeg tjedna, izabrati predsjednika, zamjenika i tajnika koji će istodobno te dužnosti obavljati i na razini cijele udruge.

Novi članovi Glavnog odbora, izabrani jednoglasno u prisustvu oko 20 sudionika Skupštine, su: **Ivan Rudinski, Zlatko Mučalov, Ljudevit Vojnić Lamić, Josip Ivanković, Siniša Šarčević, Petar Skenderović i Lajčo Alaga.** U Nadzorni odbor izabrani su: **Ivan Mandić, Josip Jaramazović i Slaven Dulić,** a u Sud časti: **Grgo Bačlija, Blaško Temunović i Nikola Čakić.**

Ljudevit Vujković Lamić, Josip Ivanković i Petar Skenderović

Podnoseći izvješće o radu, predsjednik Josip Ivanković se ukratko osvrnuo na proteklih osam godina aktivnosti Pučke kasine tijekom kojih je vodio ovu udrugu, budući da, kako je kazao, u novom četverogodišnjem razdoblju više neće biti na njezinom čelu. On je kao značajne programe i aktivnosti koje Pučku kasinu čine prepoznatljivom u hrvatskoj zajednici, istaknuo organiziranje godišnjeg skupa *Razgovor Pučke kasine*, koji se održava 13. siječnja u povodu smrti biskupa **Ivana**

Antunovića. Ovaj skup poticaj je za razvijanje i njegovanje kulture dijaloga, što je osobito važno jer je Pučka kasina uvijek bila stava da se u hrvatskoj zajednici malo razgovara, kazao je Ivanković. Među prepoznatljivim aktivnostima udruge su: prelo, izdavanje lista *Glasnik Pučke kasine* te izdavanje knjiga, među kojima je osobito istaknuto tiskanje knjige **Alekse Kokića.**

S druge strane, udruga nije uspjela osigurati prostorije za rad i vratiti imovinu *Pučke kasine* utemeljene potkraj 19. stoljeća čijom

se smatra slijednicom. Naime, od Agencije za restituciju upravo je ovih dana stigla odbijenica budući da se po zakonu za sada vraćaju samo zaklade. Udruga, međutim, planira nastaviti s daljim mogućim zakonskim procedurama. U većem dijelu rasprave iznesene su brojne kritike i primjedbe na rad Hrvatskog nacionalnog vijeća i Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodni, kao i primjedbe da je Pučkoj kasini uskraćen prostor u hrvatskim manjinskim medijima.

S. M.

Provala u HKC *Bunjevačko kolo* u Subotici

Unoći između 23. i 24. studenoga nepoznate osobe provalile su u prostorije Hrvatskog kulturnog centra *Bunjevačko kolo* u Subotici. Po riječima tajnika Centra **Dejana Kovača**, tom prilikom obijena su sva vrata uredskih i ostalih prostorija. Izvršena je premetačina, u pokušaju da se pronađu novčana sredstva. Otušeno je 9.000 dinara koji su bili namijenjeni za honorare, dok je druga imovina, poput slika, nožnji i instrumenata, koliko se za ovo kratko vrijeme moglo utvrditi na broju. Policija je izašla na mjesto događaja i izvršila očevid. Kako neslužbeno saznajemo pretpostavlja se da su nepoznate osobe, preko susjednog krova ušle u centar, a izašle kroz ulični prozor iz prostorija Centra. Pčinjena je znatna materijalna šteta jer su sva zaključana drvena vrata obijena polugom, te zahtijevaju sanaciju stolara i bravara.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 28. studenoga do 4. prosinca

28. STUDENOGA 1924.

Svećenik **Blaško Rajić** objavljuje osnutak Vojvodanske pučke stranke. Time se dotadašnja Bunjevačko-šokačka stranka, utemeljena 15. rujna 1920. raspala na dva dijela, a na njezinu čelu je odvjetnik dr. **Mirko Ivković Ivandekić**, koji ostaje vjeran izvornim načelima. Raskol se ubrzo prenio na Sombor i druga mjesta s hrvatskim življem.

28. STUDENOGA 2002.

Pozdravnim govorom gradonačelnika Subotice **Istvána Ispánovicsa** i izlaganjem **Lazara Merkovića** o liku i djelu **Balinta Vujkova**, u Velikoj vijećnici Gradske kuće, započeo je prvi, dvodnevni simpozij – *Dani Balinta Vujkova* – posvećen stvaralaštvu ovoga sakupljača, obrađivača i tumača narodne predaje u podunavskih Hrvata, ponajprije Bunjevaca i Šokaca.

29. STUDENOGA 1763.

Razgnjevljen memorandumom subotičkih franjevaca, koji odbijaju stanovite zahtjeve Kaločke nadbiskupije glede prikupljanja milodara te drugih davanja i nadležnosti nad ovdašnjom rimokatoličkom crkvom, nadbiskup **József de Battyán**, pismom sugerira Gradskom vijeću neka razmisli o prijedlogu za podizanje nove crkve i župnog dvora. Franjevcima, pak, prijeti oduzimanjem župe – što je deset godina kasnije i ostvario.

29. STUDENOGA 1899.

U 80. godini preminuo je **Ambrozije Boza Šarčević**, suradnik i sljedbenik **Ivana**

Antunovića. Po završetku studija filozofije i prava, radi u Zemaljskom saboru, potom je profesor, sudac, županijski odvjetnik, arhivar. Plodan je pisac, leksikograf i prevoditelj. Osim svog materinskog i mađarskog jezika, zna latinski, njemački i francuski te redovito prati važnija europska zbivanja. Široka naobrazba i dobro poznavanje političkih prilika omogućili su mu da postane najsvestranijim publicistom, svoga vremena, među Hrvatima u Bačkoj. Stalni je i plodan suradnik *Bunjevačkih i šokačkih novina*, gdje je objavio veliki broj članaka o odnosima različitih naroda u Ugarskoj, vanjskopolitičke komentare i polemičke napise. Nakon Antunovićeve smrti, jedan je od najviše angažiranih djelatnika u preporodnim gibanjima, druge polovice XIX. stoljeća, stoga ga se, s razlogom, smatra predvodnikom bačkih Hrvata. Tragom svoga zalaganja za nacionalnu ravnopravnost, kao intelektualac europskoga profila i usmjerenja, bio je svjestan prijekih potreba svoga naroda, stoga je, uz ostalo, izradio četiri rječnika za školske, književne, novinske i pravosudne potrebe. Rođen je 20. ožujka 1820. godine.

29. STUDENOGA 1922.

Rođen je **Ivo Popić**, kulturni djelatnik i spisatelj. Više godina bio je ravnatelj Dječjeg kazališta. Objavio je osam knjiga, poglavito pjesama i kratkih priča za djecu te monografiju o likovnim umjetnicima ovoga podneblja.

30. STUDENOGA 1765.

Gradsko vijeće Svete Marije (Subotice), povlaštene komor-

ske varoš, uputilo je u Beč vijećnike **Luku Vojnića** i **Josipa Mamužića**, da ondje urgiraju predstavku o stjecanju statusa – slobodnog kraljevskog grada. Subotički su predstavnici bili ovlašteni obećati Komori, uz već postojeće obveze, još 8 do 10 tisuća forinti, na godinu.

30. STUDENOGA 1987.

Umro je **Ante Jakšić**, književnik, gimnazijski profesor hrvatskog jezika i književnosti (Travnik, Tuzla, Subotica, Osijek, Gospić, Karlovac, Zagreb i dr.) Objavio je dvanaest knjiga stihova, četiri romana i zbirku pripovjeda. Suradivao je u vodećim književnim časopisima i mnogim listovima, među ostalim u *Bunjevačkom kolu*, *Klasju naših ravni*, *Subotičkoj Danici*, *Rukoveti*, *Subotičkim novinama* i dr.

1. PROSINCA 1945.

Izabrana je uprava novoutemeljenog Hrvatskog fiskalnog društva *Građanski*. U Upravni odbor izabrani su: **Andrija Kujundžić Čiča** (predsjednik), **Stjepan Šarčević**, **Ivan Milanković** i **Bogdan Ognjanov** (potpredsjednici), **Antun Bartolović**, **Lojzija Rudinski** i **Slavko Kurbanović** (tajnici).

2. PROSINCA 1971.

U Likovnom susretu otvorena je velika izložba poznatog subotičkog slikara **Gustava Matkovića**, vrsnog portretista i pejzažista.

2. PROSINCA 1991.

U Subotici se, pogotovu u višim zgradama, osjetio zemljotres, koji je u 9 sati 48 minuta teško

pogodio oblast oko Temišvara u Rumunjskoj. U našem gradu nisu evidentirane veće štete.

3. PROSINCA 1980.

U 70. godini preminuo je sveučilišni profesor, znanstvenik i publicist dr. **Ante Šokčić**, utemeljitelj Otorinolaringološkog odjela Subotičke bolnice, potom u Novom Sadu i načelnik ORL klinike u Beogradu. Rođen je u Subotici 15. siječnja 1911. godine. Liječničku naobrazbu stekao je na Medicinskom fakultetu u Zagrebu.

3. PROSINCA 1998.

Svečanom sjednicom u Velikoj vijećnici Gradske kuće i izložbom fotografija *Građanstvo Subotice do I. svjetskog rata*, obilježena je 50. Obljetnica postojanja i rada Gradskog muzeja u Subotici.

4. PROSINCA 1993.

Usvojen je izmijenjeni Statut općine Subotice, kojim je određen naziv općine na hrvatskom, mađarskom i srpskom jeziku. Za novi Dan grada Subotice određen je 1. rujna, u znak sjećanja na 1779. godinu kada je komorska varoš Sveta Marija (Szent Maria) stekla status slobodnog kraljevskog grada Maria Theresiopolis.

4. PROSINCA 1998.

Budući da su ispunjeni svi preduvjeti, otvoren je stečajni postupak u AD 29. novembar. Ujedno su zaposlenici ove nekada veoma moćne tvrtke, koja je bila uspješna u izvozu mesnih prerađevina na zahtjevno zapadnoeuropsko i američko tržište – prepušteni burzi rada, tj. otpušteni su!

POGLED S DRUGE STRANE: U SUSRETANJU STAROG I NOVOG

Zanimljiv virtualni svijet i zagrljaj

Uobičajena suvremena scena: društvo mladih ljudi u kafiću za istim stolom, na stolu laptop i nekoliko tableta i većina komunicira s nekim tko nije za ovim stolom. Ali, jedna skupina mladih u Subotici dogovorila je zanimljiva pravila tijekom svojih redovitih okupljanja, kao način povratka usredotočenosti jednih na druge. Po tom dogovoru u susretu svi odlože svoje tablete i u zajednički provedenom vremenu ih ne koriste, a dođe li tko u iskušenje razgovarati mobitelom ili pretraživati internetsku mrežu, čime krši interno pravilo ovog mini društva, »kažnjava« se plaćanjem računa za kavu, čaj i sokove ostalih prisutnih. Kako u novčanicima nikada ne pretječe, lako je uspostavljena navika isključivanja iz tehnološkog svijeta i okretanja sugovornicima u društvu, bez ometanja telefonskim razgovorima.

Tako se, uostalom, isključivanjem telefona, uključujemo i u druge društvene događaje, poput koncerata, kazališnih predstava, izložbi, tribina, a svakako onda važnima pripadaju i oni trenuci u kojima se susrećemo i razgovaramo s prijateljima.

KADA NAS ČINE USAMLJENIMA

Negodovanje zbog zauzetosti (fizički) prisutnih u društvu komunikacijama mobitelima, povremeno burno izbija u verbalnim raspravama, ili u komentarima na društvenim mrežama: »To doživljavamo svaki dan na svakom mjestu i sa svima koji ne haju što smo prisutni. Zabavljeni su svojim telefonima, i osoba s kojom su u kontaktu telefonom zanimljivija im je od nas prisutnih. Mobitel je izbrisao granice i postao sredstvo koje nam je važ-

nije od neposrednog kontakta s ljudima«; »U društvu s ljudima zauzetih mobitelima imam osjećaj zapostavljenosti. Usmjerenje na telefon pokazuje kako svog sugovornika za stolom, u biti, ne zanimam.«

Kontraverzama 21. stoljeća u kojem su »pametne sprave« olakšale komunikaciju i na velikoj udaljenosti, a ipak ljude i osamile, kao i drugim suvremenim pojavama, bave se i brojna istraživanja. Kao što sve tehnološke novine imaju svoje prednosti, vremenom iskazuju i brojne nedostatke te stručnjaci i istraživanjima ukazuju kako internet, Facebook i mobiteli prividno otklanjaju osjećaj usamljenosti, a ne mogu nadomjestiti značaj neposrednog kontakta. »Iako smo radikalno izmijenili svoje okruženje, naša fiziologija je ostala ista kao prije. Ma koliko bogato i tehnološki vješto postalo naše društvo, ispod površine mi smo ista ona osjetljiva bića koja su se prije šezdeset tisuća godina stiskala jedno uz drugo u strahu od grmljavine«, ističu u istraživanjima, naglašavajući kako su potrebe za osjećajem povezanosti i pripadnosti ukorijenjene u najdubljim dijelovima mozga, što utječe na sve ostale procese u organizmu. »Doduše, i samoća, ali kao izabrano stanje, a ne nametnuto, može imati prednosti. U samoći nastaju značajna djela, važne odluke, presudni uvidi...«

ZNAČAJ ZAGRLJAJA

U novom tisućljeću obitelji više ne broje desetinu članova, kućanstva vrlo često čini samo jedan član (svako peto kućanstvo u Srbiji je samačko), ljudi češće mijenjaju mjesto življenja, sele se iz države u državu i podređuju život karijeri – neka su od

objašnjenja o pojavi epidemije usamljenih, ne samo među ljudima u poznoj životnoj dobi, kako je to karakteristično za staračka samačka kućanstva, nego se osjećaj usamljenosti raširio i među mladima u potrazi za uspješnom karijerom i među profesionalno

lozi! Naime, prema tom tumačenju, često iskazivanje osjećaja grljenjem može sniziti rizik od bolesti srca, ublažiti poguban utjecaj stresa, osloboditi nas od umora, poboljšati imunitet, pa čak i ublažiti simptome depresije. Iz tog razloga ustanovljen

Stručnjaci istraživanjima ukazuju kako internet, Facebook i mobiteli prividno otklanjaju osjećaj usamljenosti, a ne mogu nadomjestiti značaj neposrednog kontakta

uspješnim (mladim) ljudima. U stremljenju ka karijeri sve manje ostaje vremena za razvoj i njegovanje odnosa s drugima.

Međutim, učestale su upute i upozorenja o nužnosti neposrednog kontakta s drugima, pri čemu se poseban psihološki i zdravstveni aspekt pridaje – zagrljaju. Pet do šest zagrljaja dnevno učinit će život lijepšim i produžit će ga, tvrde psiho-

je i Međunarodni dan zagrljaja (obilježava se u siječnju). I u Subotici je bilo »akcija grljenja«, kada su volonteri zaklade *Danilo Kiš* noseći šarene papire s natpisom ove akcije grlili Subotičane koji su se u tom trenutku zatekli u centru grada. Bila je to jedna od rijetkih akcija propraćena osmijesima.

Katarina Korponaić

MATO GROZNICA, PREDSEDNIK HRVATSKOG AKADEMSKOG DRUŠTVA

Buđenje uspomena

U jednoj od svojih izjava za tjednik *Hrvatska riječ*, komentirajući povratak **Vojislava Šešelja** u Srbiju, predsjednik Hrvatskog akademskog društva **Mato Groznica** iznio je mišljenje da »Šešeljev povratak u Srbiju, u najmanju ruku djeluje uznemirujuće«, misleći pri tom na pripadnike hrvatske zajednice, ali ništa manje ni svakog poštenog građanina ove zemlje, koji ima iskustvo življenja u Srbiji devedesetih godina. Upravo o tim strahovima, o onome što se desilo ratnih devedesetih i onome što bi se moglo dogoditi, razgovarali smo s Matom Groznicom.

STRAH

Kako nam tijekom razgovora ističe predsjednik HAD-a, ono što je dominiralo tih devedesetih godina je strah: »Iako je prošlo mnogo godina, povratak čovjeka koji je simbolizirao strah, posebice kod Hrvata, iznova vraća

»Šešeljevim povratkom pokušava se nametnuti zaključak da je on jedini krivac, tj. relativizirati odgovornost drugih pa i same države Srbije, za sve što je loše rađeno spram građana ove zemlje, posebice spram pripadnika manjina u Srbiji.«

neku vrstu nelagode. Ponovno smo uznemireni, ponovno se bojimo, naravno sada u mnogo izmijenjenim okolnostima. Bez obzira na to što nema onakve vrste straha, neminovno se mnogima 'vraća film' dvadeset godina unatrag kada je strah bio toliko prisutan da o svemu što se ticalo osobnih sudbina, šaputalo se među 'četiri zida' jer smo se bojali samih sebe, a kamoli susjeda ili

nekog trećeg. Bilo koji nemili događaj koji se nekome desio, nitko nije smio prijaviti, a i kome da se prijavi? Osobno znam taj osjećaj da su se ljudi bojali svega i svačega, pa i državnih tijela koja su trebala biti prvi u zaštiti svojih građana. Nitko tada nije gajio iluziju da ga države i njezine institucije mogu i hoće na bilo koji način zaštititi«, navodi Mato Groznica.

Tijekom razgovora, podsjeća se na događaje koji su se u njegovom rodnom mjestu desili ratnih devedesetih: »Vraćami se taj mučan osjećaj iz kolovoza 1995. kada je većina hrvatskih kuća u Golubincima bilo popisano, tako što su očigledno, oni koji su bili 'sakupljači' adresa, te adrese distribuirali tako da oni nesretni ljudi koji su u kolonama dolazili iz Hrvatske nisu lutali, nego su bili upućivani na točno određenu adresu. Taj osjećaj da si obilježen i da trebaš spakirati par vrećica i napustiti svoj dom bez ikakvog razloga ili samo zato što nekome nisi po volji, to je ono što me boli i čega se neminovno sjetim danas kada gledam da se Šešelj, simbol tog ratnohuškakog vremena vratio među nas. Zbog čega Hrvati u Srbiji, posebice u Srijemu, koji su usprkos svemu ostali živjeti ovdje, neće biti spokojni, jer se sjećaju vremena kada su Šešelj i njegovi radikali utjerivali strah u kosti«, kaže Mato Groznica.

UTJECAJ NA DRUŠTVENO-POLITIČKU SCENU

Nameće se pitanje i utjecaja Vojislava Šešelja na društveno političku scenu. Mato Groznica iznio je svoje viđenje: »Šešelj će

U Golubincima su devedesetih popisivane kuće hrvata

svakako biti na suprotnoj strani u odnosu na **Vučića** i **Nikolića**, ali ne vjerujem da će bitnije utjecati na njihovu poziciju. Budući da su nekada bili u istom taboru, da se dobro poznaju i jedni o drugima mnogo toga znaju, on će pokušavati 'pomrsiti im račune', jer on trenutno nema 'boljih' neprijatelja za svoje političko djelovanje, od njih dvojice«, kaže Groznica. »Bez obzira na sve promjene i otklone, ja to ipak vidim kao ogroman problem ove zemlje, jer se time potvrđuje

»Povratak na politiku iz devedesetih nije moguć. Možda će Šešeljev povratak pomoći bržoj katarzi ove zemlje, a to nam je kao građanima i kao državi, nužno potrebno.«

da se nismo uspjeli izdići iznad ondašnjeg civilizacijskog patosa. Naprotiv, ovako smo ga na neki način institucionalizirali i, bojim se, trajno amnestirali mnoge koji su trebali odgovarati za svoje djelovanje. Ironično zvuči, ali Šešelj bi se zbog takvog stanja stvari trebao osjećati slavodobitno, jer njegovi nekada najbliži suradnici su postali nositelji vlasti u ovoj zemlji«, kaže Groznica. Kako na

kraju razgovora ističe, nije mu želja da na bilo koji način umanjni Šešeljevu ulogu u uništavanju budućnosti Srbije, u progonu bilo koga pa tako ni u progonu Hrvata iz Srijema. Ali kako ističem nije u Vojislavu Šešelju i njegovom povratku ključni problem: »S njim znamo na čemu smo. Problem je što se ignorira krivica drugih, uključujući i osobe koje su na samom političkom vrhu Srbije, a koji se nikada nisu pokajali za ludilo u kojem su veoma aktivno sudjelovali. Mnogo je veći problem što takvi ljudi vode ovu državu, a ne to što se Šešelj vratio. Osim jeftinom retorikom, oni me ničim nisu uvjerili da su raskrstili sa svojom prošlošću. On je ostao dosljedan vlastitoj monstruoznosti. Ono što sigurno znam da jeste počinio, je to da je bio generator mržnje i mnogih zala te da je kao takav oblikovao opću društvenu zbilju u kojoj se svatko tko je drugačije mislio, osjećao ugroženim. Sigurno je da, ukoliko konačna presuda bude takva da propovijedanje mržnje ostane nekažnjeno, svakome kome je stalo do pravde i prava, ostat će gorak okus u ustima«, kaže Groznica.

Suzana Darabašić

TREĆE ISTRAŽIVANJE O PRIMJENI ZAKONA O NACIONALNIM VIJEĆIMA NACIONALNIH MANJINA

Nedovoljno korištena ovlaštenja

Pučki pravobranitelj je u velikoj mjeri ukazao na nedovoljno korištenje ovlaštenja predviđenih zakonom

*** Pitanje je trebaju li nacionalna vijeća posjedovati tako široka ovlaštenja?**

Pokrajinski zaštitnik građana, pučki pravobranitelj realizirao je i treće po redu istraživanje o primjeni Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina. Rezultat ovog istraživanja je Izvješće. Četiri godine nacionalnih vijeća nacionalnih manjina koje je ova institucija predstavila javnosti 18. studenog u prostorijama Pokrajinske vlade. Tijekom lipnja i srpnja ove godine provedeno je istraživanje u svezi primjene Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina koje se odnosilo na rad i funkcioniranje ovih tijela. Ovo Izvješće predstavlja jedinstveno identificiranje i analizu problema u primjeni Zakona koji postoje u praksi, s pribavljenim mišljenjima nacionalnih vijeća o tome u kome smjeru smatraju da se trebaju vršiti izmjene i dopune Zakona sa stajališta ovlaštenja nacionalnih vijeća.

SUMIRAN RAD NACIONALNIH VIJEĆA

Govoreći o razlozima za provođenje istraživanja i značaju praćenja rada nacionalnih vijeća nacionalnih manjina pokrajinska pučka pravobraniteljica, **Aniko Muškinja Hajnrih** istaknula je da se odmah nakon konstituiranja nacionalnih vijeća 2010. godine pokazalo da primjena Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina neće biti jednostavna. »Pučki pravobranitelj se našao u ulozi nekoga od koga su, prije svega, traženi savjeti, mišljenja, pojašnjenja u svezi s pojedinim odredbama ovog Zakona te je zbog toga Pokrajinski zaštitnik građana odmah na početku odlučio provjeriti koliko jedinice lokalne samouprave shvaćaju i razumiju ovaj Zakon, a od nacionalnih

vijeća nacionalnih manjina su prikupljeni podaci o njihovim nadležnostima«, kazala je pučka pravobraniteljica i dodala da je razdoblje nakon toga provedeno u stalnoj suradnji s jedinicama lokalne samouprave i nacionalnim vijećima, kako bi se pokušao pronaći odgovor na sva postavljena pitanja«, kazala je pučka pravobraniteljica.

Eva Vukašinović je istaknula kako je istraživanje provedeno kako bi se na temelju mišljenja nacionalnih vijeća došlo do saznanja kako izvršiti izmjene Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina i da su se dobiveni odgovori odnosili na financiranje, a ne na ovlaštenja nacionalnih vijeća. Također je naglasila da se prigodom izmjena i dopuna zakona mora voditi računa o ustavnoj odredbi da se dosegnuta razina ljudskih i manjinskih prava ne može smanjivati.

Eva Vukašinović, zamjenica pokrajinskog pučkog pravobranitelja za zaštitu prava nacionalnih manjina, predstavljajući rezultate istraživanja, zaključke i preporuke, izrazila je nadu da će nakon obavljenih izbora nacionalna vijeća pokazati više inicijative i u većoj mjeri, nego što je to do sada bio slučaj i koristiti ovlaštenja propisana Zakonom o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina. Ona je podsjetila da pojedina nacionalna vijeća nisu u mogućnosti koristiti sva ovlaštenja propisana zakonom i postavila pitanje moraju li manji-

ne koje nemaju kapacitete za ostvarivanje pojedinih kolektivnih prava posjedovati tako široka ovlaštenja?

Iz istraživanja se može zaključiti da su nacionalna vijeća u korištenju svojih ovlaštenja iz Zakona bila najaktivnija odmah po donošenju Zakona, odnosno u prve dvije godine od njegovog stupanja na snagu.

va dovelo je do toga da im je otežano vršenje propisanih ovlaštenja u punoj mjeri.

CILJ ISTRAŽIVANJA

Cilj istraživanja bio je da se analizom dobivenih podataka sačini retrospektiva primjene Zakona u praksi od strane nacionalnih vijeća u jednom mandatu, da se utvrdi ima li promjena u odnosu na podatke dobivene 2011. godine te koji su najznačajniji problemi s kojima su se nacionalna vijeća susretala u primjeni Zakona. Uzorak istraživanja činilo je 15 nacionalnih vijeća nacionalnih manjina: bugarsko, bunjevačko, vlaško, egipatsko, mađarsko, makedonsko, njemačko, rumunjsko, rusinsko, slovačko, albansko, hrvatsko, ukrajinsko, grčko i češko. Temeljem prikupljenih informacija zaključeno je da su nacionalna vijeća bila najaktivnija u vršenju ovlaštenja koja imaju u području obrazovanja, službene uporabe jezika i pisma i kulture. Najmanje aktivnosti nacionalnih vijeća je zabilježeno pri vršenju ovlaštenja u području obavještanja. Postoji određeni korpus zakonskih ovlaštenja koja su koristila sva nacionalna vijeća, ali isto tako je primjetno da postoje i ovlaštenja koja ni jedno vijeće nije vršilo. Uočljivo je i da su nacionalna vijeća u korištenju svojih ovlaštenja iz Zakona bila najaktivnija u razdoblju izravno po njegovom donošenju, odnosno u prve dvije godine od stupanja Zakona na snagu. Intencija Izvješća jeste da se izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina precizira način vršenja određenih ovlaštenja nacionalnih vijeća.

A. Jukić-Mandić

PROBLEMI S VODOM ZA PIĆE U SOMBORU JOŠ DALEKO OD RJEŠENJA

Milijarda dinara za vodoopskrbu

*U skoro svim somborskim selima voda nije za piće * S obzirom na to da je za trajno rješavanje problema potrebno oko milijardu dinara proći će još nekoliko godina dok svi na teritoriju grada Sombora ne budu pili zdravu vodu*

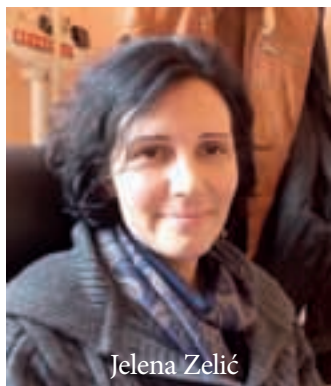
Prema dopunskim analizama vode koje je od Zavoda za javno zdravlje u Somboru naručila lokalna vlast najlošiju vodu piju u Monoštoru. U monoštorskom seoskom vodovodu koncentracija arsena je najveća i ima ga nekoliko puta više od dozvoljene količine. Analize su također pokazale da voda ni u jednom selu nije kemijski ispravna. Usprkos tomu na rješavanja problema vodoopskrbe u Somboru još će se pričekati, jer je za to potrebno oko milijardu dinara.

CISTERNA ZA MONOŠTOR

Kako je za *Hrvatsku riječ* potvrdio **Mladen Vakoš**, tajnik MZ Monoštor voda iz seoskog vodovoda ne preporuča se za piće, a mještani se vodom opskrbljuju iz cisterni. »Ponedjeljkom, siječnom i petkom dopremaju nam vodu iz komunalnog poduzeća *Vodokanal* iz Sombora i to po dvije tisuće litara. To je dovoljno, jer mnogi mještani se ne obaziru na upozorenja i vodu iz seoskog vodovoda koriste i dalje. Kada će biti riješen problem s vodom još ne znamo, kao ni hoće li se Monoštor rješavati povezivanjem na izvorište u Somboru ili na tvornicu vode u Bezdanu«, kaže Vakoš.

Slična situacija je i u ostalim selima, gdje koncentracija arsena premašuje dozvoljenu granicu od 10 mikrograma po litru. U već spomenutom Monoštoru arsena je skoro deset puta više od dozvoljene koncentracije. Arsen se u vodi nije pojavio jučer, već je tu stalno prisutan pa su tako vodi s kancerogenim arsenom pile generacije. »Povećanom koncentracijom arsena u vodi za piće u selima somborske općine

za nas nije veliko iznenađenje, jer se u posljednje vrijeme radi detaljnija dijagnostika, a također i laboratorijska tehnika je sve suvremenija i mjerenja točnija«,

Jelena Zelić

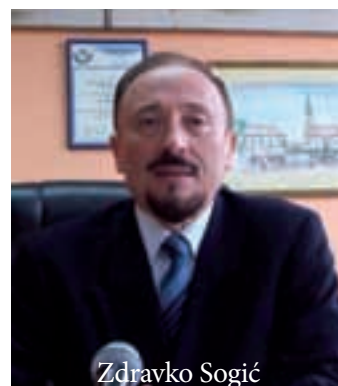
kaže **Jelena Zelić**, specijalistica higijene u Zavodu za javno zdravlje u Somboru. O problemu vodoopskrbe u Somboru, ali i u ostalim dijelovima Vojvodine, baš zbog povećane koncentracije

arsena, detaljno smo pisali na stranicama našeg lista. Zato ovaj put nećemo o tome, već o tome ima li izgleda da se ovaj problem uskoro riješi, tim prije što se u Somboru godinama unazad najavljuje izgradnja regionalnog sustava vodoopskrbe, ali kako stvari stoje još je daleko konačno rješenje.

NOVAC KOČI RADOVE

Spasonosno rješenje vidi se u povezivanju sela na somborsko izvorište vode za piće, koje je na dubini od svega 60 metara i što je znatno pliće od vodonošnih slojeva koja sadrže arsen. »Do kraja godine početak će raditi nova tvornica vode, tako da ćemo uz već postojeću tvornicu proizvodnju vode na izvorištu *Jaroš* udvostručiti na 400 litara u sekundi. To je prvi uvjet

za povezivanje sela na somborsko izvorište. Magistralni cjevovodi izgrađeni su do Čonoplje, Kljajićeva i Lemeša, tako da očekujemo da će do kraja godine Čonoplja vodu dobivati sa somborskog izvorišta, dok će priključenje Lemeša i Kljajićeva sačekati okončanje rekonstrukcije stare tvornice vode u Somboru«, kaže v. d. direktora JKP *Vodokanal* **Zdravko Sogić**. U planu je da

Zdravko Sogić

to bude do kraja 2015. godine. Ostala sela još su daleko od toga jer za Stapar, Doroslovo i Stanišić postoje samo projekt za povezivanje na izvoštire *Jaroš*. Još dalje su Bereg, Kolut i Monoštor koji se trebaju vodom opskrbljivati iz Bezdana. Ta ideja još nije ni u fazi projekta. Slična je situacija i s najudaljenijim selima Riđica, Telečka i Aleksa Šantić. Za sve gore pobrojano treba milijardu dinara. Odakle? U *Vodokanalu* još ne znaju. »Sredstva ćemo tražiti kod Pokrajine, Republike, fondova Europske unije, lokalne samouprave«, kaže Sogić, a na naš upit kada bi će u nekoj optimističkoj procjeni problem vodoopskrbe mogao riješiti odgovara neodređeno još jednom spominjući famoznu cifru od milijardu dinara, što je oko 8,5 milijuna eura.

Z. Vasiljević

28. studenoga 2014.

TAVANKUT U TURISTIČKIM VODAMA

Prva zvjezdica

Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo *Matija Gubec* iz Tavankuta nedavno je kategoriziralo svoj smještajni kapacitet na Etno salašu *Balažević* dobivanjem prve turističke zvjezdice. Kategorizaciju je izvršila nadležna služba gradske uprave Subotice zadužena za lokalno ekonomski razvitak, gospodarstvo i poljoprivredu.

Etno salaš *Balažević* u svojoj ponudi ima sedam soba od kojih pet dvokrevetnih te dvije jednokrevetne s dvije kupaonice. U protekle dvije godine Tavankut je posjetilo više od 3000 turista ponajprije iz Republike Hrvatske, nešto manje iz Mađarske i Srbije. **Ladislav Suknović**, predsjed-

natječajima biti sigurniji jer imamo kategoriziranu ponudu. Posao na turističkoj promidžbi i privlačenju turista nikada nije gotov, to je proces koji traje stalno i koji je često izložen promjenama. Također je važno na turističkom tržištu biti stalno prisutan i osluškivati trendove i potrebe korisnika. Ponuda se mora stalno aktualizirati, dopunjavati, osuvremenjavati. Ukoliko želimo da nam se gost ponovno vrati, moramo ponuditi nove sadržaje, kvalitetan i sadržajan boravak i ugodan smještaj. Na ovome poslu svakodnevno radi aktivan, mlad, perspektivan i što je najvažnije za rad zainteresiran tim u našoj udruzi. Mi smo u konstantnoj edukaciji, pratimo turističke trendo-

Unutar Etno salaša *Balažević*

nik Društva ovim je povodom izjavio: »HKPD *Matija Gubec* sada je, ozbiljno zakoračio u turističke vode. Rastu i naše ambicije za daljnjim razvojem turističke ponude. Kako bi se kvalitetnije mogli predstaviti turističkom tržištu bilo je potrebno ozvaničiti našu ponudu, što smo i učinili kroz kategorizaciju objekta Etno salaš *Balažević* koji zadovoljava kriterije za bavljenje seoskim turizmom. Kategorizacija je važna jer ćemo sada moći s našom ponudom biti atraktivni i u službenoj ponudi turističkih agencija. Siguran sam da će nam i pristup turističkim

ve, pokušavamo uključiti sve aktualne turističke programe i osluškujemo želje naših gostiju.«

Ova udruga redovito prati različite natječaje, na kojima pokušavaju pisati projekte i podići turističku priču na što viši nivo. U nedavno okončanom natječaju za turističke aktivnosti na selu, osim već postojećih ponuda, aplicirali su na temu aktivnog odmora u želji da budućim turistima osiguraju uživanje u prirodnom okruženju Tavankuta kroz biciklizam, šetnje i razne radionice.

I. D.

TJEDAN U BAČKOJ

Zemlje nikad dosta

Događaj u Somboru koji je obilježio prošli tjedan protest je radnika Poljoprivrednog poduzeća *Graničar* iz Gakova i to ne samo zbog toga što smo poslije dužeg vremena u Somboru ponovno na ulicama vidjeli nezadovoljne radnike, već i zbog toga što je, po tko zna koji put, povod za protest državna zemlja.

Pisali smo već u *Hrvatskoj riječi* o tome da, bez obzira na to što Sombor spada u općine s najviše državne zemlje, gotovo svaku licitaciju prate protesti, bilo radnika državnih kombinata, bilo nezadovoljnih poljoprivrednika. Potvrdilo se to i ove godine. Neposredni povod bilo je nezadovoljstvo uposlenih u *Graničaru*, kojih je oko 300, što im je od 3500 hektara državne zemlje, koliko im je dano da i dalje koriste bez licitacije, 2500 hektara oranica, a ostatak su livade i pašnjaci. Oni su tražili 3500 hektara, ali oranica optužujući lokalnu somborsku vlast da je 1000 hektara »njihove« najbolje zemlje namijenila poljoprivrednicima koji se bave stočarskom proizvodnjom.

Očekivano – stigli su do Sombora, točnije do sjedišta lokalne vlasti. Nije im prvi puta da na taj način protestiraju, a svim Somborcima u sjećanju je ostala slika od prije nekoliko godina kada su tri mjeseca proveli u šatorima ispred Županije, sve dok privatizacija poduzeća nije raskinuta. Očekivano – oni s druge strane županijskih vrata ignorirali su oko 150 okupljenih radnika. Očekivano – nije trebalo dugo da stvar izmakne kontroli i da se mimo nekoliko policajaca ti isti radnici upute do ureda gradonačelnika, držeći se one narodne kad neće Muhamed brijegu... E tu je policija već bila na visini zadatka, a i brojčano ojačana, pa je kabinet gradonačelnika obranjen. Strasti je smirilo i to što su počeli pregovori, ali uporni radnici nisu odustajali čekajući epilog u svečanoj dvorani Županije. Nije ni policija drijemala, pa je oko 60 – 70 policajaca, što u civilu što u odorama, kontroliralo cijelu situaciju. Nama novinarima to je izgledalo kao priprema za loše vijesti, ali desilo se sasvim suprotno. Poslije tri sata pred radnike je izašao gradonačelnik **Saša Todorović**, da bi ih obavijestio da će i dalje obrađivati 3500 hektara oranica, da ni jedan ugovor sa stočarima neće biti potpisan i da će zajednički rješenje za *Graničar* tražiti u Vladi Srbije. Nekako baš u to vrijeme, slučajno ili ne, »prošla« je i zakašnjela plaća pa su se radnici *Graničara* mogli zadovoljni vratiti u Gakovo.

Nisu zadovoljni poljoprivrednici koji se bave stočarstvom i koji su temeljem te proizvodnje u zakup trebali dobiti tih spornih 1000 hektara. No, za sada šute. Dokle? Vidjet ćemo.

Z. Vasiljević

JE LI SVE SPREMNO ZA ZIMSKO ODRŽAVANJE CESTA U SRIJEMU?

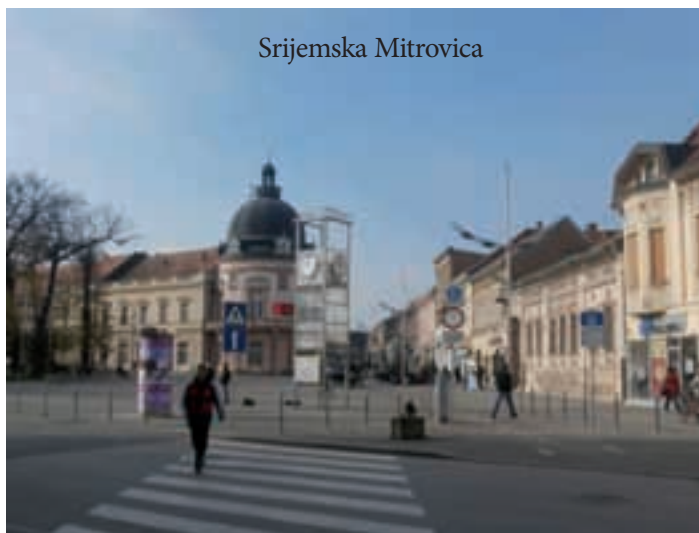
Cestari pred još jednim ispitom

U gotovo svim općinama u Srijemu s dežurstvima se krenulo još 15. studenoga, a zimsko održavanje prometnica na snazi je do 31. ožujka sljedeće godine

Dani u studenom sve su hladniji, živa u termometru sve više pada i svakim danom približava nam se zima. Većina stanovništva u Srijemu pribavilo je ogrjevno drvo, oni s malo debljim novčanicom predstojeću zimu grijati će se na struju ili plin, ali ono što nas je interesiralo bilo je jesu li cestari u Srijemu spremni za predstojeći snijeg i zimu, jesu li se opskrbili dovoljnom količinom soli i rizle i kakvo je stanje mehanizacije, kako bi ceste i trotoari bili sigurni za vozače i ostale sudionike u prometu. Prema informacijama koje smo dobili, a koje su ohrabrujuće, u gotovo svim općinama u Srijemu, s dežurstvima se krenulo još 15. studenoga, a zimsko održavanje prometnica na snazi je do 31. ožujka sljedeće godine.

OPĆINA RUMA SPREMNA ZA SNIJEG

U rumskoj općini spremni su kako u ljudstvu tako i u opremi za predstojeću zimu i padaline. Utvrđeni su i kritični pravci i dionice, kao i prioriteti u čišćenju u slučaju velikih sniježnih nanosa, a sagledana je i teška mehanizacija koja bi u tom poslu bila angažirana. Zimska služba u rumskoj općini angažirana je tako da su državne ceste prvog i drugog reda u nadležnosti AD *Sremput Ruma*, a lokalnu općinsku mrežu »pokriva« tvrtna *Katago*. Ulice u gradu određene su po prioritetima koje je odredila JP *Direkcija* za izgradnju Rume, one su u nadležnosti JP *Komunalac*, a zimska služba AD *Srem put* je od 15. studenoga u pripravnosti. Uvedena su i dežurstva na auto-cesti, dok je na ostalim putnim pravcima u nadležnosti ovog poduzeća, nulti

Srijemska Mitrovica

stupanj pripravnosti: »Za sada imamo 2000 tona soli na zalihama, a investitor *Putevi Srbije* su osigurale dovoljne količine soli koje će nam sukcesivno pristizati kako to budu diktirali vremenski uvjeti. Smatram da smo potpuno spremni da kao i do sada kvalitetno i efikasno radimo i osiguramo nesmetano odvijanje prometa«, kaže generalni direktor *Srem puta* **Zoran Vukićević**.

OSIGURANE I REGIONALNE CESTE

U općini Pećinci je završen postupak javne nabave za izbor najpovoljnijeg ponuđa-

u zimskom periodu: »Na teritoriju općine Pećinci postoje i regionalne ceste, odnosno državne ceste drugog reda koji nisu u nadležnosti općine, ali će lokalna samouprava preko Stožera za izvanredne situacije u zimskom periodu pratiti stanje i na ovim putnim pravcima u slučaju obilnijih padalina koordinirati čišćenje s poduzećem zaduženim za održavanje ovih cesta«, rekao je Milan Stepanović.

SPREMNI I U OSTALIM SRIJEMSKIM OPĆINAMA

Iako je još relativno toplo vrijeme za ovo doba godine JP za

ističe direktor tog javnog poduzeća **Zoran Semenović**, čim počnu snjegovi služba će biti na visini zadatka i bit će osigurana prohodnost svih cesta. Međutim, već godinama postoji problem kod prohodnosti prema izletištu vikend naselju Lipovača. Veća dionica te ceste prema vikend kućama tijekom zime, bude zavijana: »Uvijek postoji problem na tom dijelu ceste. Sama Lipovača je u nadležnosti Nacionalnog parka Fruška gora. Trudimo se svake godine, a tako će biti i ove, da olakšamo ljudima koji su tamo i da ceste učinimo prohodnima«, rekao je Zoran Semenović.

Oko 200 kilometara prometnica na teritoriju grada Srijemska Mitrovica, tijekom zimskog perioda održavat će *Putevi* iz Srijemske Mitrovice: »14. studenoga posjetili smo poduzeće *Putevi* i obišli njihovu asfaltnu bazu gdje je sjedište zimske službe i mogu kazati da je ovo poduzeće spremno za predstojeću zimu. U okviru zimske službe na održavanju cesta na teritoriju grada, bit će angažirano šest kamiona s noževima od kojih dva imaju rasipače soli«, kaže direktor Poduzeća za održavanje cesta i ulica *Sirmijum put*, **Dušan Drljača**.

Za održavanje zimske službe Grad Srijemska Mitrovica izdvojio je sedam milijuna dinara, a ostatak od 10 milijuna bit će osiguran za period od 1. siječnja do 31. ožujka 2015. godine. Srijemci mogu biti spokojni, barem ako je Sudeći prema izjavama nadležnih direktora javnih poduzeća, koji obećavaju da će ceste u svim općinama u Srijemu biti prohodne i sigurne. Uz to, prognostičari ne najavljuju baš jaku zimu.

Suzana Darabašić

Srijemcima se ipak preporuča oprez i prilagoda vožnje na cestama i ono najvažnije i što Zakon nalaže – što prije nabaviti neophodnu zimsku opremu.

ča za zimsko održavanje cesta. Kako navodi zamjenik direktora *Direkcije za izgradnju općine Pećinci* **Milan Stepanović**, za potrebe zimskog održavanja cesta predviđena je nabava 400 tona industrijske soli i 500 tona rizle za posipanje općinskih cesta

stambene usluge i građevinsko zemljište općine Šid, spremno je što se tiče zimske službe za predstojeću zimu. Kako ističu u tom javnom poduzeću, osigurano je osam kamiona s nožem i rasipačem soli, dva grejdera i buldožer i dva kombinirana stroja. Kako

REGISTRACIJA TRAKTORA I POLJOPRIVREDNE MEHANIZACIJE

Legalizacija i bez dokaza o podrijetlu

Poljoprivrednici koji imaju neregistrirane traktore i druge radne strojeve za koje ne posjeduju dokumentaciju o podrijetlu i vlasništvu mogu takve traktore i mehanizaciju registrirati do kraja naredne godine. Kako je *Hrvatskoj riječi* rečeno u Policijskoj upravi Sombor vlasnici traktora, motokultivatora i radnih strojeva namijenjenih za poljoprivredu, a koji su stariji od pet godina, mogu podnijeti zahtjev za registriranje. Registriranje vozila moći će obaviti iako zbog gubitka računa, prestanka postojanja pravnih osoba ili smrti fizičkih osoba od kojih su kupili vozila, ne mogu pribaviti dokaz o vlasništvu i podrijetlu. No, registriranje će moći obaviti samo ukoliko dokažu da se bave poljoprivredom. »Dokaz o bavljenju poljoprivredom je potvrda o upisu u registar poljoprivrednih

gazdinstava ili izvod iz katastra kojim se dokazuje vlasništvo nad poljoprivrednim zemljištem od najmanje pola hektara ili ugovor o zakupu najmanje pola hektara poljoprivrednog zemljišta, ili neki drugi dokaz o korištenju poljoprivrednog zemljišta. Također treba priložiti i ovjerenu izjavu dva svjedoka kojim se potvrđuje nemogućnost pribavljanja dokaza o vlasništvu, odnosno podrijetlu vozila«, kaže glasnogovornica Policijske uprave Sombor **Mirjana Cvijanović**. Naravno za registraciju je potrebno i sve drugo što se traži kod redovite registracije.

Detaljnije informacije poljoprivrednici mogu dobiti u svim policijskim upravama u mjestima svoga prebivališta.

Z. V.

Lemešani posjetili dvije izložbe u Budimpešti

Ljubitelji saksijskog i egzotičnog sobnog cvijeća iz Lemeša posjetili su jesensku izložbu orhideja i bromelija u Budimpešti, 15. studenoga. Ovo je osma godina kako skupina od osam članova redovito više puta godišnje posjećuju mađarsku prijestolnicu. Izložba se organizira u hodniku poljoprivrednog muzeja i osim obveznog izložbenog djela koji imitira prirodno stanište orhideja, nudi mogućnost i kupovine veoma rijetkih jedinki. Vođa i sam inicijator puta je profesorica njemačkog jezika **Juliana Knežević**, ljubiteljica botanike i uspješna odgojiteljica orhideja. Za osobno zadovoljstvo i uživanje u cvijeću ova mala skupina Lemešana gaji ove epifite već duži niz godina i kako kažu orhideje su kraljice među cvijećem, a ljepota i složeni ekološki uvjeti koje zahtijevaju jesu okidač koji

su ih naveli da se oprobaju i istraju u odgajanju orhideja. Lemešani su iskoristili ovu priliku te su posjetili

i izložbu zlatnog doba nizozemskog slikarstva koja je uključila i najpoznatija djela **Rembrandta** među kojima i autoportrete slavnog slikara u više vremenskih presjeka.

Ž. Z.

TJEDAN U SRIJEMU

Kazne za neprimjereno ponašanje

Za sjednice lokalnog parlamenta općine Šid, moglo bi se reći da su iscrpljujuće duge, s višesatnim izlaganjima pojedinih vijećnika, svađama, uvredama pa čak i prijetnjama koje rezultiraju čestim pauzama. Upravo jedna takva sjednica, na kojoj je na dnevnom redu bio prijedlog izmjene Poslovnika o radu prema kojem se uvode kazne za neprimjereno ponašanje vijećnika, bila održana u ponedjeljak, 17. studenoga. Višesatna polemika u trajanju čak pet sati prije razmatranja prve točke dnevnog reda, vodila se između vijećnika kako pozicije tako i oporbe upravo o izmjenama Poslovnika, ali i zbog uvođenja kako su pojedini vijećnici rekli, privatnog osiguranja u zgradu općinske uprave. Pitanja vijećnika bila su upućena predsjedniku skupštine dr. **Branislavu Maukoviću** zbog čega osiguranje, štite li vijećnike ili predsjednika općine, od koga, kao i koliko općinski proračun košta angažiranje »tjelohranitelja«? Odgovor je dao predsjednik općine Šid **Nikola Vasić**, navodeći da je u pitanju redarska služba koja je angažirana za one situacije, kada se ne poštuju mjere koje predviđa novi Poslovnik. A prema, na kraju ipak usvojenom, novom Poslovniku, predviđeno je da se vijećniku kome je izrečena opomena može izreći novčana kazna u iznosu 5000 dinara od nadoknade za rad vijećnika, 7000 za dvije opomene, vijećniku kome je oduzeta riječ 10.000 dinara, onome kome je izrečena mjera udaljenja sa sjednice 15.000, odnosno 20.000 dinara za predsjednika vijećničke skupine. Sve točke dnevnog reda usvojene su nakon 10 sati zasjedanja, a samo nekoliko dana kasnije, vodeća stranka u Šidu SNS, održala je konferenciju za tisak, na kojoj je predsjednik OO SNS Nikola Vasić, između ostalog i dao izjavu da je nekoliko vijećnika SNS-a, koji su se tijekom sjednice i najčešće javljali i kritikovali rad aktualne vlasti u Šidu, isključeni iz stranke. Odmah poslije podne klub vijećnika SNS-a opoznao je javnost da su protiv predsjednika općine Šid, Nikole Vasića podnesene disciplinske prijave vrhu stranke zbog zloupotrebe upotrebe službenog vozila i podizanja novca u iznosu od 300.000 dinara na ime neiskorištenog godišnjeg odmora, demantirajući da su isključeni iz stranke. Te tvrdnje iznijeli su ljudi koji su do jučer zajedno sudjelovali u aktualnoj vlasti do momenta dok se nisu pomrsili neki računi i javili suprotni interesi. Možda bi ipak bilo pametnije da se svi zajedno pozabave aktualnim problemima u općini i time, kako će ljudima u ovoj općini, gdje se godinama ništa ne mijenja osim vlasti, biti bolje.

S. Darabašić

KLAPA CAMBI NEDAVNO JE GOSTOVALA U NOVOM SADU I SUBOTICI

Početkom ovoga mjeseca splitska klapa *Cambi* imala je zapažene nastupe u Novom Sadu i Subotici i zasigurno stekla brojne nove poklonike svoje glazbe u Vojvodini i Srbiji. Prilikom njihovog gostovanja na memorabilija večeri **Kornelija Kovača** u Subotici dogovorili smo ovaj razgovor, a **Ante Nikolić** je u ime svih, u dahu ispričao priču o njihovom dosadašnjem glazbenom djelovanju.

Nedavno ste imali malu vojvođansku turneju i nastupe na koncertima u Novom Sadu i Subotici. Kakvi su dojmovi iz panonske ravnice?

Šestoga studenoga pjevali smo u novosadskoj sinagogi, prelijepom prostoru kakvog svaki umjetnik samo poželjeti može. U vrijeme i poslije koncerta doživjeli smo ljubav, štovanje i pažnju kao rijetko do sada. Novi Sad smo doživjeli kao prelijepi grad srdačnih ljudi koji su nam na svakom koraku darivali smijeh i pažnju. Naročito moram spomenuti **Dragana Dražena Ilića** ravnatelja Hrvatskog kulturnog centra u Novom Sadu, koji se doslovno nije odvajao od nas. Za vrijeme našeg kratkog boravka u Novom Sadu, uspio nam je pokazati znamenitosti grada i upoznati nas sa svakodnevnim životom Hrvata u Vojvodini. Koncert u Sinagogi je bio uistinu spektakularan. Prepuna dvorana nas je oduševila i nagnala da damo sve od sebe. Čitavo vrijeme vladalo je kao neko duhovno jedinstvo prepuno emocija između nas i publike. Doslovno smo pjevali kao u transu više od dva i pol sata. Svi koji su bili na koncertu kao i mediji koji su pratili koncert slažu se da je bilo nezaboravno. Sutradan ujutro bili smo gosti na RTV Novi Sad gdje smo snimili jednosatnu emisiju u kojoj smo predstavili i otpjevali desetak pjesama iz našeg repertoara. U ranim poslijepodnevima satima došli smo u Suboticu na poziv Kornelija Kovača da sudjelujemo kao jedni

od brojnih izvođača koji su izvodili njegove pjesme na koncertu *Nostalgija* koji se održao navečer u Gradskoj kući u Subotici.

Subotica je također prelijepi grad s mnogo znamenitosti i kulturnog bogatstva. Subotičani su susretljivi i dobri domaćini. Na koncertu su nastupila brojna poznata imena poput **Bisere Veletanlić, Seada Memića Vajte, Mire Ungara, Dejana Cukića** i drugih. Svi su pjevali po jednu ili dvije pjesme, no *Cambi* je otpjevala pet i za to dobiti najveći aplauz i čestitke svih kolega što su prenijeli tamošnji mediji. Ukratko – vratili smo se puna srca i prelijepih dojmova iz Novog Sada i Subotice i jedva čekamo kad ćemo opet doći.

Kako je došlo do obrada pjesama Gibonnija, Kornelija Kovača i drugih autora?

Klapa *Cambi* je najpoznatija po obradama pop pjesama u acapela verziji. Godine 1998. započeli smo suradnju s Gibonnijem, hrvatskim glazbenikom te smo obradili njegove tadašnje najveće hitove poput *Projdi vilo, Judi zviri i beštije, Lipa moja, Tempera* i dr. Obradili smo dakako i *Cesaricu*. To je izazvalo pravu revoluciju u klapskom svijetu i izazvalo zanimanje šire publike za klape te su i još neke klape krenule našim putem. Suradnja s Kornelijem Kovačem je počela otprilike prije tri godine kad je čuo našu obradu njegove pjesme *Ti si mi u krvi* koju je nenadmašno prije otpjevao legendarni **Zdravko Čolić**. Njemu se to jako svidjelo, nazvao me je i predložio da snimimo album njegovih ponajvećih hitova u acapela verziji. Nismo mogli vjerovat u

početku da se tako jedan veliki glazbenik zanima za nas. Bila je velika čast za nas i s oduševljenjem smo prihvatili suradnju. Odabrali smo jedanaest pjesama hitova koje su prije pjevali **Zdravko Čolić, Zlatko Pejaković, Bisera Veletanlić**; pjesme poput *Jedna zima s Kristinom, Stanica Podlugovi, Ove noći jedna žena, Pjevam danju pjevam noću, Ti si mi u krvi, Pjesmo moja* itd. Album je dobio naziv *Piva klapa Kornelija*. Sve aranžmane napravio je naš aranžer i producent **Olja Dešić**, poznati hrvatski glazbenik iz Rijeke.

Pojasnite nam Vaš doživljaj pjevanja starih izvornih pjesama i novih modernih, u klasičnom klapskom aranžmanu?

Ponajprije čitava dalmatinska glazba, posebno klapska ima korijene u izvornoj klapskoj dalma-

POLOŽAJ KLAPSKE GLAZBE DANAS

Već gotovo deset godina klapska pjesma je nezaobilazni dio hrvatske estrade. Najpopularnije hrvatske klape danas pjevaju uglavnom vokalno instrumentalne skladbe. Šira publika to rado sluša tako da klape zauzimaju prva mjesta na top listama i po slušanosti. Klapski hitovi prešli su granicu Hrvatske pa se rado slušaju i u Sloveniji. Postoji dio klapa koji se isključivo bave očuvanjem izvorne pjesme i pjevaju na klapskim smotrama i na *Festivalu dalmatinskih klapa* u Omišu. Takve klape rade hvale vrijedan posao, ali nažalost nisu zanimljive širem slušateljstvu. Klapa *Cambi* nastoji pomiriti tradiciju i moderno. Uz veliki trud za sad uspijevamo.

tinskoj pjesmi. To je naša baština kojom se malo tko može pohvaliti i dužni smo je sačuvati od zaborava. Kad pjevamo izvorne pjesme ulazimo i glasom i dušom u živote naših predaka, ribara, težaka, običnih malih ljudi, nekih davnih sretnih ili nesretnih ljubavi. Sve je nabijeno emocijama i zbog toga ih rado pjevamo i ljudi ih rado slušaju. Danas je neko drugo vrijeme, pjesmu na novi način donosimo mlađim naraštajima tako da je sve generacije mogu slušati i prihvatiti. Doživljaj kod pjevanja modernih pjesama je isti kao i kod pjevanja izvornih. Uvijek srce na prvom mjestu, onda glas i sve ostalo.

Klapa *Cambi* je poznata po duetima i nastupima s poznatim hrvatskim glazbenicima. Izdvojite nam neka od glasovitih imena?

U skoro dvadeset osam godina postojanja klape *Cambi* mnogo lakše bi bilo nabrojiti s kime nismo nastupili ili snimili duet od poznatih glazbenika. Nabrojat ću samo neke: **Oliver Dragojević, Gibonni, Pejaković, Vinko Coce, Tereza Kesovija, Doris Dragović, Zorica Kondža, Vanna, Neno Belan, Toni Cetinski** itd. S nekim od poznatih zvijezda smo pjevali duete na festivalima, nekima na mnogobrojnim koncertima u Hrvatskoj i inozemstvu, s nekim i snimali pjesme, tako da je svojedobno izišao i

album *Cambi i prijatelji* na kojemu su snimljeni dueti klape s poznatim pjevačima. Ponajprije pjevati duet s poznatim glazbenikom je velika čast, jer uglavnom oni traže klapu. Velika je i odgovornost, jer zahtijeva potpunu predanost, same pripreme i uvježbavanja mogu potrajati od deset dana do više mjeseci.

Predstavite nam splitsku klapu *Cambi* čiji ste dugogodišnji član.

Potrebno je napomenuti da klapa *Cambi* nije klapa profesionalaca, iako su obveze i umjetnički doseg klape profesionalni.

U periodu od osnutka do danas klapa je promijenila svoj sastav te je kroz nju prošlo više desetaka pjevača. Pjevači klape uglavnom su zaposleni u državnim i privatnim firmama. Današnji sastav klape čine: **Vladimir Garić** prvi tenor, zvijezda klape čudesnog glasa. Inače i operni solist, **Jure Nikolić** drugi tenor, solist u mnogim pjesmama, inženjer građevine zaposlen u privatnoj firmi. **Tomislav Jelić** drugi tenor, solist koji po potrebi pjeva i vodeći glas i inženjer informatike zaposlen u privatnoj firmi, **Petar Lozo** drugi tenor, solist i gitarist. Privatni automehaničar, **Teo Kapov** bariton, jedan od osnivača klape *Cambi* i privatni poduzetnik, **Marin Mandić** bariton i mandolinist, inženjer kemije, **Joško Tranfić** bas, solist, najmlađi član, diplomirao muzičku akademiju, **Emil Kožul** bas, cijenjen u klapskim krugovima s dugogodišnjim iskustvom i ja, Ante Nikolić bas, najstariji član i predsjednik klape. Uz nas pjevače tu su još i **Katarina Akrap** muzički voditelj klape, profesor glazbe u glazbenoj školi i akademiji i **Karmen Bošković** menadžerica klape s dugogodišnjim iskustvom u organizaciji glazbenih i kulturnih priredbi.

Kakvi su vam planovi do kraja tekuće i za početak iduće godine?

Upravo ovih dana u izdanju *Croatia Records* je izašao novi album klape *Cambi* pod nazivom *Trnje i svila* na kojem se nalaze hitovi koje je klapa izvela u protekle dvije godine na domaćim festivalima, a neke od tih pjesama su osvajale i nagrade. U dvanaestom mjesecu idemo na turneju po Sloveniji, velikih gradova i na kraju pred Božić imamo gala koncert u Hrvatskom narodnom kazalištu *Split* na kojem će nam biti gošće **Radojka Šverko** i **Zorica Kondža** (dueti). Sljedeće godine planiramo koncerte u zemlji i inozemstvu, dosta njih će biti u velikim sportskim dvoranama, i nastupi na festivalima. Naravno, rado ćemo doći opet u Novi Sad, i gdje god da nas pozovu.

Dražen Prčić

NOVA KNJIGA: RECEPT LAZARA NOVAKOVIĆA

Meditativna proza kršćanske provenijencije

U nakladi Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost **Ivan Antunović** iz Subotice, iz tiska je izašla knjiga meditativne proze *Recept* čiji je autor svećenik i književnik **Lazar Novaković**, objavio je portal www.zkvh.org.rs. Knjiga donosi 53 meditacije na 120 stranica, a podijeljena je u četiri poglavlja: *Divan je to recept*, *Rastimo u krepostima*, *Blagoslova dar* i *Druga obala*.

Na početku knjige autor se obraća čitateljima sljedećim riječima: »Knjigu posvećujem svima koji su me u mojoj teškoj bolesti pomogli: molitvom,

lijepom riječi i dobrim djelima. Isus – Dobrota beskraja obdario sve obilno svojim darovima! To želim i za to molim«!

U svom pogovoru književnik **Tomislav Žigmanov** kaže kako je ova knjiga »na tragu ranijih – nabožna je tematikom, jasno pisana, kratka forma, jednostavna u stilu, a mudrosna je intencijom. Takvog smo, naime, ovog samozatajnog i svećenika blage naravi upoznali kao pisca u njegovim ranijim knjigama kratke proze *Pismo(a) o Isusu* (Subotica, 2003.) i *Sjetim se Ane* (Subotica, 2008.), čiji je sadržaj u većini bio prije objavljen u katoličkoj periodi-

ci na hrvatskome, prije svega u *Zvoniku*. Slično je i ovoga puta – knjiga *Recept* donosi izbor iz njegovih napisa objavljenih, osim u najdugovječnijem katoličkom listu u Bačkoj *Zvoniku*, i u župnom listiću *Svjetiljka*«.

Ostavši vjeran sebi kao vrsnom piscu meditativne proze kršćanske provenijencije i svomemu prepoznatom lapidarnome načinu pisanja, Novaković svojom novom knjigom, kako piše Žigmanov, tek proširuje tematiku svojega književna interesa ka drugim, iz vizura kršćanskoga svjetonazora, za život čovjeka važnim fenomenima,

što onda prati i primjerenija književna forma – značajnija zastupljenost refleksivnih elemenata u kratkoj prozi.

Knjigu je uredila **Katarina Čeliković**, a autorica ilustracija je **Ružica Miković Žigmanov**.

D. B. P.

MILOVAN MIKOVIĆ, JEDUĆI SRCE ŽIVE ZVIJERI, MATICA HRVATSKA SUBOTICA, 2014.

Propitivanje zakonitosti lirskog teksta

U nakladi Matice hrvatske Subotica, nedavno je tiskana nova knjiga pjesama subotičkog književnika **Milovana Mikovića** naslovljena *Jedući srce žive zvijeri*. Recenzenti knjige su **Matija Molcer** i **Ljiljana Žegarac Tenjović**. Knjiga sadrži četiri tematska segmenta – Vatra, Zemlja, Voda i Zrak praćena dvama sonetnim vijencima – *Klin na tvrdu mjestu* i *Ukanjižen*.

Recenzent knjige Matija Molcer bilježi kako Miković u ovoj stihobirci inicira razna pitanja što obuhvaćaju suvremeno mišljenje o pjevanju i pjesništvu, ne rijetko prezasićenom neodmjerjenim teoretiziranjem. »Tražeći odgovore, kako i kuda dalje Miković, nastoji pronaći i drukčiji način da nam ukaže na izazove pred kojima se nalazimo, stoga podvrgava propitivanju

stanovite elemente i zakonitosti lirskog teksta. Tako, primjerice, kanonizirani oblici soneta i sonetnog vijenca te stare europske, pjesničke forme, postaju poprištem novih htijenja u njegovu pjesništvu. Iz dinamike obraćanja tradiciji i njezina stalnog napuštanja, nastoji uspostaviti suvremene zakonomjernosti pjesničkog teksta, navješćujući nam novu literarnu osjećajnost. U neminovnost ovoga uvjeren je i kao dugogodišnji urednik književnih časopisa *Rukovet* i *Klasje naših ravni*, jer i te kako dobro zna, nedokučivo bogatstvo poezije valja tražiti poglavito mimo utabanih staza, budući da one i prije no što smo ih uspjeli sagledati, mogu presudno uokviriti naše postojanje«, piše Molcer.

Kako ističe, Mikovićovo pjesništvo i poetika izoštravaju

mnoga naša pitanja trajno bez odgovora, beskompromisno ih svodeći na ono što su predugo i pretežno bila, i još i sada često jesu – mizerija! »Na ovo pogotovu ukazuje kada se nasilno hoće prevrednovati one vrijednosti koje se raščlambom identiteta subjekta, mogu podići i ispriječiti među ljudima. Čak i tada poezija, u riječima i fragmentima, usredištena prema složenoj cjelini svijeta prepoznaje ili odbacuje značenje doživljenoga, ranjivost čovjeka, bića, bitka. Zrcaleći dio smisla i svrhe pjesničke riječi i poezije, ospoljavanja moći pjesničke kreacije«, navodi Molcer.

Mikovićev stih je, zaključuje Molcer, suštinski nov i raskošan i kada poštuje baštinu ali joj ne robuje. I u drugim svojim djelima u stihu okrenut je stalnom traganju za novim prolazom

koji bi nam omogućio izlazak iz ispražnjenosti svijeta o kojem svjedoči, tu gdje protagonisti pjesništva i politike nemaju iste interese, potrebe i ciljeve.

Autor crteža na naslovnici je Matija Molcer.

D. B. P.

KUD Lovor na Etno-glasu

PANČEVO – Pančevo je od 13. do 16. studenoga bio domaćin susreta pjevačkih skupina *Etno-glas*, višednevne manifestacije koja okuplja njegovatelje tradicijskoga glazbenog izričaja iz zemlje i regije. Od gostujućih udruga nastupio je i KUD *Lovor* iz Trnjana u Slavoniji. Slavonski pjevači na čelu s voditeljem, **Draganom Dražićem** izmamili su pozitivne reakcije publike, oduševivši ih vokalnom tradicijom i odjevnom baštinom svoga kraja.

Festival je inače otvoren izložbom svadbenih fotografija *Na ludom kamenu*, Etnografskog muzeja u Beogradu, a prateći program upotpunile su promocije knjiga, izložbe, predavanja i projekcije etnoloških filmova.

D. M.

Glazbene večeri u Karmelu

SOMBOR – U crkvi svetog Stjepana kralja (Karmelićanska crkva) narednih mjesec dana bit će priređeno nekoliko koncerata pod zajedničkim nazivom *Glazbene večeri u Karmelu*. Koncerti će se održavati od 18 sati, svake subote od 29. studenoga, pa do petka, 26. prosinca. Serija koncerata počinje sutra nastupom vokalnog sastava *Quinta Divina*, 6. prosinca gostuju *Kraljice Bodroga* iz Monoštora, 13. prosinca nastupa zbor *Szent László* iz Bogojeva. Somborski Srpski pravoslavni crkveni zbor *Sveti car Konstantin i carica Jelena* održat će koncert 20. prosinca. *Glazbene večeri u Karmelu* zatvorit će 26. prosinca božićni koncert vokalnog ansambla *Quinta Divina* i Mješovitog omladinskog zbora *Iuventus Cantat*.

Z. V.

Nagrada za Marjana i Dajanu Kiš

NOVI SAD – U Srpskom narodnom pozorištu, u subotu je održan tradicionalni 26. festival *Zlatna tamburica* na kojoj se bira najljepša nova vojvođanska pjesma za 2014. godinu. Među tri ravnopravne treće nagrade za skladbe jedna je otišla u ruke **Marjana i Dajane Kiš** iz Subotice. Oni su nagrađeni za pjesmu *Otišo je-pa neka je* u vokalnom izvođenju **Antonije Piuković**, također iz Subotice. Uz pratnju Velikog tamburaškog orkestra Radio televizije Vojvodine i vokalnu grupu *Lira*, pod dirigentskom palicom maestra **Zorana Mulića**, nastupilo je 18 solista. Pokrovitelj festivala bilo je Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje.

Hrvati u Vojvodini i Prvi svjetski rat

SUBOTICA – Međunarodni znanstveni okrugli stol na temu *Hrvati u Vojvodini i Prvi svjetski rat* održava se danas (petak, 28. studenoga) s početkom u 10 sati u Plavoj dvorani Gradske kuće u Subotici. Kako se ove godine obilježava 100 godina od početka Prvoga svjetskoga rata, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata priređuje ovaj međunarodni znanstveni okrugli stol na kojemu će biti riječi kako o samome ratu, sudjelovanju Hrvata iz Vojvodine u njemu i neposrednim ratnim posljedicama, tako i o vremenu neposredno nakon Prvoga svjetskoga rata, novim razgraničenjima i stvaranju novih društvenopolitičkih zajednica. U radu ovoga međunarodnoga znanstvenog skupa sudjelovat će znanstvenici iz Hrvatske, Mađarske i Srbije. Među predavačima su i prof. dr. sc. **Josip Vrbošić** (Osijek), prof. dr. sc. **Duško Radosavljević** (Novi Sad), prof. dr. **Ladislav Heka** (Segedin), dr. sc. **Robert Skenderović** (Zagreb), dr. sc. **Mario Bara** (Zagreb), prof. **Stevan Mačković** (Subotica), prof. **Dario Španović** (Srijemska Mitrovica) i dr.

Književna večer Mirka Kopunovića u Plavni

PLAVNA – U organizaciji HKUPD-a *Matoš*, večeras (petak, 28. studenoga) u Dvorani vatrogasnoga doma u Plavni bit će priređena književna večer **Mirka Kopunovića**. O njegovim dvjema najnovijim knjigama – zbirci pripovjedaka *Mrvljenje mrve neba* i pjesničkoj zbirci *Pruži ruku mila* govorit će **Zvonimir Pelajić** i autor Mirko Kopunović. U programu će sudjelovati i članovi literarnog odjela *Matoša*. Početak je u 19 sati.

Z. P.

Šokadija u Dalju

SONTA – Folklorna sekcija KPZH *Šokadija* i književnica **Ruža Silađev** iz Sonte gostovat će u subotu, 29. studenoga u Dalju, u etno – kompleksu *Stari mlin*, na manifestaciji *Sončanski divani*. Organizator **Marko Đurkov**, vlasnik kompleksa, očekuje da će manifestacija okupiti veći broj Sončana, izbjeglih u Slavoniju tijekom ratnih devedesetih.

I. A.

Periodične publikacije ZKVH-a u Zagrebu

ZAGREB – U organizaciji Hrvatske matice iseljenika, u idući petak, 5. prosinca, bit će održana tribina s temom *Periodične publikacije ZKVH-a i kultura sjećanja Hrvata u Vojvodini*. Tribina će biti održana u Hrvatskoj matici iseljenika (Trg Stjepana Radića 3) u Zagrebu, s početkom u 13 sati.

U okviru tribine biti predstavljeni: *Godišnjak za znanstvena istraživanja* br. 4 i 5 te časopis za književnost i umjetnost *Nova riječ* br. 1 i 2 iz 2013. i broj 1 iz 2014. godine.

Na tribini će govoriti: ravnatelj HMI mr. sc. **Marin Knežević**, znanstvenici iz Zagreba dr. sc. **Petar Vuković** (Filozofski fakultet) te dr. sc. **Mario Bara** (Institut za migracije i narodnosti), kao i urednik publikacija ravnatelj ZKVH-a **Tomislav Žigmanov**.

78. obljetnica Nazora

SOMBOR – HKUD *Vladimir Nazor* iz Sombora obilježava u iduću subotu 6. prosinca 78. obljetnicu Društva. Po tradiciji za obljetnicu društva bit će prikazan rad svih *Nazorovih* sekcija. Program se održava u velikoj dvorani *Hrvatskog doma*, s početkom u 19.30 sati.

Z. V.

Književna večer Marka Dekića Bodoljaša u Beregu

BEREG – NIU *Hrvatska riječ* iz Subotice, UG Hrvata Šokaca *Ante Jakšić* i HKPD *Silvije Strahimir Kranjčević* iz Berega organiziraju književnu večer **Marka Dekića Bodoljaša** iz Budimpešte, koja će se održati u utorak, 9. prosinca, u Domu kulture u Beregu, u 18 sati. O knjigama ovog hrvatskog književnika iz Mađarske, govorit će **Ivan Karan**, ravnatelj NIU *Hrvatska riječ* i Marko Dekić Bodoljaš.

GODIŠNJI KONCERT HGU FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA

Mezzosopran i tambure

Godišnji koncert Hrvatske glazbene udruge *Festival bunjevački pisama*, ove godine bit će nešto drugačiji od uobičajenog programa. Osim nastupa dječjeg i festivalskog tamburaškog orkestra, na koncertu će nastupiti i gošća iz Njemačke, operna solistica **Tajana (Raj) Tikvicki**.

OSTVARENJE ŽELJE

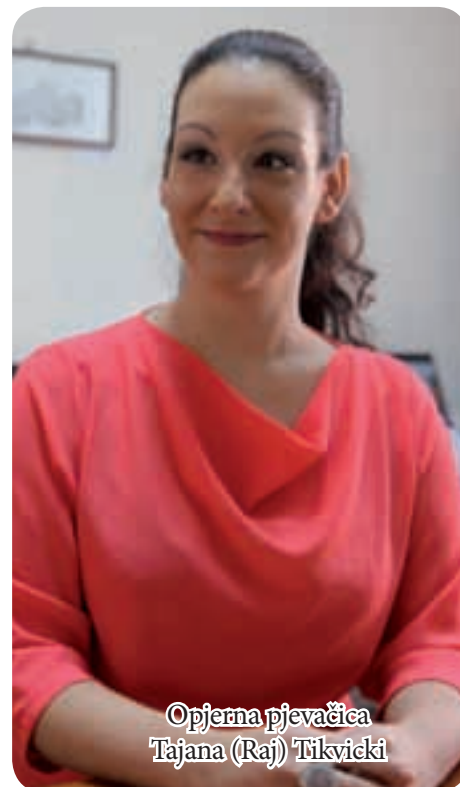
Mezzosopranistica Tajana Tikvicki rođena je 1980. godine u Nürnbergu u Njemačkoj gdje su njezini roditelji, inače Subotičani, pronašli svoju egzistenciju. Po završetku studija na Visokoj glazbenoj školi u Würzburgu u klasi mezzosopranistice prof. **Leandre Overmann** Tajana je angažman dobila u državnoj operi u Hannoveru, a potom u

klasičnih kompozicija nije nešto novo, neko otkriće, ali da je u Njemačkoj to nezamislivo i to je ono što ju je dodatno privuklo da se angažira. »Tambura kao instrument u Njemačkoj nije poznata te mi je želja da se ova suradnja nastavi i da jednoga dana nastupimo skupa i u Njemačkoj«, rekla je Tajana.

NA PROGRAMU POZNATE ARIJE

Tajana iako je rođena u Njemačkoj, odlično govori hrvatski jezik, koji je kako je rekla, naučila prvenstveno u svojoj obitelji. O svojim precima, te Subotici govori sve najljepše. Za ovaj nastup kaže da je to njen mali doprinos svojim korijenima i ljudima koji ovdje žive. »Zahvalna sam i sretna što je došao moment kada će se ispuniti moja želja da pjevam u

će *Habanera* iz opere *Carmen*, *Arija iz Male Floramye*, *O mio bambbino caro* i druge. Sve aranžmane arija za tamburaški orkestar priredio je prof. **Vojislav Temunović**, a orkestrima će ravhati prof. **Mira Temunović**. Ovom prigodom, kako je to već uobičajeno, predstaviti će se i nosač zvuka s ovogodišnjeg XIV. Festivala bunjevački pisama na kojem se nalaze sve izvedene pjesme na ovogodišnjem Festivalu.

Opjerna pjevačica
Tajana (Raj) Tikvicki

Stuttgartu, čiji je stalni član bila od 2006., do 2011. godine. Trenutačno je slobodna umjetnica, radi s prof. **Snežanom Nenom Brzaković** u Berlinu i **Tobias Truniger** u Državnoj operi u Münchenu te je prilikom posjeta Subotici i Zavodu za kulturu Vojvođanskih Hrvata izrazila želju kako bi voljela nastupiti s tamburaškim orkestrima. »Na svadbi moje sestre sam pjevala klasične arije u crkvi s tamburaškim sastavom i tada mi se to zaista svidjelo. Taj susret me izuzetno dojmio te sam imala želju spojiti tamburaški orkestar s klasičnim pjevanim repertoarom«, kazala je Tajana Tikvicki i dodala da je svjesna da u Subotici tamburaši, kao i izvedba

Subotici s tamburaškim orkestrom. »O tome koliko voli svoje korijene govori i zanimljiv odgovor na pitanje, odakle prezime Raj? Potreba za umjetničkim prezimenom Raj, se ustvari javila kada je Tajana radila u državnoj operi i nitko nije znao izgovoriti prezime Tikvicki, pa su joj savjetovali da izabere neko umjetničko prezime. »Moji roditelji tada nisu bili oduševljeni, no ja sam inzistirala na nekoj poveznici s obitelji, tako smo nakon nekoliko prijedloga odlučili da to bude Raj, jer je baka bila Rajčić«, pojasnila je Tajana.

Na koncertu pored ustaljenog tamburaškog programa Tajana Tikvicki – Raj nastupiti će s nekoliko poznatih arija. Neke od njih bit

S obzirom na to da je Tajana u Suboticu stigla desetak dana ranije, probe su na obostrano zadovoljstvo već započele, a o tome Tajana ima riječi hvala: »Moram reći da sam jako zadovoljna, zapravo sam iznenađena da tako mladi ljudi dobro muziciraju, da sviraju srcem i da smo se već nakon prve probe lijepo uklopili.« Kako zvuči spoj tradicijskog instrumenta i klasičnih opernih arija možete saznati u nedjelju, 30. studenoga, u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici, gdje će koncert biti održan. Početak je zakazan za 19 sati, a ulaznice se mogu nabaviti na sam dan koncerta ili na telefon: 060/ 016-11-67 po cijeni od 250 dinara.

Ž. Vukov

AUDICIJA U SRIJEMSKOJ MITROVICI

HKC Srijem i Edi Tajm u Šljiviku

Glazbena redakcija Radio-televizije Srbije u suradnji s Centrom za kulturu *Sirmijumart* iz Srijemske Mitrovice, organizirala je audiciju natjecateljskog karaktera za emisiju *Šljivik*, koja se bavi tradicijskom kulturom u Srbiji, posebice u domenu vokalnog, instrumentalnog i plesčkog izvođenja. Žiri je izabrao najbolje koji će nastaviti daljnje natjecanje u emisiji snimanoj u studiju RTS-a u Beogradu tijekom siječnja 2015. godine. Na daljnje natjecanje idu: ženska pjevačka skupina Muzičke škole *Petar Krančević* iz Srijemske Mitrovice, KPD *Đura Kiš* iz Šida, u kategoriji sviranja narodnih instrumenata – **Edi Tajm** (gajde) iz Srijemske Mitrovice i **Dušan**

Đukić (gajde) iz Šida, vokalni solisti – **Jovana Baraksadić** i **Tijana Murić** iz Srijemske Mitrovice, u narodnim igrama folklorna skupina *Branko Radičević* iz Srijemske Mitrovice i folklorna skupina HKC *Srijem – Hrvatski dom* iz Srijemske Mitrovice.

U emisiji *Šljivik* gledatelji će se upoznati i s kulturno povijesnim specifičnostima Srijema. Na audiciji se inače predstavila i folklorna skupina HKD *Šid* kao i voklana solistica **Snežana Pupiće** u pratnji tamburaškog orkestra HKD *Šid*, međutim nisu se plasirali na viši rang natjecanja. I pored toga ovo natjecanje donosi im vrijedno iskustvo.

S. D.

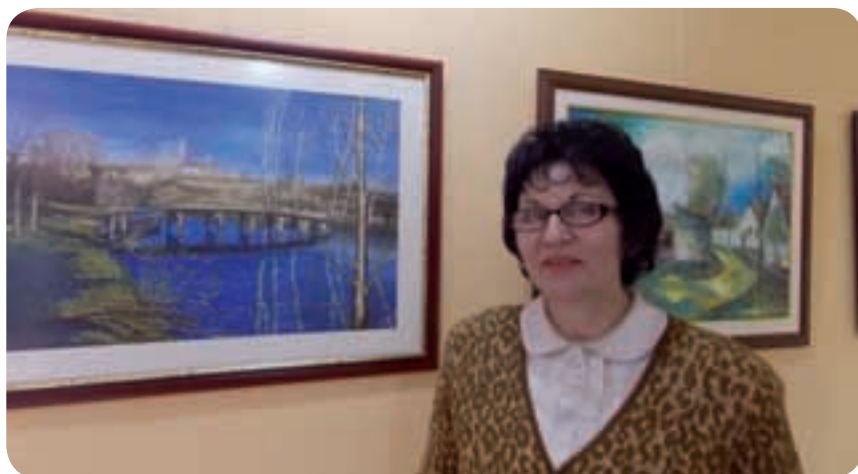
Izložba Marije Turkalj Matić u Somboru

U Galeriji Doma učenika srednjih škola u Somboru u četvrtak, 20. studenoga, otvorena je samostalna izložba slika **Marije Turkalj Matić**. Izloženo je dvadesetak ulja na platnu na kojima su prikazane vojvođanske ravnice, salaši, šume...

»Odnosi svijetlih i tamnih tonova prekriveni su prozračnošću, u težnji da od linije i boja stvore harmoniju kolo-

rističkog rješenja, stvarajući sliku, koja zadržava na sebi pogled«, kazao je otvarajući izložbu **Milorad Rađenović**, predsjednik Likovne grupe 76. Marija Turkalj Matić po struci je građevinski inženjer, članica je Likovne grupe 76 iz Sombora. Do sada je imala oko 60 kolektivnih i osam samostalnih izložaba.

Z. V.

Kulturni okupatori

Neformalna inicijativa za okupaciju kina koji godinama ne rade u Beogradu »otvorila« je kino *Zvijezda* i u njemu sada organizira filmski program, praćen gostovanjem autora i tribinama. Sudionici ove akcije navode kako su »okupacijom« napuštenog kina napravili prvi korak u želji da iniciraju »sve koji ne žele živjeti u Beogradu bez ijedne kino dvorane«, u kojem »muzeji stoje zapečaćeni« i koji »ne žele gledati kako propadaju knjižnice i kako se kulturna ponuda svodi na banalnost i po koji incident«.

Iako su je odmah odbili, aktivisti su, zanimljivo, dobili potporu dijela političara, uz najavu preispitivanja privatizacije *Beograd filma* – društvenog poduzeća u čijem je lancu do 2007. godine radilo 14 kino dvorana na atraktivnim lokacijama. Tajnik za kulturu Grada Beograda **Vladan Vukosavljević** najavio je pomoć gradskih vlasti u rješavanju »komplicirane imovinsko-pravne situacije«. *Zauzimanje kina Zvijezda* bilo je i izvanredna tema sjednice Odbora za kulturu i informiranje srpskog parlamenta, na inicijativu poslanika SPS-a i filmskog redatelja **Srdana Dragojević** koji je predložio da se od Agencije za privatizaciju i Ministarstva gospodarstva zatraži preispitivanje privatizacije *Beograd filma* i njezino poništenje. Kako će ova akcija završiti – ostaje da se vidi...

Sličan slučaj koji spaja građanski aktivizam i kulturu desio se prije otprilike tri godine, kada je Udruga građana *Inicijativa za Društveni centar* »skvotirala« praznu vojarnu *Arčibald Rajs* u Novom Sadu. Namjera aktivista bila je vojarnu pretvoriti u javni prostor namijenjen umjetnicima, nevladinim organizacijama i mladima. Za tri tjedna boravka u kasarni, aktivisti su organizirali niz edukativnih, umjetničkih i sportsko-rekreativnih programa. Epilog priče bio je sljedeći: policija ih je izvela i zabranila im povratak, a kasarna je, prema neslužbenim informacijama, i dalje prazna.

Ovakve aktivističke akcije danas nisu ništa novo, javljaju se diljem svijeta, ali su mahom vezane za neku više političku poruku. Stoga su zanimljivi ovi »kulturni« okupatori. Za neke je ovo klasičan prekršaj, za neke izazivanje pozornosti od strane nadobudnih mladih umjetnika, a za one blagonaklonije – »primjer dobre prakse«. Vlastiti sud o ovakvim i sličnim pojavama donesite sami, no ipak oko jednoga bismo se mogli složiti: ako stvari ne štimaju, zašto na njih ne ukazivati? Pa i putem ovakvih »kulturnih« akcija.

D. B. P.

SURADNJA MUZEJA SRIJEMA I ATELJEA SVETA ANASTAZIJA

Slamarska sekcija u muzeju

Pri ateljeu *Sveta Anastazija*, koja djeluje pri HKC Srijem – Hrvatski dom iz Srijemske Mitrovice, već 15 godina djeluje i radi slamarska sekcija. S radom su krenuli skupa s bivšom voditeljicom **Zdenkom Vukotić** slikaricom koja je i osnovala tu sekciju. Najprije su počeli raditi s glinom, a potom s oslikavanjem

teško raditi. Slike su divne i ne samo slike, nego i čestitke i ukrasi na uskršnjim jajima. Slama je materijal kome se da duša i na kraju budu prekrasne slike. Mi

od slame. Nažalost, nemaju prostor za stalni postav, povremeno ih izlažu i čuvaju kod sebe i kako skromno kažu, odlaze na izložbe tamo gdje ih pozovu.

OMASOVLJENJE SEKCIJE

Muzej Srijema ponudio je Ateljeu prostor, kako bi se organizirala škola slamarstva te i drugima prenijela iskustva i znanja iz tehnike slamarstva. Ovo nije prva suradnja Muzeja Srijema i

Škola slamarstva će se u Muzeju Srijema održavati jednom tjedno – subotom, a poziv je upućen svim Srijemcima koji imaju želju upoznati se sa ovom zanimljivom tehnikom

Vladimir Perić i Ana Melačić

na staklu, da bi zatim krenuli u rad sa slamom. Kako ističu, prvi dodir sa slamarskom tehnikom imale su u Tavankutu. Vrijedne i susretljive Tavankučanke pokazale su im kako se stvara u ovoj tehnici. Ovih dana, Atelje *Sveta Anastazija* u suradnji s Muzejom Srijema, organizira sekciju za sve zainteresirane ljubitelje slamarske tehnike. Već je оформljena prva skupina, a očekuje se da će odziv biti još veći.

DOSADAŠNJA ISKUSTVA

Jedna od aktivnih članica slamarske sekcije, **Ana Melačić**, koja je od prvih dana u Ateljeu, a bila je i voditeljica slamarske sekcije, kaže da kada jednom netko počne raditi sa slamom, ne može prestati. »Slama je divna za rad. Kao zlato je i jednom tko počne raditi – to neće ostaviti. Nije

smo krenuli sa glinom i s oslikavanjem na staklu i nakon posjete Tavankutu, opredijelile smo se za slamu sa kojom danas nas tri najviše radimo. Naša folklorna skupina pri HKC Srijem – Hrvatski dom, gostovala je jedne godine u Tavankutu, kada su povelili sa sobom i nas kako bi vidjele slike rađene u tehnici slame. Prvi taj susret sa slikama na nas je ostavio prelijep dojam. Poželjele smo to raditi i od tada, svake godine za vrijeme 'Dužijance' po dvije idemo na slamarsku koloniju u Tavankut. Žene iz Tavankuta su nam mnogo pomogle, a i one su dolazile u posjet k nama, tako da su druženja nastavljena. Neizmjereno smo im zahvalne«, kaže Ana. Do su sada članice slamarske sekcije iz Srijemske Mitrovice imale izložbe u Srbiji, Hrvatskoj, Bosni, Crnoj Gori. Čuvaju oko 150 slika izrađenih

PRISTUPAČAN MATERIJAL

Danas je u slamarskoj sekciji u Srijemskoj Mitrovici aktivno sedam članica. Svaka od njih u svom domu ima spremljenu kućicu i pletenu slamu i sve što je neophodno za izradu jedne slike. Dovoljno je da samo dođu na neku ideju i slika je tu. Upitavši ih za vrijeme, Ana kaže da vrijeme potrebno za izradu jedne slike od slame, nije uvijek isto. Sve zavisi od motiva i slobodnog vremena. Što se tiče materijala, snalaze se, a neke od njih materijal siju i u svom vrtu: »Ječam sijem u svom vrtu, a ako ga nema dosta onda kažem djeđu 'ajmo! pod ruku i na njivu, u 'krađu!' Ovdje u Srijemu se najviše radi s ječmenom slamom. Ona je divne boje i najljepše je s njom raditi. Inače se može raditi i sa starim sortama žita, a dobile smo i sjeme iz Tavankuta, zatim raž, zob, ali ječam se uglavnom najlakše nađe«, kaže Ana.

Ateljea *Sveta Anastazija*. U prostoru muzeja pred Uskrs, organizirana je radionica s djecom. »Ana i **Nevenka** su već dokazane u tome što su i pokazale na dosadašnjim brojnim izložbama. Tako da je ideja da se to njihovo znanje prenese na širi krug ljudi. Već postoji određeni broj kako starijih tako i djece koju smo okupili u suradnji sa školama i očekujemo da će škola slamarstva uskoro početi s radom«, kaže **Vladimir Perić** etnolog, kustos Muzeja Srijema iz Srijemske Mitrovice. I kako predstavnice ateljea kažu, polaznici bi najprije radili čestitke za predstojeći blagdan Božić i Novu godinu, a kasnije će se motivi proširiti: »Meni je posebno drago što se već odazvao određeni broj ljudi i sigurna sam da će se uvjeriti, kako je rad sa slamom predivan pogotovo kada budu vidjeli plodove svog rada«, rekla je Ana.

Suzana Darabašić

NOVA PREDSTAVA NOVOSADSKOG HKPD-A *STANISLAV PREPREK*Premijerno izvedena *Noć bogova*

U dvorani novosadske Gimnazije Laza Kostić u subotu je upriličena premijera nove predstave u izvođenju amaterskih glumaca HKPD-a *Stanislav Preprek* iz Novog Sada. Riječ je o drami *Noć bogova* suvremenog hrvatskog dramatičara **Mire Gavrana** u adaptaciji i režiji **Miljana Vojnovića**. U predstavi igraju: **Mladen Draželin** (kralj Louis XIV), **Branka Dačević** (dvor-ska luda) i **Marijan Sabljak** (Moliere).

Komad istražuje vječita pitanja i teme kao što su prijateljstvo, ljubav i iskrenost u međuljudskim odnosima, te vlastoljublje i fenomen moći. Može li postojati pravo i iskreno prijateljstvo između kralja i njegovih podanika? Koći li strah pred visočan-

stvom njihov zdrav odnos? Priča nas odvodi u daleko razdoblje francuske povijesti i govori o tri priljetelja.

Inače, ovaj je tekst dosad imao više kazališnih premijera diljem svijeta od Sarajeva,

Maribora, Podgorice i Mostara do Washingtona, Melbournea, Sofije, Praga...

Financijsku potporu za realiziranje ove predstave, udruga *Stanislav Preprek* dobila je od Tajništva za kulturu Grada

Novog Sada i veleposlanstva Republike Hrvatske. Sljedeća izvedba predstave *Noć bogova*, kako najavljuju u *Prepreku*, bit će najvjerojatnije 20. prosinca, također u Novom Sadu.

A. Klinac

IZLOŽBA OSJEČKOG SLIKARA JOSIPA ALEBIĆA U SOMBORU

Slavonija u Bačkoj

U foajeju Narodnog kazališta u Somboru u utorak, 25. studenoga, otvorena je izložba slika osječkog slikara **Josipa Alebića**. Ova izložba dio je suradnje gradova Sombora i Osijeka koja je uspostavljena prije nekoliko mjeseci. Izložbu je otvorio gradonačelnik Sombora **Saša Todorović**.

Izloženo je dvadesetak ulja na platnu, velikog formata s prepoznatljivim slavonskim motivima. Slike su nastale u periodu od 2002. do 2012. godine. »Kada sam ga upitao zašto slika Slavoniju, rekao je da je ta Slavonija dio njega«, kazao je **Igor Loinjak**, kustos iz Osijeka. »Kada gledamo te motive na njegovim slikama vidjet ćemo da je to više od same Slavonije na slikarskim djelima, to je zapravo sam autor. Kroz te svoje

radove Alebić izražava svoju ukorijenjenost u sam taj slavonski pejzaž.

Vijećnik Grada Osijeka **Jaroslav Pecnik** istaknuo je važnost suradnje dvaju gradova s vrlo sličnom tradicijom i poviješću. »Značajan broj Hrvata živi u Somboru i značajan broj Srba živi

u Osijeku i logički je da surađujemo«, kazao je Pecnik.

Dodao je da se osim kulturne suradnje razmišlja i o gospodarskoj suradnji, jer Sombor i Osijek imaju slične probleme. »Mi vas trebamo, ali vi nas možete dobro iskoristiti koristeći fondove Europske unije namijenjene prekograničnoj

suradnji«, istaknuo Pecnik.

Osječani su zainteresirani za nekoliko kulturnih programa iz Sombora. Naredni susret bit će u Osijeku gdje će gostovati somborski pisci, najavio je **Nemanja Sarač**, vijećnik Gradskog vijeća Grada Sombora.

Z. V.

Papa u Europskom parlamentu

Europa mora ponovno otkriti svoj identitet temeljen na kršćanskim korijenima, rekao je papa **Franjo** u govoru pred Europskim parlamentom 25. studenoga. Vjera nije samo za Europski kontinent baština dvijetisućljetne povezanosti, nego i temelj za njegov budući socijalni i kulturni razvoj. Kršćanski prinos nije ugroza sekularnim državama, nego obogaćivanje i osnaživanje društvene solidarnosti, istaknuo je Papa europskim parlamentarcima.

Europa koja više nije otvorena za transcendentnu dimenziju života, riskira polako izgubiti dušu i »humanističku dušu«, upozorio je Papa, dodajući kako Crkva želi aktivnu suradnju s europskim ustanovama i pri tome pomoći iznova ispuniti postojeću »prazninu ideala«. Papa je posebno istaknuo zauzimanje za ljudska prava, jačanje demokracije, zaštitu obitelji, zaštitu rada, okoliša i selioca.

Danas se Europa čini starom, umornom i bez samopouzdanja, upozorio je Papa te potaknuo da se sadašnja kriza iskoristi za veću suradnju država. Europa se mora vratiti temeljnim uvjerenjima utemeljitelja Europske unije, koji su željeli zajednički raditi kako bi se prevladale podjele te za mir i suradnju svih stanovnika kontinenta.

Prema www.bitno.net

Blagdan Krista Kralja u Tavankutu

Na blagdan Krista Kralja, u nedjelju, 23. studenoga, u mjesnoj crkvi u Donjem Tavankutu služila se misa za sve žive i pokojne članove Hrvatskog kulturnog prosvjetnog društva *Matija Gubec* iz Tavankuta. Nakon svete mise predstavnici Društva obišli su vječna počivališta pokojnih članova na tavankutskom groblju. Misom se željelo zahvaliti i za sve

one programe koji su se tijekom godine uspješno realizirali te ujedno se i prisjetiti svih osoba koji su postavili temelje Društva koje nadograđuju nove generacije. Sjetili su se tako: **Ivana Prčića-Gospodara**, **Anice Balažević**, **Stipana Šabića**, **Mare Ivković Ivandekić**, **Marge Stipić**, **Kate Stipić**, **Vince Dulića**, **Jasne Balažević**, **Kate Rogić**, **Ane Milodanović**, **Ane Crnković**, **Iboje Balažević**, **Petra Skenderovića** i mnogih drugi. Nakon posjete groblju predstavnici su postavili vijenac i na poprsje **Matije Gupca**, ispred istoimene osnovne škole u Donjem Tavankutu.

I. D.

Proslava svetkovine Krista Kralja u Srijemskim Karlovcima

Župa Presvetog Trojstva u Srijemskim Karlovcima, 23. studenoga, zvečano je proslavila svetkovinu Krista Kralja u Kapeli Gospe od mira. Misno slavlje predvodio je srijemski biskup mons. **Đuro Gašparović** u koncelebraciji s vlč. **Stjepanom Barišićem** župnikom župe Uzvišenja svetog Križa u Petrovaradinu i vlč. **Markom Lončarem** župnikom domaćinom. Ovom svetom misom obilježena je i proslavljena nedjelja bračnih jubileja u okviru cjelokupne pastoralne skrbi za brak i obitelj u svim župnim zajednicama Srijemske biskupije. Prisutnim jubilarcima, srijemski biskup darovao je prigodnu čestitku kao uspomenu na ovaj jubilej. Za vrijeme euharistijskog slavlja molili su od Gospodina blagoslov i zahvalili Bogu za sve milosti i darove kojima ih je do sada obdario. Prigodom svetkovine Krista Kralja biskup Gašparović blagoslovio je obnovljene orgulje u kapeli stare 168 godina, koje je izradila europski poznata majstorska radionica za orgulje Škrabl iz Rogaške Slatine iz Slovenije. Na inicijativu župnika vlč. Marka Lončara, ove kasno barokne orgulje iz 1846. godine zablistale su novim sjajem, da sad svojim zvukom veličaju i slave Gospodina. Na kraju misnoga slavlja svećenik i voditelj ureda za crkvenu glazbu Đakovačke-osječke nadbiskupije vlč. mo. **Vinko Sitarić** na obnovljenim orguljama održao je prigodni koncert starobarokne crkvene glazbe.

T. Mađarević

Blagdan Svete Kate u Sotu

Svečanost povodom obilježavanja crkvenog goda svete Katarine Spočela je u istoimenoj župnoj crkvi u Sotu u utorak, 25. studenoga. Prije samoga slavlja prikazani su radovi koji su po zagovoru sv. Katarine i vrijednih Sočana, započeti na izgradnji pastoralnog centra, koje će nositi ime Kata. Prisutne vjernike iz šidske općine, Vinkovaca i ostalih mjesta Republike Hrvatske kao i prisutne svećenike, pozdravio je vlč. **Nikica Bošnjaković** župnik u Sotu. Svetu misu predvodio je vlč. **Vlado Karačić** župnik u Starim Mikanovcima u Hrvatskoj, u zajedništvu s vlč. **Zdravkom Čabracem** župnikom u Beočinu i Čereviću, vlč. **Ivicom Živkovićem** župnikom u Hrtkovcima, Nikincima i Platičevu, vlč. **Stjepanom Vukovcem** župnikom u Tovarniku, grkokatoličkim svećenicima iz Šida **Mihajlom Režakom** i **Vladimirom Edelinski** i vlč. **Stjepanom Barišićem** župnikom u Petrovaradinu. Pod svetom misom vlč. Bošnjaković podario je i sakrament krštenja maloj **Katarini Gajdašić** iz Kukujevaca, a predstavljeno je i upotpunjeno župno ekonomsko vijeće u sastavu devet vijećnika iz Sota koji će sudjelovati u brojnim aktivnostima u župi Sot u idućoj godini.

S. D.

VIJESTI

Devetnica Prečistom
Srcu Marijinu

Devetnica u čast Prečistom Srcu Marijinom u subotičkoj katedrali bazilici sv. Terezije Avilske započinje u subotu, 29. studenoga, i traje sve do 8. prosinca kada se slavi blagdan Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije. Svaki dan u 17 sati moliti će se krunica, a u 17.30 počinje sveta misa na hrvatskom jeziku, propovijed i pobožnost.

U nedjelju počinje
Došašće

Došašće ili Advent je razdoblje u crkvenoj liturgijskoj godini, kada se kršćani intenzivnije pripremaju za blagdan Božića. Počinje u nedjelju, 30. studenoga, četiri tjedna prije Božića i završava se na Badnji dan. U Crkvi za vrijeme došašća prevladava ljubičasta boja u liturgiji. Adventski vijenac koji se izrađuje u obiteljima simbolizira četiri nedjelje u došašću. U crkvama diljem svijeta započinju rane jutarnje mise zornice koje imaju pokornički značaj. Vrijeme došašća nije toliko obilježeno pokorom, koliko radošnim i povjerljivim iščekivanjem Kristova rođenja.

Poziv na radionicu

Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović*, Etnološki odjel *Blaško Rajić* organizira radionicu izrade figurica za Božićnjak. Radionica će biti održana u prostorijama vjeronaučne dvorane župe sv. Roka, 2. prosinca s početkom u 19 sati. Svaka sudionica radionice dužna je sa sobom ponijeti pribor za rad: tijesto, nožić, škare, čačkalice, oklagijice, kuhinjske daščice, malo brašna te kutiju za odlaganje figurica. Više informacija možete dobiti na tel: 063 85 01 790 (**Jelena Piuković**).

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Početak došašća obilježen je prispodobom u kojoj Isus poziva na budnost. Izbor upravo takvog evanđeoskog odlomka na početku vremena koje označavamo kao vrijeme pripreme za Božić, čini se posve logično, bez veće potrebe za tumačenjem. Ipak, Isus nam ovom kratkom prispodobom želi skrenuti pozornost na mnoge važne stvari koje često zaboravljamo.

TRAJNOST BDIJENJA

Isus svojim učenicima priča prispodobu o čovjeku koji prije polaska na put ostavlja svakom od svojih slugu posao koji treba obaviti, a vrataru zapovijed da bdije. I kao što sluga moraju bdjeti, tj. činiti što im je zapovjedbno, jer ne znaju kada će se gospodar vratiti, Isus svojim zapovijeda da čine isto (usp. Mk 13, 33-37). Smisao cijele ove prispodobe kao i vremena došašća nalazi se u trostrukom Isusovom pozivu na bdijenje. Razlog bdijenja stoji u čovjekovom neznanju: »Bdijte jer ne znate kada je čas«, »Bdijte jer ne znate kada će se domaćin vratiti« (Mk 13, 33.35). Vrijeme domaćinova povratka za kršćane je vrijeme drugog Isusovog dolaska. I kao što je domaćin ostavio slugama zaduženja tako je i Krist ostavio nama različite dužnosti i zadatke. Trenutak njegovog drugog dolaska ne znamo. On može biti danas, sutra, za više stotina godina. Baš zato što ne znamo kada će doći, moramo paziti da nas

Bdijte!

Gospodin ne pronade pozaspale. Međutim, Isusov poziv na bdijenje nije tek poziv na iščekivanje, nego poziv na zauzetost za evanđelje, za ostvarivanje njegovog kraljevstva na zemlji. Bdjeti znači neprestano živjeti kao da je Gospodin pred vratima, kao da čujemo i znamo da je već tu. U tome nas pokreće naše neznanje o trenutku njegovog dolaska. To što ne znamo čas, pomaže nam da svaki trenutak živimo kao da je već stigao. Ono nas pokreće na djelovanje, na dinamičnost i rast u vjeri. Znamo koga iščekujemo, znamo da će on sigurno doći, kao i to koje su nam dužnosti povjerene, jedino što ne znamo kada će se ostvariti njegov povratak. Trajnost bdijenja čini da već u ovom životu postignemo spasenje. Oslobađa nas straha od posljednjih vremena, a ostavlja samo uzbuđenje zbog susreta sa Spasiteljem. Isusov poziv na bdijenje nije samo poziv na okrenutost budućnosti, već poziv okretanja k sadašnjosti. Spremnost za buduće događaje ostvaruje se sada, danas. Svaki trenutak, svaka situacija i svaki dan trebaju biti proživljeni u duhu pripreme za buduće događaje. Okrenutost sadašnjosti postaje tako okrenutost budućnosti, jer proživljenost svakog sadašnjeg trenutka u duhu evanđelja ostvaruje pripremljenost za budućnost. Tako prestaje biti važno koje je vrijeme Isusovog dolaska, nego važno postaje da sada živim kao da je on već tu.

ŽIVOT KAO DOŠAŠĆE

Budan biti i bdjeti, kako nas Isus poziva, ima svoje konkretno ostvarenje u našoj svakodnevnici. To bdijenje se ostvaruje kroz našu molitvu, ljubav, djela milosrđa, kroz dobro i savjesno obavljanje svog posla, kao i kroz

izgradnju zajedništva u zajednici kojoj pripadamo. Gdje god da se nalazimo moramo dati svoj dio, izvršiti svoj kršćanski zadatak onako kako to Isus od nas očekuje. Osobni životni problemi u ova teška vremena odvrću nas ponekad od našeg kršćanskog truda i zalaganja koji moramo dati ovom svijetu. Zaboravljamo da trebamo bdjeti. Ali, onda nastupi vrijeme došašća, vrijeme u koje smo upravo zakoračili, koje nas kroz iščekivanje Božića podsjeća na iščekivanje Gospodinovog drugog dolaska.

U vrijeme došašća mnogi uistinu porade na svojoj vjeri, međuljudskim odnosima, teže ispravljanju svojih mana i žrtvovanju za Boga i bližnje. Ali, cijeli naš život treba biti došašće, vrijeme pripreme i iščekivanja Kristovog dolaska. Ne samo kroz četiri tjedna težiti ostvariti svoju kršćansku zadaću, živjeti svoju vjeru i ljubiti Boga i bližnjega, nego to raditi cijele godine, cijeli život. Bogu su mila djela. Gospodar iz prispodobe nije ostavio sluga besposlene da ga čekaju, nego im je ostavio posao. Tako i Bog ne želi da pasivno čekamo, nego da djelujemo i tako koračamo njemu u susret. To je bdijenje, to je došašće u koje treba biti pretvoren sav naš život, staviti Boga u središte sadašnjeg vremena i djelovanja. »Nije dovoljno izdvojiti dio vremena za Gospodina, kroz molitvu ili razmatranje, nego je nužno da Gospodin siđe u cjelokupno naše vrijeme, da svojim spasenjem prožme i našu molitvu i odmor i aktivnosti i odnose s ljudima. Na taj će način naše iščekivanje i sveukupno naše vrijeme postati kairós susreta s njim. Stoga, bdijmo, jer sada je čas!«¹

1 Ante CRNČEVIĆ, Otvoriti vrijeme Kristu, u: *Živo vrelo*, 25 (2008.) 12, 20.

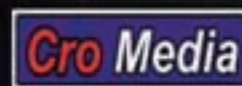
U NEDJELJU
30. XI. 2014. godine
GODIŠNJI KONCERT
Subotica, Velika vijećnica Gradske kuće
u 19 sati

Cijena ulaznice: 250 dinara

Ulaznice u pretprodaji:
na telefon: 060 016 11 67

HRVATSKA
GLAZBENA
UDRUGA

HRVATSKI VLADARI (VII. DIO)

Piše: Dario Španović

Hrvatska nakon kralja Tomislava

Kralja Tomislava naslijedio je Trpimir II. (928. – 935.) za kojega se pretpostavlja da je bio njegov mlađi brat. O Trpimiru II. postoji iznimno malo zapisa, a neki povjesničari smatraju da on nije niti postojao. Pojedini povjesničari (Ivan Lučić, Ivan Mužić) su smatrali da se zapiši iz 31. glave spisa Konstantina Porfirogeneta *De administrando imperio o arhontu Trpimiru* odnose na kneza Trpimira dok hrvatski povjesničar Ferdo Šišić smatra da je riječ o kralju Trpimiru II. Na hrvatskom prijestolju od 935. do 945. godine nalazi se kralj Krešimir I. koji je uspio održati moć Hrvatske onakva kakva je bila za vrijeme kralja Tomislava. Tijekom njegove vladavine naglo je počela opadati moć bugarske države što je utjecalo da Mađari zauzmu njihove teritorije u istočnoj Slavoniji i Srijemu, a srpski knez Časlav Klonimirović uspio je obnoviti srpsku kneževinu pod vrhovnom vlasti Bizanta. Kralja Krešimir I. naslijedio je njegov stariji sin Miroslav (945. – 949.) koji je nakon četiri godine vladavine ubijen u građanskom ratu. Građanski rat protiv Miroslava počeo je ban Pribina (ban Gacke, Krbave i Like) kojem je Miroslav želio ograničiti banska prava, stoga je Pribina podržavao Miroslavovog mlađeg brata Mihajla Krešimira II. koji dolazi na vlast uz njegovu pomoć.

MIHAJLO KREŠIMIR II.

Građanski rat koji je pretodio dolasku na vlast Mihajla Krešimira II. (949. – 969.) doveo je do slabljenja Hrvatske koja više nije imala vlast nad otocima Braču, Hvaru i Visu. Također, srpski knez Časlav Klonimirović uspio je zauzeti veliki dio Bosne, a dalmatinski gradovi su se vratili pod vlast Bizanta. Hrvatska mornarica koja je tijekom vladavine kralja Tomislava imala osamde-

Natpis sa sarkofaga kraljice Jelene

set ratnih brodova spala je na trideset, dok podaci za kopnenu vojsku nisu poznati. Mihajlo Krešimir uspio je vratiti pod hrvatsku vlast zapadni dio Bosne (do rijeke Vrbas), a također imao je i potpunu vlast na području između Drave i Save. Za hrvatsku povijesnu baštinu iznimno su važne dvije crkve kod Solina: svete Marije od Otoka i svetog Stjepana koje je dala sagraditi žena Mihajla Krešimira, kraljica Jelena. U crkvi svete Marije od Otoka sahranjena je kraljica Jelena, dok je crkvu svetog Stjepana odredila kao mauzolej hrvatskih vladara. Hrvatski arheolog Frane Bulić pronašao je 28. kolovoza 1898. godine pored današnje solinske crkve Gospe od Otoka temelje stare crkve i u njenom predvorju razbijeni sarkofag kraljice Jelene koji je uspio rekonstruirati. Na sarkofagu je bio uklesan latinski epitaph: *(in hoc) (t)UMULO Q(ui) ESCIT HELENA FAMO(sa) (quae fui) UXOR MICHAELI REGI MATERQ(ue) STEFANI R(egis) (pacemque) (obt)ENUIT REGNI. VIII IDUS M(ensis) OCT(obris) (in pac)E HIC OR(dinata) FUIT AN(no) AB INCARNA(tione) (Domini) DCCCCLXXXVI IND. IV CICL(o) L(un) V. (ep) XVII*

(ciclo sol) V LUN. V. (conc) URRENTE VI. ISTAQ(ue) VIVENS FU(it) REGN(i) MATER FUIT PUPILOR(um) TUTO(rque) VIDUAR(um) ICQUE ASPICIENS VIR ANIME DIC MISERERE DEUS – prevedeno na hrvatski: »U ovom grobu počiva glasovita Jelena koja je bila žena kralju Mihajlu, a majka Stjepana kralja. Ona se odreče kraljevskog sjaja dneva osmoga mjeseca listopada. I bi ovdje pokopana 976. godine od utjelovljenja Gospodnjeg indikcije četvrte petoga cikla mjesечеva, sedamnaeste epakte, petoga kruga sunčanoga, koji pada sa šestim. Gle, ovo je ona, koja je za života bila majka kraljevstva, a zatim postala majkom sirota i zaštitnicom udovica. Ovamo pogledavši, čovječe reci: Bože smiluj joj se duši!«

STJEPAN DRŽISLAV

Kralja Mihajla Krešimira naslijedio je njegov sin Stjepan Držislav koji je vladao od 969. do 997. godine, tijekom čije vladavine su se dogodile bitne promjene, kako u Hrvatskoj tako i u njenom susjedstvu. Nakon smrti srpskog kneza Časlava Klonimirovića, srpska kneževina

je sve više propadala sve dok 971. nije postala dio Bizantskog carstva. Također, bizantski car Ivan Cimisk uspio je pokoriti i podunavsku Bugarsku. Ovo je prouzročilo utemeljenje nove bugarske države sa središtem u Ohridu kojom je vladao Samuilo koji je ubrzo proširio svoju državu na Srbiju, Bosnu, Srijem i primorje sve do rijeke Cetine. Ovo jačanje Bugarske države dovelo je da je bizantski vladar ponovno tražio Hrvatsku za svoga saveznika te je ustupio Sjepanu Držislavu upravu nad dalmatinskim gradovima kao nekada Tomislavu. Osim toga, bizantski vladar poslao je Držislavu kraljevsko znakovlje: krunu, žezlo, plašt i zlatnu jabuku te je Stjepan Držislav okrunjen kao kralj Hrvatske i Dalmacije. Sjepan ubrzo dolazi u sukob s duždom Petrom Orseolom, tj. s Mletačkom republikom koja je radi svojih dobrih odnosa s Bizantom i Njemačko-rimskim carstvom odbila plaćati Hrvatima porez za nesmetanu trgovinu po Jadranu, koji je plaćala još od doba kneza Branimira. Početkom ovoga sukoba umro je kralj Stjepan Držislav ostavivši tri sina: Svetislava Suronju, Krešimira i Gojslava.

IZ ŽIVOTA SALAŠARA: POGOĐENA ČELJAD

Piše: Alojzije Stantić

Subaša

Da se ne zatomi

Subaša je čuvar polja, a subašluk su njive u ravni koje čuva od krađe roda (plodova) litine el štete koju bi kogod napravio na njivi. Oduvik je bilo krađe i u ravni. Lopovi su najčešće krali zamašan rod litine kojeg je lako i friško skupit el obrat sa zemlje: kuruze u klip, krumpir izmotikat i sl., časkom natovarit lotra pokošene ditelne, muvarike i sl. Bilo je i sitni krađa ko na priliku: kočijaš je konju skinio oglavnik i tiro ga uskim atarskim putom kojim se ritko ide. Kočijaš bi u uvratinama sa zelenim klipovima kuruza gladnom konju popušto oglavnik i izvadio žvalu. Konj bi isčupo kuruznu stabaljiku s klipom, poijo ga, pa se laganim korakom uzduž kuruzišta naijo klipova, zasitio se. To je sitna krađa, al i sitna krađa je krađa, pa su i nju branili čuvari reda u ravni. Sumnjiv je bio tuđin kočijaš s jednim konjom, kad je zašo u atar di nema njivu. No, i kočijaš je znao izvreat čuvara na koju je stranu oco, pa je mirno udeko konja na suprotnoj strani, oko podna kad se užna.

ČUVANJE RAVNI

Rad ovaki nedopuštivi adeta, subaša se vrtio po subašluku i po tom ko, di i kako ide šacovo dal ga vreat i vidit zašto ide tudan di nema njivu. Pogotovo je

pratio kojekake dotiranice (skitnice), a ako je kojeg od nji uvatio u nedopuštenoj nakani, znao je s njim izać na kraj el ga prijavio žandarima. Ko je dopo u šake žandarima ovi su ga časkom i na razuman (žandarski) način uputili kako se ponaša u ravni.

Taki je bio osnov učinkovitog čuvanja ravni i reda u njemu. Iako je u njivama ravne najteži nadzor nad gustim visokim kuruzištima, naritko se al samo usitno dešavala krađa roda. Onda je ratar smio u svojim uvratinama ostavit štogod od sermaja (opreme) el sersama (alata, sitne mašine). To nije smilo nestat.

Da bi što cigurnije čuvali rod litine, osobito pokošenu ditelnu, muvariku i sl., za dodatno čuvanje znali su se udivanit nikoliko gazda obaškim kontrakom (ugovorom) za pojačan nadzor. Dok nije utemeljena služba općinski poljara, katkad su subašu obaško plaćale po nikoliko uortačeni gazda, za češći obalazak litine u zrijanju, posli vrimena kad je poljar obavio nadzor svog kraja.

UVAČEN KRADLJIVAC

Suton. Dva žandara vraćaju se iz patrole. Nadomak sela naiđu na kočijaša puni lotra (stranica kola) friško nakošene ditelne. Kočijaš je

nepoznat. Prošlo je vrime kad se radi na njivi. Zaustavili ga: »Otkaleg ideš, di ti je salaš, zašto se tako kasno nakosio toliko ditelne...« Nemušti odgovori. Malo su ga pritegli i kad je prizno da je ditelna s tuđe njive, vratili su se s njim do ditelništa. Istovario je ditelnu u otkos. Odveli ga u laktanju (kasarnu). Dugo je trajalo uzimanje podataka, oklivali su. Uvuko se u noć. Par čušaka i puštli ga kući, s tim da njim se sutra uveče javi u 11 sati da se uvire da nije u krađi. Po adetu čovik se javio malo ranije_ »Vidiš da još nema 11 sati, zašto nisi došo na vrime. Kaki si čovik kad ne slušaš nas, ne slušaš državu, pa ni kralja... Kaki si ti čovik.« Par čušaka: »Sutra ćeš nam jopet doć u 11 sati.« Žandari pomire malo cager (kazaljku sata). Po njevom malo je zakasnio. Ista pripovitka. Nikoliko čušaka i kući. To se ponovilo nikoliko puta. Žandari su se nastarali da se javljanje kradljivca pročuje po selu. Priki lik. Prosta i učinkovita procedura.

U to vrime vlast se starala da se poštivaje propisi o ponašanju u ravni i na njivama. Poštivala se tuđa imovina. O tom su se starali i žandari, koji su svoj dio ravni obašli u patroli svakog dana. Dobro su znali čeljad iz svog kraja.

4. XII. Sv. Barbara

Dana 04. XII. po gregorijanskom kalendaru slavimo sv. Barbaru. S njom tj. sa ozelenjenim žitom (pšenicom) smo već utan (već dugo) zakoracili u novu gospodarsku godinu. Poljodilci su puku zelenim žitom navistili novu gospodarsku godinu koja će uskoro početi i u kalendaru.

Tog dana su i u subatičkim pustarama u sobi u bocu s vodom potopili grančice voćaka, čiji bi pupovi do Božića procvatali. S njima je dicit i onima koji nisu zakoracili u ozelenjenu ravan, na očigled pokazano rađanje novog života, nove godine. Poljodilci su se ovog adeta tu i tamo držali još i u tridesetim godinama, al je on posli II. svickog rata friško zatomljen, s tolikim drugim adetima.

Barbarin otac nevnik ni se mogo pomirit da mu lipa čer ispovida kršćansku viru. Kad je nije mogo privolit na odustajanje od kršćanstva, dao je mučit Barbaru, a po predaji on je pun bisa usmrtio čer.

Sv. Barbara je zaštitnica više zanatnika, al je najpoznatija ko zaštitnica vatrogasaca, topništva, tesara i drvodelja, tvrđava (bila je zatočena u tvrđavi), graditelja tunela, kamenorezaca, i toliki drugi.

Pokošena mlada ditelna

Susret Stepinca i Budanovića

Dakle, biskup i nadbiskup su se sreli u osvit Drugog svjetskog rata u Subotici na poziv hrvatskog pjevačkog društva *Neven*. Zapravo, našli su se u godini kada je stvorena Banovina Hrvatska. Ako realno pogledamo, nema ničega spornog. Ono što je sporno dolazi kasnije, kada se tumači uloga nadbiskupa Stepinca u Nezavisnoj državi Hrvatskoj. Slika o njemu kao nekakvom mrzitelju Srba teško je objašnjiva ako se ima u vidu njegov ratni angažman u Prvom svjetskom ratu.

POSJET DOBRE VOLJE

Teško je bilo kako drugačije tumačiti i Stepinčev posjet Subotici nego kao posjet dobre volje. Bačka nije ušla u sastav Banovine Hrvatske, izuzev nogometnog kluba *Bačka*, ali to nije dovelo ni do kakvih velikih problema. Zapravo, Hrvati u Sjevernoj Bačkoj i Baranji tražili su na brojnim manifestacijama sjedinjenje šest kotara u kojima su imali apsolutnu većinu (Darda, Batina, Subotica, Sombor, Apatin i Odžaci), za koje se uvriježio naziv *Bačka Hrvatska*, o čemu je pisao **Krešimir Bušić** u knjizi *Odjeci uspostave Banovine Hrvatske u hrvatsko-bunjevačkoj javnosti*. No, kasniji događaji doveli su do posve druge situacije, i to više nije bila tema.

O čemu li su ova dva domoljuba razgovarala u tim vrućim političkim vremenima? Politički, zasigurno su bili razočarani odbijanjem Kraljevine Jugoslavije da potpiše *Konkordat* s Vatikanom. Religiozno, ta su vremena bila test vjere. Došao je opet svjetski rat, pa zatim i uspostava novih, ateističkih vlasti. Stepinac je postao mučnikom komunizma, a Budanović je radio u uvjetima kada se se taj režim nije libio uhititi ni svećenike.

Na ovoj slici, to se sve još ne nazire, oni šetaju Suboticom i razmjenjuju mišljenja.

Nikola Perušić

Fotografija pred vama je iz veljače 1939. godine, a na njoj su biskup **Lajčo Ljudevit Budanović** i nadbiskup **Alojzije Viktor Stepinac**, po svemu sudeći tijekom šetnje Suboticom.

VAŽNO JE ZNATI

Kako je blaženi Stepinac stigao do Subotice? Prije svega valja znati kako je on za vrijeme Prvog svjetskog rata sudjelovao u borbama na talijanskom i solunskom frontu, bio je ranjen i pet mjeseci zarobljenik. Zapravo se iz rata vratio kući s činom potporučnika. Nakon studija u Rimu, zaređen je za svećenika

1930. godine. Imenovan je nadbiskupom koadjutorom 1934. godine i iste godine zaređen za nadbiskupa uz suglasnost kralja **Aleksandra**, tek pošto je kralj informiran od vojnih vlasti kako je Stepinac bio dragovoljac u srpskoj vojsci na solunskom frontu, gdje je dobio i čin oficira srpske kraljevske vojske i gdje se zakleo na vjernost. Zapravo, imajući u vidu kako je vladavina kralja Aleksandra imala odlike diktature, zakletva vjernosti je bila obveza te je sam papa **Pio XI.** morao odbaciti druge kandidate.

Nakon imenovanja za pomoćnog zagrebačkog nadbiskupa, jedno od prvih Stepinčevih

putovanja bilo je ono za Beograd, gdje je položio zakletvu kralju Aleksandru, što je bilo puno više od puke formalnosti. Tom prigodom on je obišao pastvu u glavnom gradu. Stepinac je zatim postao nadbiskupom zagrebačkim 1937. godine.

Biskup Budanović zaređen je 1897. godine, službuje prvo kao kapelan te docnije kao župnik u Beregu te od 1920. u župi sv. Terezije u Subotici. Vatikan ga tri godine kasnije imenuje apostolskim administratorom za novoutemeljenu Bačku te za naslovnog biskupa cisamskog. Godine 1939. od Vatikana dobiva prava rezidencijalnoga biskupa.

Zašto? Kako? Molim?

Počinju blagdani

U nedjelju, 30. studenoga, započinje vrijeme priprave za dolazak malog Isusa, koje zovemo Advent ili Došašće. Svi dobro znamo kako kada započne Advent započinju i blagdani, a samim time nam se bliži i kraj ove kalendarske godine. Do toga ima još nešto više od mjesec dana. Ovaj posljednji mjesec u godini zaista je poseban pa se stoga valja podsjetiti što nas sve čeka. Idemo redom, a vi pamтите i podsjetite odrasle.

Adventski vijenac

Adventski vijenac čine dva temeljna simbola – krug i svijeće, odnosno svjetlo. Krug ili prsten bez početka i kraja shvaća se kao simbol vječnosti i vjernosti.

Četiri svijeće predstavljaju četiri tjedna do Božića.

Prvi adventski vijenac pojavio se 1838. u domu za siromašnu djecu *Das Rauhe Haus* što u prijevodu znači *Trošna kuća* u Hamburgu. Mladi evangelički pastor i odgojitelj **Johann Hinrich Wichern** okupio je siročad s ulice te im u jednoj staroj i trošnoj kući ponudio novi dom. Svake je godine za vrijeme došašća sa svojim šticienicima organizirao trenutke molitve. Wichern je stavljao svijeće na veliki drveni vijenac koji bi na Božić zasjaao poput velikog svjetlosnog kruga s 24 svijeće: 20 malih crvenih svijeća za dane u tjednu i četiri velike bijele svijeće za nedjelje došašća. Danas mi palimo samo četiri svijeće.

I ti možeš napraviti svoj vijenac ili pomoći mami da ga skupa napravite. On može biti sasvim jednostavan, a oko upaljene svijeće cijela obitelj može zajedno moliti, barem nedjeljom.

Sveta Barbara

Sveta Barbara je bila kršćanska svetica, djevica i mučenica, zaštitnica rudara i dobre smrti, jedna od Četrnaest svetih pomoćnika u nevoljama. Njezin blagdan slavimo 4. prosinca i u mnogim krajevima se na taj dan sije božićna pšenica (kod nas pšenicu sijemo na sv. Lucu). U pojedinim krajevima na dan sv. Barbare počinju božićni ophodi.

Sveti Nikola

Njegov blagdan slavimo 6. prosinca i o njemu nešto više možete čitati u narednom broju, do tada nemojte zaboraviti biti dobri!

Recitatori u Osijeku

Nedjelja, 23. studenoga. Po kalendaru netko bi rekao: brrrrrrrr, baš je hladno, ne želim van, a bio je to sasvim lijep i sunčan dan. Čak se i Sunce radovalo nagradnom izletu najboljih recitatora Vojvodine koji su se ranom zorom uputili u Osijek. Autobus je krenuo iz Subotice, a uz put je primao putnike i iz drugih mjesta Vojvodine: Tavankuta, Žednika, Đurđina, Svetozara Miletića, Monoštora, Berega, Vajske i da ne redamo dalje. Okupila se dobra ekipa recitatora koji su ove godine pobijedili na Pokrajinskoj smotri recitatora.

Organizator izleta, Hrvatska čitaonica, se potrudila da program izleta bude bogat, ali i inspirativan. Najprije su recitatori u Dječjem kazalištu Branka Mihaljevića u Osijeku pogledali fantastičnu predstavu *Grga Čvarak*. Tko ne zna Grgu Čvarku?! Ali izvedba osječkih glumaca sve je ostavila bez teksta.

E, onda je uslijedila šetnja po prekrasnom Osijeku koji je toga dana bio suncem okupan. Bilo je tu fotografiranja katedrale, rijeke, grada uopće ali i selfija.

Sljedeća destinacija bila je Tvrdža, taj povijesni dio Osijeka. Izletnici su posjetili i

franjevce, a naš dobri fra **Zoltan** ih je sve dočekaao na ručku koji se završio umjetničkom delicijom, kolačem u obliku smajlija. Tko se do tada nije smijao, nakon deserta svakako jeste.

U dobrom društvu vrijeme brzo protekne te je ubrzo trebalo krenuti na put. Međutim, ostalo je dovoljno vremena da se recitatori zabave te u nedostatku snijega izgrudaju požutjelim lišćem drveta Ginko na glavnom trgu na Tvrdi. Ooooo, da to je bila prava bitka, naravno bez pobjednika ili još bolje gdje su svi pobijedili.

Nikako se nije moglo otići iz Osijeka, a da se ne posjeti i *Portanova*, poznati tržni centar koji već odiše blagdanskim ukrasima i raspoloženjem.

Bio je ovo krasan dan kojeg je obilježilo zajedništvo, radost i sreća. Sklopljena su nova poznanstva, utvrđena postojeća, a bilo je i simpatija. Sve u svemu, isplati se ići na probe i vježbati lijepo kazivanje poezije. Pa da vidim, tko će reći da je recitiranje glupo?

B. I.

PETAK **28.11.2014.**

06:38 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:25 Kad srce zatrepri, telenovela
10:10 Italijo, ljubavi moja - Obala Toskane, dokumentarna serija
11:05 Dr. Oz, talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Boja strasti, telenovela
13:10 Svaki dan dobar dan: Recikliramo-dizajniramo
13:40 Labirint
14:25 Ekumena: Identitet manjinskih vjerskih zajednica u Hrvatskoj
14:55 Pozitivno
15:20 Kulturna baština
15:35 Znanstveni krugovi
16:00 Što vas žulja?
16:30 Regionalni dnevnik
17:00 Vijesti
18:00 Stipe u gostima
18:35 Iza ekrana
19:00 Javna stvar - politički intervju
19:30 Dnevnik
20:10 Ciklus James Bond: Iz Rusije, s ljubavlju - britansko-američki film
22:05 Noćna kavana
23:00 Između svjetova, američki film - Filmski maraton
00:30 Zatočenici raja, američko-britanski film
02:40 Medvjed zvani Winnie, kanadski film - Filmski maraton
04:10 Svaki dan dobar dan: Recikliramo-dizajniramo
04:40 Ekumena: Identitet manjinskih vjerskih zajednica u Hrvatskoj
05:10 Vijesti iz kulture
05:17 Što vas žulja?
05:47 Hrvatska uživo
06:27 Sve će biti dobro

06:30 Najava
06:35 Lijeni Grad, serija
07:00 Juhuhu
09:00 Školski sat: Dizajn - Oblikovanje prostora
09:30 Puni krug
09:50 Plesni izazov, serija za mlade (R)
10:15 Degraasi, serija za mlade
10:45 Indeks
11:15 Village Folk:

Pijemontsko govedo
11:25 Samo dalje na istok: Kroz sjeveroistočnu Kinu do Vladivostoka, dokumentarna serija (R)
12:10 Krajnje odredite dizajn, dokumentarna serija
12:35 Kuće iz snova
13:00 Ubojstvo, napisala
13:45 Kulinarske pustolovine Pete Mathias na jugu Francuske, dokumentarna serija
14:15 Medvjed zvani Winnie, kanadski film
16:00 Školski sat: Dizajn - Oblikovanje prostora
16:30 Puni krug
16:45 Juhuhu
17:45 Briljanteen
18:30 Simpsoni, serija
18:50 Tračerića, serija
19:35 Kulinarske pustolovine Pete Mathias na jugu Francuske, dokumentarna serija
20:05 Korak u život, humanitarni koncert
22:10 Ubojstva bez kajanja, serija
23:45 Sinovi anarhije
00:35 Sestrina tajna, američko-kanadski film (R)
02:05 Krajnje odredite dizajn
02:30 Kuće iz snova
02:55 Noćni glazbeni program

06:10 RTL Danas, (R)
06:55 Virus attack, serija
07:10 Tenkai vitezovi, animirana serija
07:40 Pomorska ophodnja, akcijska serija (R)
08:55 Pomorska ophodnja, akcijska serija (R)
09:50 TV prodaja
10:05 Hitna služba, serija (R)
11:00 Pomorska ophodnja, akcijska serija
12:00 TV prodaja
12:15 Pomorska ophodnja, akcijska serija
13:10 Hitna služba, serija
14:10 Sve u šest, magazin (R)
14:35 Pet na pet, kviz (R)
15:25 Vatre ivanjske, serija (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Dr. House, serija (R)
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Vatre ivanjske, serija
21:00 Tri, dva, jedan - pecil, kulinarski show
22:40 Dozvola za brak, igrani film, komedija
23:05 Eurojackpot
23:10 Dozvola za brak, igrani film, komedija

00:55 Dr. House, serija
01:55 CSI, serija
02:50 Heroji iz strasti, (R)
03:40 RTL Danas, (R)
04:20 Kraj programa

SUBOTA **29.11.2014.**

07:15 Najava
07:30 Putem europskih fondova
07:45 The Texican, američki film - Ciklus klasičnog vesterna
09:10 Normalan život
10:00 Kućni ljubimci
10:30 Subotom ujutro
12:00 Dnevnik 1
12:25 Veterani mira, emisija za branitelje
13:10 Duhovni izazovi
13:45 Prizma
14:35 The Seven Year Hitch, američki film
16:20 Potrošački kod
17:00 Vijesti
17:20 Snaga volje
18:05 Manjinski mozaik
18:25 Lijepom našom: Rovišće
19:30 Dnevnik
20:05 Loto 7/39
20:15 Divljim vodama Grand Canyon, dokumentarna serija
21:10 Ivana Orleanska, francuski film
00:08 Opasna metoda, englesko-njemačko-kanadsko-švicarski film - Filmski maraton
01:43 The Texican, američki film - Filmski maraton
03:08 Subotom ujutro
04:23 Vijesti iz kulture
04:30 Duhovni izazovi
05:00 Veterani mira, emisija z
05:45 Prizma
06:30 Lijepom našom: Rovišće

06:25 Najava
06:30 Biblija
06:40 Lijeni Grad, serija
07:05 Juhuhu
09:40 Poduzeće "Mlada srca", film za djecu
11:40 Lidijina kuhinja, dokumentarna serija
12:10 Vrtlaranje, dokumentarna serija
12:40 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar, dokumentarna serija
13:50 Ciklus James Bond: Iz

Rusije, s ljubavlju - britansko-američki film
15:40 Večer s Joolsom Hollandom
16:40 Kod budućnosti
17:05 Puni krug
17:35 City Folk
18:00 Garaža: Irena Žilić/NLV
18:30 Divovi ledenog doba: Zemlja špiljskoga medvjeda, dokumentarna serija
19:25 Lake Louise: Svjetski skijaški kup - spust (M), prijenos
20:45 Hardball, američki film
22:30 E-Germinal: U paklu kineskih tvornica, dokumentarni film
23:25 Sinovi anarhije, serija
00:10 Večer s Joolsom Hollandom
01:10 Vrtlaranje, dokumentarna serija
01:40 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar, dokumentarna serija
02:40 Noćni glazbeni program

04:50 RTL Danas, (R)
05:35 Timon i Pumbaa, animirana serija
06:00 Aladdin, animirana serija
06:50 Tenkai vitezovi, animirana serija
07:35 InDizajn s Mirjanom Mikulec, (R)
08:05 TV prodaja
08:20 Vatre ivanjske, serija (R)
09:25 Vatre ivanjske, serija (R)
10:30 TV prodaja
12:55 Ljepotica i štreber, film, romantična komedija
13:45 Dozvola za brak, igrani film, komedija (R)
15:00 Tri, dva, jedan - pecil, kulinarski show (R)
16:30 RTL Vijesti
16:40 Tri, dva, jedan - pecil, kulinarski show (R)
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:05 Pet na pet, kviz
19:10 RTL Vrijeme, informativna emisija
20:00 Nezaustavljivi - TV premijera, film, triler
22:00 Nemilosrdni gadovi - TV premijera, igrani film, ratna drama
01:15 Turisti - TV premijera, igrani film, horor
03:00 Astro show
04:00 RTL Danas, (R)
04:45 Kraj programa

NEDJELJA **30.11.2014.**

07:15 Najava
07:30 Klasika mundi: Herbie Hancock, Filharmonija iz Los Angelesa i Gustavo Dudamel u čast Gershwinu
08:45 Filmovi Michaela Powella i Emerica Pressburgera: Špijun u crnom, britanski film
10:10 Press klub
11:00 Velečasni Brown, serija
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Rijeka: More
14:00 Nedjeljom u 2
15:05 Mir i dobro
15:30 Posljednji tango u Halifaxu, serija
16:25 Vrtlarica
17:00 Vijesti
17:20 Bizancij - Priča o trima gradovima: Prijestolnica novog carstva, dokumentarna serija
18:15 Volim Hrvatsku
19:30 Dnevnik
20:05 Loto 6/45
20:15 Vjerujem u anđele, hrvatski film
22:05 Damin gambit: Nena Dimitrijević
23:00 Lovci na natprirodno
23:40 Posljednji tango u Halifaxu, serija
00:30 Filmovi Michaela Powella i Emerica Pressburgera: Špijun u crnom, britanski film
01:50 Press klub
02:35 Nedjeljom u 2
03:35 Damin gambit: Nena Dimitrijević
04:50 Mir i dobro
05:20 Plodovi zemlje
06:10 Vrtlarica

06:30 Najava
06:35 Lijeni Grad, serija
07:00 Juhuhu
09:00 Linus i prijatelji, serija za djecu
09:30 Linus i prijatelji, serija za djecu
10:00 Nick Praskaton, crtani film
10:15 Pozitivno
10:40 Biblija
10:50 Portret Crkve i mjesta
11:00 Domaslovec: Misa
12:00 Braniti svoju djecu: Priča o Julie Posey, američki film
14:30 Koncert
16:00 Olimp
16:55 Tamara, sportski dokumentarni film

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Naša polisa...Vaša sigurnost

Tel: +381 (0) 24 555-867 • www.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

18:25 Magazin LP
18:55 Lake Louise: Svjetski
skijaški kup - superG
(M), prijenos
20:10 Zbogom ljepotice,
američki film
21:55 HNL - emisija
22:55 Tri pogreba Melquiadesa
Estrade, američki film
00:55 Koncert
01:55 Glazba za kitove,
kanadski film
03:45 Noćni glazbeni program

05:05 RTL Danas, (R)
05:45 Timon i Pumbaa,
animirana serija (R)
06:10 Aladdin, animirana
serija (R)
07:05 Tenkai vitezovi,
animirana serija
07:30 TV prodaja
07:45 Vatre ivanjske, serija (R)
08:45 Vatre ivanjske, serija (R)
09:45 TV prodaja
10:00 Vatre ivanjske, serija (R)
11:05 TV prodaja
11:20 Na svježem zraku, igrani
film, komedija
13:05 Nezaustavljivi, igrani
film, triler (R)
15:05 Ljubav je na selu, (R)
16:30 RTL Vijesti
16:40 Ljubav je na selu, (R)
16:50 Tri, dva, jedan - peci!,
kulinarski show (R)
18:30 RTL Danas
19:15 Tko će ga znati!
20:00 Avatar, igrani film,
znanstveno-fantastična
akcija
23:20 Alien protiv Predatora,
film, akcijski horor
01:05 CSI: Miami, serija
02:05 CSI: Miami, serija
03:00 Astro show
04:00 RTL Danas, (R)
04:50 Kraj programa

PONEDJELJAK 1.12.2014.

06:38 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:24 Kad srce zatrepri
10:10 Italijo, ljubavi
moja: Obala Kampanije,
dokumentarna serija
11:05 Dr. Oz, talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Boja strasti, telenovela
13:10 Treća dob - emisija

13:40 Rijeka: More
14:10 Jezik za svakoga
14:25 Društvena mreža
15:35 Glas domovine
16:00 Što vas žulja?
16:30 Regionalni dnevnik
17:00 Vijesti
18:05 Stipe u gostima
18:40 Potjera, kviz
19:30 Dnevnik
20:10 Glas naroda,
humoristična serija
20:45 Zapisano u kostima:
Crno vrilo,
dokumentarna serija
21:15 Skica za portret: Medalje
- Muzej Slavonije Osijek
21:24 Bajkovita Hrvatska:
Karlovačka Zvijezda
21:35 Poslovni uzlet 2014.,
prijenos
22:30 Otvoreno
23:15 Ljudi iz sjene, serija
00:20 Drugi format
01:00 Filmovi Asghara
Farhadija: Raghs dar
ghobar, iranski film -
Ciklus Kino Milenij
02:40 Glas naroda,
humoristična serija
03:10 Društvena mreža
04:15 Glas domovine
04:40 Vijesti iz kulture
04:45 Što vas žulja?
05:15 Hrvatska uživo
05:55 Sve će biti dobro

06:30 Najava
06:35 Lijeni Grad, serija
09:00 Školski sat
09:30 Znanost za djecu
09:50 Plesni izazov, serija (R)
10:15 Degrassi, serija za mlade
10:45 Briljanteen
11:25 Putovanja željeznicom:
Vlakom u Toskanu,
dokumentarna serija (R)
12:10 Krajnje odredište dizajn
12:36 Kuće iz snova
13:02 Ubojstvo, napisala je
13:47 Kulinarske pustolovine
Pete Mathias na jugu
Francuske,
dokumentarna serija
14:15 Trčanje u život, američki
film
16:00 Školski sat
16:30 Znanost za djecu
16:45 Juhuhu
17:45 RECI, info teen magazin
18:10 Dječja usta
18:25 Simpsoni, serija
18:50 TračERICA, serija
19:35 Kulinarske pustolovine
Pete Mathias na jugu
Francuske,
dokumentarna serija
20:10 Šlep Šou: Tonči Huljić
21:00 Ubojstvo, serija
22:00 Gospodica Potter,

američko-britanski film
23:35 Završni udarac, serija
00:20 Kalifornikacija,
humoristična serija
00:50 Šlep Šou: Tonči Huljić
01:35 Krajnje odredište dizajn
02:00 Kuće iz snova
02:25 Noćni glazbeni program

05:00 RTL Danas, (R)
05:45 Virus attack
06:00 Tenkai vitezovi,
animirana serija
06:25 Pomorska ophodnja,
akcijska serija (R)
07:20 TV prodaja
07:35 Pomorska ophodnja,
akcijska serija (R)
08:45 Hitna služba, serija (R)
09:45 Pomorska ophodnja
10:55 Pomorska ophodnja
11:50 Hitna služba, serija
12:45 Sve u šest, magazin (R)
13:15 Avatar, igrani film,
znanstveno-fantastična
akcija (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Dr. House, serija (R)
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Vatre ivanjske, serija
21:00 Uhvati Bingo ritam
22:50 Dr. House, serija
23:45 RTL Vijesti
00:05 CSI, serija
00:55 Heroji iz strasti, serija
01:45 CSI, serija (R)
02:40 Astro show
03:40 RTL Danas, (R)
04:20 Kraj programa

UTORAK 2.12.2014.

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:20 Bijela ljepotica
10:10 Italijo, ljubavi moja:
Obala Apulije,
dokumentarna serija
11:05 Dr. Oz, talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Boja strasti, telenovela
13:10 Svaki dan dobar dan
14:10 Jezik za svakoga
14:25 Društvena mreža
15:35 Turistička klasa
16:00 Što vas žulja?
16:30 Regionalni dnevnik
17:00 Vijesti
18:05 Stipe u gostima

18:40 Potjera, kviz
19:30 Dnevnik
20:10 Piramida
21:10 Pogledi: Iznad gomile,
dokumentarni film
22:05 Otvoreno
22:50 Ljudi iz sjene, serija
23:55 Dom Bernarda Albe,
snimka kazališne
predstave
01:45 Svaki dan dobar dan:
02:15 Društvena mreža
03:20 Turistička klasa
03:45 Drugi format
04:25 Vijesti iz kulture
04:35 Jezik za svakoga
04:45 Što vas žulja?
05:15 Hrvatska uživo
05:55 Sve će biti dobro

06:30 Najava
06:35 Lijeni Grad, serija
09:00 Školski sat
09:30 Glazbena i likovna
kultura za djecu
09:45 Plesni izazov, serija za
mlade (R)
10:10 Degrassi, serija za mlade
10:40 RECI, info teen magazin
11:05 Dječja usta
11:20 Putovanja željeznicom:
Vlakom kroz Alpe,
dokumentarna serija (R)
12:05 Krajnje odredište dizajn
12:31 Kuće iz snova
12:57 Ubojstvo, napisala je
13:42 Kulinarske pustolovine
Pete Mathias na jugu
Francuske,
dokumentarna serija
14:05 Lantern Hill, kanadski
film (R)
16:00 Školski sat
16:30 Glazbena i likovna
kultura za djecu
16:45 Juhuhu
17:45 Šlep Šou: Tonči Huljić
18:30 Simpsoni, serija
18:55 Tree Hill, serija
19:40 Kulinarske pustolovine
Pete Mathias na jugu
Francuske,
dokumentarna serija
20:10 Generacija Y
20:35 Nedjeljom ujutro,
subotom navečer -
humoristična serija
21:05 Ubojstvo, serija
22:05 Djevojka od milijun
dolara, američki film
00:15 Završni udarac, serija
01:00 Kalifornikacija
01:30 Nedjeljom ujutro,
subotom navečer -
humoristična serija
01:55 Krajnje odredište dizajn
02:21 Kuće iz snova
02:47 Noćni glazbeni program

06:10 RTL Danas, (R)
06:55 Virus attack
07:10 Tenkai vitezovi
07:40 Pomorska ophodnja,
akcijska serija (R)
08:40 TV prodaja
08:55 Pomorska ophodnja,
akcijska serija (R)
10:05 Hitna služba, serija (R)
11:00 Pomorska ophodnja
12:15 Pomorska ophodnja
13:10 Hitna služba, serija
14:10 Sve u šest, magazin (R)
14:35 Pet na pet, kviz (R)
15:25 Vatre ivanjske, serija (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Dr. House, serija (R)
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas,
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Vatre ivanjske, serija
21:00 Ljubav je na selu
22:30 Dr. House, serija
23:30 RTL Vijesti
23:50 CSI, serija
00:45 Heroji iz strasti, serija
01:30 CSI, serija (R)
02:25 Astro show,
03:25 RTL Danas, (R)
04:10 Kraj programa

SRIJEDA 3.12.2014.

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:20 Bijela ljepotica
10:10 Italijo, ljubavi moja -
dokumentarna serija
11:05 Dr. Oz, talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Boja strasti, telenovela
13:10 Svaki dan dobar dan
13:40 Potrošački kod (R)
14:10 Jezik za svakoga
14:25 Društvena mreža
15:35 Eko zona
16:00 Što vas žulja?
16:30 Regionalni dnevnik
17:00 Vijesti
18:00 Stipe u gostima
18:35 Potjera, kviz
19:30 Dnevnik
20:05 Loto 7/39
20:15 Skitancije: Europska
Amazona,
dokumentarna serija
21:05 Paralele
21:55 Otvoreno
22:40 Ljudi iz sjene, serija
23:45 Ciklus Kino Europa:
Route Irish (Irski put),
britanski film
01:30 Svaki dan dobar dan
02:00 Društvena mreža
03:05 Eko zona

03:30 Paralele
04:15 Reprizni program
04:25 Vijesti iz kulture
04:35 Jezik za svakoga
04:45 Što vas žulja?
05:15 Hrvatska uživo
05:55 Sve će biti dobro

06:30 Najava
06:35 Lijeni Grad, serija
07:00 Juhuhu
09:00 Školski sat
09:30 Izazovi
09:50 Plesni izazov, serija (R)
10:15 Degrassi, serija za mlade
10:45 Generacija Y
11:10 Napravljeno po mjeri
11:25 Putovanja željeznicom:
Vlakom od Bospora
do Bratislave,
dokumentarna serija (R)
12:10 Krajnje odredište dizajn,
12:36 Kuće iz snova
13:05 Ubojstvo, napisala je
13:50 Kulinarske pustolovine
Pete Mathias na jugu
Francuske,
dokumentarna serija
14:15 Pas iz Bijele kuće,
američki film
16:00 Školski sat
16:30 Izazovi
16:40 Juhuhu
17:40 Ni da ni ne
18:30 Simpsoni, serija
18:55 Tree Hill, serija
19:40 Kulinarske pustolovine
Pete Mathias na jugu
Francuske
20:10 Top Gear

21:05 Ubojstvo, serija
22:05 Vjerni Danny,
francusko-američko-
britanski film
23:50 Završni udarac, serija
00:35 Kalifornikacija
01:05 Doha: Plivanje, SP -
kratki bazeni, snimka
02:05 Top Gear
02:55 Krajnje odredište dizajn
03:21 Kuće iz snova
03:47 Noćni glazbeni program

06.10 RTL Danas, (R)
06.55 Virus attack
07.10 Tenkai vitezovi
07.40 Pomorska ophodnja, (R)
08.55 Pomorska ophodnja, (R)
10.05 Hitna služba, serija (R)
11.00 Pomorska ophodnja
12.15 Pomorska ophodnja
13.10 Hitna služba, serija
14.10 Sve u šest, magazin (R)
14.35 Pet na pet, kviz (R)
15.25 Vatre ivanjske, serija (R)
16.30 RTL Vijesti
17.00 Dr. House, serija (R)
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Vatre ivanjske, serija
21.00 Tri, dva, jedan - peci!
22.40 Dr. House, erija
23.35 RTL Vijesti
00.00 CSI, serija
00.50 Heroji iz strasti, serija
01.40 CSI, serija (R)
02.30 Astro show
03.30 RTL Danas, (R)
04.15 Kraj programa

ČETVRTAK 4.12.2014.

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:20 Bijela ljepotica
10:10 Život uz veliku
mijanmarsku rijeku,
dokumentarni film
11:05 Dr. Oz, talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Boja strasti, telenovela
13:10 Svaki dan dobar dan
13:40 Paralele
14:25 Društvena mreža
15:30 O, dični sveti Nikola
- emisija pučke i predajne
kulture
16:00 Što vas žulja?
16:30 Regionalni dnevnik
17:00 Vijesti
18:05 Stipe u gostima
18:40 Potjera, kviz
19:30 Dnevnik
20:10 Večer na 8. katu
21:00 Labirint
21:50 Otvoreno
22:35 Ljudi iz sjene, serija
23:28 Pola ure kulture
00:10 Svaki dan dobar dan
00:40 Društvena mreža
01:40 Večer na 8. katu
02:30 Labirint
03:15 Pola ure kulture
03:45 O, dični sveti Nikola
- emisija pučke i predajne
kulture

04:15 Reprizni program
04:25 Vijesti iz kulture
04:35 Jezik za svakoga (R)
04:45 Što vas žulja?
05:15 Hrvatska uživo
05:55 Sve će biti dobro

06:30 Najava
06:35 Lijeni Grad, serija
07:00 Juhuhu
09:00 Školski sat
09:30 Kokice
09:50 Plesni izazov, serija (R)
10:15 Degrassi, serija za mlade
10:45 Ni da ni ne
11:35 Putovanja željeznicom:
Vlakom kroz Finsku,
dokumentarna serija (R)
12:20 Kako urediti dom za
prodaju?
13:20 Ubojstvo, napisala je
14:05 Kulinarske pustolovine
Pete Mathias na jugu
Francuske,
dokumentarna serija
14:28 Kad je Zachary Beaver
stigao u grad, američki
film (R)
16:00 Školski sat
16:30 Kokice
16:45 Juhuhu
17:55 Indeks
18:25 Village Folk
18:35 Simpsoni, serija
19:00 Tree Hill, serija
19:45 Kulinarske pustolovine
Pete Mathias na jugu
Francuske,
dokumentarna serija
20:15 Divovi ledenog doba

21:10 Ubojstvo, serija
22:00 Kraljev govor, britanski
film
00:00 Završni udarac, serija
00:40 Kalifornikacija,
humoristična serija
01:10 Doha: Plivanje, SP -
kratki bazeni, snimka
02:10 Divovi ledenog doba
03:00 Kako urediti dom za
prodaju
03:50 Noćni glazbeni program

06.10 RTL Danas, (R)
06.55 Virus attack
07.10 Aladdin
07.40 Pomorska ophodnja, (R)
08.55 Pomorska ophodnja, (R)
10.05 Hitna služba, serija (R)
11.00 Pomorska ophodnja
12.15 Pomorska ophodnja
13.10 Hitna služba, serija
14.10 Sve u šest, magazin (R)
14.35 Pet na pet, kviz (R)
15.25 Vatre ivanjske, serija (R)
16.30 RTL Vijesti
17.00 Dr. House, serija (R)
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas,
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Vatre ivanjske, serija
21.00 Tri, dva, jedan - peci!
22.40 Dr. House, serija
23.35 RTL Vijesti
00.00 CSI, serija
00.50 Heroji iz strasti, serija
01.40 CSI, serija (R)
02.30 Astro show
03.30 RTL Danas, (R)
04.15 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od pone-
djeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu
Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme
emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetnik* nedjeljom
od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u
21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića
emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom
u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom *Glas domovine*,
emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 13.20 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00
Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov
prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH •
Kronologija - Dogodilo se na današnji dan •
Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna
glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glaz-
bene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki
majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock
vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche
Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom)
• *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje
dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom)
• *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz
kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za
moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic
vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA: Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti
dana, zabavna glazba
• 18.15 Vojvođanski tjedan
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 Vjerska emisija, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 Putnici kroz vrijeme emisija za djecu
Hrvatskoga radija
• 20.00 Hrvatima izvan domovine - emisija Pitomog
radija iz Pitomače (RH)
20.55 Odjava programa

104, 4 Mhz

MIRA TEMUNOVIĆ, PROFESORICA GLAZBE I NASTAVNICA TAMBURE

Život posvećen glazbi

Mira Temunović je po profesiji profesorica glazbe i nastavnica tambure. Radi u osnovnoj i srednjoj Glazbenoj školi u Subotici. Bila je dugogodišnji šef katedre za tržače, gdje je osim tambure bila i grupa za gitaru. Od prošle školske godine je predsjednica aktiva nastavnika tambure Vojvodine. Uz to je jedan od članova i osnivača Hrvatske glazbene udruge *Festival bunjevački pisama*, a punih 30 godina svirala je i u *Subotičkom tamburaškom orkestru*.

»Svoj posao nastavnika tambure veoma volim i s lakoćom ga radim. U Glazbenoj školi imam 14 učenika, od toga jedan u srednjoj školi, a ostali su niži razredi. Zainteresiranost djece za tamburu je velika – svake godine u glazbenu školu se upiše u prosjeku 5 do 6 učenika. Trenutačno glazbena škola broji oko 60 učenika na instrumentu tambura što je veoma dobro, jer u školi rade četiri profesora tambure«, kaže Mira.

USPJESI

Profesorica Mira radi u prosvjeti već 28 godina, od kojih je 22 godine u Glazbenoj školi, gdje je i trenutačno uposlena te kako kaže, nada se da će ovdje dočekati i mirovinu. Iako je u svojoj nastavničkoj karijeri imala dobre učenike od kojih su gotovo svi završili i visoke škole, izdvojila je neke zaista posebne: »**Vladim Medješi** je bio prvi učenik iz moje klase koji je dobio nagradu pokrajinskog tajništva iz područja umjetnosti. Prije dvije godine još jedan moj učenik, **Miran Tikvicki** je dobio isto to priznanje. Ove nagrade potvrđuju moj rad, ali naravno i rad te djece, jer bez njih ne bi bilo uspjeha. Miran

je također jedini učenik koji je primljen na *Berkeley sveučilište* na kojemu je nastavio daljnje školovanje. Sve su to rezultati na koje sam ponosna. U svojoj karijeri imam preko 150 prvih i drugih nagrada s raznoraznih natjecanja.«

veliki značaj je i to što trenutačno u Vojvodini ima 16 osnovnih i srednjih Glazbenih škola gdje se izučava sviranje na tamburi.

Veliki broj mojih bivših đaka su sada nastavnici u tim školama i zbog toga sam veoma ponosna.«

Na inicijativu naše sugovornice i tadašnjeg ravnatelja škole **Balaž Piri Ištvana** otvorila se katedra za tamburu na srednješkoloskom nivou. »Napravljen je plan i program i odobren od strane Ministarstva prosvjete i od 1995. godine Glazbena škola u Subotici ima katedru za tamburu na srednješkoloskom nivou. Bili smo prva škola, a poslije nas su još otvorene katedre u Pančevu i Srijemskoj Mitrovici. Osim otvaranja nastave u srednjoj školi,

Razvojem tambure i brojnosti učenika prije 15 godina došlo je do formiranja i Dječjeg tamburaškog orkestra pri Glazbenoj. »Radom s djecom osjetila sam potrebu da se okušamo i u natjecanjima. Bili smo iznenađenje mnogima, jer smo odabranim repertoarom dokazali kako tamburaški orkestar može izvoditi svaku vrstu glazbe. Članovi žirija su bili veoma iznenađeni i to su i bodovima pokazali, tako da smo sa svih natjecanja donosili prve

nagrade. Formiranjem aktiva nastavnika tambure Vojvodine formirali smo i naše vojvodansko natjecanje za soliste, kamerne grupe i orkestre. Cilj natjecanja je zainteresirati mlade za sviranje tambure tako da je svake godine natjecanje u drugom gradu, točnije u školama Vojvodine gdje ima katedra za tamburu. Do sada je bilo 11 natjecanja od Subotice, Sombora, Pančeva, Kikinde, Ade, Bečeja, Zrenjanina, Vršca. Svake godine solisti i orkestar donose prve nagrade. Od prije dvije godine okušali smo se i u međunarodnom natjecanju u Bečeju i Požegi u Republici Hrvatskoj«, priča Mira.

HGU FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA

Naša sugovornica je od samog osnutka članica Hrvatske glazbene udruge *Festival bunjevački pisama*. »Od početka sam članica organizacijskog odbora festivala i radim na njegovoj realizaciji od umjetničkog do spremackog dijela. Prvih godina sam bila član žirija za odabir pjesama da bi od VII. Festivala preuzela dirigentsku palicu i rad s orkestrom. Ovo je već XIV. Festival iza nas i veoma sam zbog toga sretna, jer su se ideja i rad isplatili. Svaki Festival je snimljen na nosačima zvuka tako da se taj naš rad čuva za buduća pokoljenja. Realizator sam sada već X. Dječje smotre koja radi i deluje pri udruzi.

Osim rada za Festival rad s orkestrom oduzima mi dosta vremena, jer to je sad orkestar koji pored Dječje smotre i velikog Festivala svake godine organizira i dva koncerta i to petrovački u 6. mjesecu i godišnji koncert u 11. mjesecu, koji će se održati sad u nedjelju, 30. studenoga«, kaže Mira.

PUTOVANJA, KONCERTI, SEMINARI

»U mojoj 42 godine dugoj karijeri svirača odnosno nastavnika, puno sam putovala i to su iskustva koja nikada čovjek ne zaboravlja. Neka putovanja su mi posebno ostala urezana u sjećanja, poput posjeta Španjolskoj i Izraelu. Jedan od nezaboravnih nastupa je i nastup na *Šokačkoj rapsodiji* u *Lisinskom* kao član najvećeg tamburaškog orkestra Hrvatske. Naime moja kolegini-
ca **Marijana** i ja smo bile jedine članice tog velikog orkestra iz Vojvodine kao pripadnice Hrvata iz dijaspore.

Naravno, tu je i koncert 100 tamburaša koji je održan

1996. godine koje je organizirao Subotički tamburaški orkestar, čija sam članica bila punih 30 godina«, kaže Mira.

Profesorica Mira je redoviti predavač na seminaru za tamburu u Crnoj Gori točnije u Pljevljima i Bijelom Polju.

GLAZBENA OBITELJ

Kako nam priča, Mira potječe iz obitelji gdje je glazba uvijek bila prisutna. Njezin otac **Aleksandar** zvani **Šano** bio je dugogodišnji član i osnivač *Bunjevačkog kola* tako da je kao mala stalno išla na probe folklor s njim. Folklor je nije privlačio, nego muzika i tamburaši, tako da je tamo prvi put vidjela i čula

tamburu i ona joj je presudila u odabiru životne profesije. Majka **Grozdana** nije imala razvijen sluh, ali ih je podržavala u muzičkim željama i afinitetima.

Mira ima dva sina, **Nenada** i **Nemanju**. Nenad ima 25 godina, završio je srednju Glazbenu školu na instrumentu tamburško čelo i visoku strukovnu školu za odgojitelje – trenutačno radi u vrtiću *Marija Petković Sunčica*. Nenad je aktivan u tamburaškom orkestru HGU *Festival Bunjevački pisama*. Drugi sin, Nemanja, koji ima 21 godinu, završio je nižu Glazbenu školu na instrumentu klavir, a svira tamburaški bas. Po zvanju je tehničar pejzažne arhitekture i radi u JKP *Pogrebno* na održavanju zelenila. Svira u TS

Klasovi od samog osnutka. Mirin brat **Vojislav** ili svima znani kao **Vojo** također je profesor glazbe i nastavnik tambure.

»Svi smo aktivni u sviranju, naravno tu imam potrebu da spomenem i svog nećaka **Matiju** koji isto svira tamburu, kao i nećaku **Magdalenu** koja mi je učenica u glazbenoj i s njome imam postignute veoma lijepe rezultate. Sve u svemu može se reći da smo jedna prava glazbena obitelj«, kaže Mira.

ŽELJE I PLANOVI

»Naravno da želja imam i imat ću ih, ali nešto što bih voljela, a mislim i da je ostvarivo je napraviti koncert 100 subotičkih tamburaša. Voljela bih i napraviti mali koncert kamernog tipa s članovima moje obitelji, što nije nemoguće. S obzirom na to da volim putovati, želja mi je i da jednom skupa sa sinovima posjetim Izrael. Iako sam ja bila tamo, želim da ga i oni vide«, rekla nam je Mira.

Na koncu, u zamjenu za recept neke slastice, Mira je podijelila s nama jednu još »slasniju« informaciju: »Pripremamo se iduće godine biti domaćini Međunarodnog natjecanja tamburaša u suradnji s glazbenom školom iz Požege u Republici Hrvatskoj. Također nas sljedeće godine očekuje jubilarni XV. *Festival bunjevački pisama* za kojeg pripremamo iznenađenja, ali o tome više kad dođe vrijeme!«

Branka Dulić

Privatna stomatološka ordinacija

Opće stomatološke i specijalističke
ortodontske usluge

dr. Róbert Horvát

www.poslovnabaza.com/drhorvatrobert
24000 SUBOTICA Dure Đakovića 7/a Tel.: 024/554-136

NOVOGODIŠNJA AKCIJA

-50%

Na SVE
dioptrijske okvire
i sunčane naočale!

**TÓTH OPTIKA
SUBOTICA**
024 551-045

[01.12.2014.
-28.02.2015.]

POGLED S TRIBINA

Navijači

Posljednja dva tjedna hrvatski nogomet je u sjeni svojih navijača. Prvo su se tribine uspalile na kvalifikacijskom susretu protiv Italije u Milanu, a potom su ostale prazne u neodigranom najvećem derbiju 1. HNL. A najavljeni su još veći i glasniji prosvjedi.

Samo dobrom voljom suca **Kuipersa** susret 4. kola kvalifikacijske skupine H nije prekinut u 71. minuti, nakon što je nekoliko raketa i baklji uletjelo na travnjak legendarnog San Sira. A da je označen prerani kraj susreta Hrvatska bi izgubila s 3:0, iako je tijekom cijeloga susreta bila dominantna i na korak od velike pobjede. Što se tiče kazne, koja zasigurno neće biti bezazlena, ona se tek očekuje.

A kakva će biti konačna kazna za *Hajduk* koji je u subotu odbio igrati derbi susret 16. kola Prve hrvatske nogometne?

Naime, splitski nogometaši su odbili istrčati na travnjak Maksimira jer je vodstvo *Dinamo* odbilo pustiti na tribine 50 navijača *Hajduka* označivši ih na »crnom popisu« i nepoželjnim na stadionu. Svi ostali navijači i pripadnici *Torcide* složno su odlučili bojkotirati susret, a nogometaši *Hajduka* su se solidarizirali sa svojim simpatizerima i zaputili se natrag u Split.

Na Poljudu ih je poput heroja dočekalo 8. 000 najvjernijih navijača i priredilo im ovacije ravne onima za osvajanje naslova prvaka. I slovima osam tisuća navijača koliko nema na svim susretima 1. HNL skupa na pet ligaških susreta došlo je pozdraviti svoje ljubimce. To je fenomen navijanja za klub koji se voli. A *Hajduk* se voli više od svega.

Konačno, prije nego što konačne kazne budu donesene, ljudi koji upravljaju hrvatskim nogometnim savezom moraju se zapitati kuda sve ovo dalje vodi. Jer, nogomet se igra zbog navijača.

A ne pred praznim tribinama.

Slučajno ili ne *Hajduk* je posljednja dva prvenstvena susreta, zbog kazne, igrao pred praznim tribinama.

Jedini od svih klubova 1. HNL.

D. P.

NOGOMET

Rijeka sve bliža Dinamu

Minimalnom gostujućom pobjedom protiv *Zadra* (1:0) nogometaši *Rijeke* su se približili vodećem *Dinamu* na samo bod

prednosti. Zagrepčani imaju susret manje zbog neodigranog derbija protiv *Hajduka*.

Ostali rezultati 16. kola: Split - Zagreb 2:2, Lokomotiva - Slaven 0:0, Osijek - Istra 1961 1:1

Tablica 1. HNL: Dinamo 37 (-1), Rijeka 36, Hajduk 26 (-1), Lokomotiva 21, Split 19, Zagreb 18,

Istra 1961 16, Osijek 15, Slaven 14, Zadar 12

KOŠARKA

Dva derbija

Prvi derbi susret 9. kola Regionalne košarkaške lige između *Partizana* i branitelja naslova *Cibone* pripao je domaćim crno-bijelima (73:64). U drugom derbi susretu hrvatsko-srbijanskih momčadi su gostujući košarkaši *Crvene zvezde* s pola koša svladali *Cedevitu* (88:87). treći hrvatski predstavnik *Zadar*, također minimalnim rezultatom poražen je na gostovanju kod *Szolnoka* (81:82). Unatoč porazu *Cedevita* je i dalje treća, *Cibona* je deseta, dok je *Zadar* trinaesti u prvenstvu ABA lige.

RUKOMET

Važna pobjeda PPD Zagreba

Hrvatski prvak je pobjedom protiv *Meškov Bresta* (25:23) osvojio važne bodove u borbi za plasman u nastavak natjecanja u Ligi prvaka. Najbolji u pobjedničkim redovima bio je **Zlatko Horvat** s šest postignutih pogodaka. Sa šest osvojenih bodova *PPD Zagreb* dijeli treću i četvrtu poziciju s momčadi *Naturhouse La Roja*.

TENIS

Čilić 9, Karlović 27

Na završnoj ranking ATP ljestvici za 2014. godinu Hrvatska ima dva tenisača u TOP 30. Najbolji hrvatski tenisač i osvajač US Opena **Marin Čilić** je godinu završio kao 9. igrač svijeta, dok se **Ivo Karlović** unatoč svojim veteranskim godinama (rođen 1979.) nalazi na 27. mjestu. **Ivan Dodig** na listu najboljih igrača parova zauzima 12. mjesto.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Kupujem poljoprivredno zemljište, u jednom komadu od cca 8 do 20 jutara obradive zemlje. Tel.: 064 1759512.

Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i cg, u centru Sombora. Tel.: 025 5449220 ili 064 2808432.

Molim odgovornu i ozbiljnu obitelj bez predrasuda, koja bi prihvatila osobu u mirovini na doživotnu skrb, u vašem domu kao člana obitelji. Subotica-Osijek-Bjelovar-Darugar-Ivaniograd. Tel.: 060/155-8667.

Naprodaj: nova el. kosilica, el. štednjak s ravnom pločom, koturaljke, roze i bijele leandere, komplet crno muško odijelo s čačkirama i prslukom, kožne čizme, razna bunjevačka ruva, sefiri, marama, stol na razvlačenje sa stolicama, virangaši, parača s krimerim, ručni kembridž valjak jednodijelni, ekskluzivna talijanska vjenčanica, tepih, tepih staze, ječmena i žitna slama. Tel.: 060-0532570 i 024/528-682.

Prodaju se: koturaljke, nova el. kosilica, cijele i polutke opeke velikog formata (13 din komad). Tel.: 024 528682.

Prodajem klasičan trosoban stan centar grada 116 m² pogodan za poslovni prostor potrebna adaptacija. Tel.: 024 526-243.

Izdajem stan od 40 m² u centru Zagreba – kod Britanca, potpuno opremljen na prvom katu. Cijena stanarine 300 Eur. Tel.: 063 517 007 ili 063 506 110.

Molim Zvonka Rođenovića, koji me putem jednog časopisa obavijestio da je u Švicarskoj da se javi ako ima prijatelje u Orahovici, Varaždinu, Kr. Toplice, da bi me prihvatili. I druga mjesta. Tel.: +381/628377263.

Prodajem vilerove goblene. Tel.: 063 8579679.

Dajem satove engleskog jezika za sve uzraste. Tel.: 528-944.

Prodajem kuću u Keru, 385a površine, 4 sobe, 2 kuhinje. 2 kupatila. Tel.: 528-994.

Poklanja se veći crni pas, kratkodlaki, a prodaju: »IMT« jednobrazni plug. tel.: 528 682 i kukuruz u klipu. tel.: 532 570.

Tražim mlađu ženu, oko 40 godina, radi tjednog ili po dogovoru spremanja. Tel.: 024 520 764, zvati oko 14 sati.

Poklanjam bijele i šarene mace po izboru i prodajem trajnožareći štednjak, veći i manji. Tel.: 024 528 682.

Prodajem soju (može i sjeme). Tel.: 024 532 570.

IZDAJEM dvo i četverokrevetne APARTMANE i SOBE u Lumbardi na otoku Korčuli. Svaki apartman i soba ima svoju TERASU i poseban ULAZ. Mogućnost ljetovanja VEĆIH GRUPA. Gostima je na raspolaganju veliki ROŠTILJ. Svi gosti imaju osiguran PARKING za automobile i plovila. Udaljenost od mora 150 m. Sve detalje možete vidjeti na www.apartmanikorcula.com. email: marko.gusak@apartmanikorcula.com Kontakt osoba: Marko Gusak, prof. 091/6012021 098/ 9622059.

Prodajem garažu od 18 m² u ulici Bore Stankovića 5. Prva s lijeve strane. Tel.: 064 1759512.

Makarska – iznajmljujem sobe sa kupatilom, frižiderom, upotrebom kuhinje i parkingom za sezonu 2014. godine. Telefon za Srbiju: 060-6331910, telefon za Hrvatsku: 00385-21617909.

Subotica – centar prodaje se nov dvosoban stan 56 m² treći kat, lift, klima, dvije terase, cijena 42 000 eura. Tel.: 024 529 745 ili 063 518 218.

Prodaje se roljka za glačanje veša i drvena vaga s tegovima (mjeri do 500 kg). Tel.: 064 3910112

Izdaje se jednosoban namješten stan na Radijalcu. Tel.: 069 2887213.

Tročlana obitelj prima stare osobe na dvorbu za nekretninu ili penziju. Tel. 062 1941729.

Kupujem njivu – poljoprivredno zemljište u jednom komadu većem od 5 ha. Tel.: 064 1759512

Subotica, prodaje se solidna kuća sa zasebnom garažom i prostranim dvorištem. Infrastruktura. Legalizovano. Cena po dogovoru. Vlasnik. Tel.: 065-5053962.

Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG, u središtu Sombora. Tel.: 025-5449220 ili 064-2808432.

ZAGREB, uži centar Černomerec, trosoban stan 60 m² zamjena za odgovarajuću nekretninu u Subotici, uz odgovarajuću doplatu – 62 000 eura. Tel.: 063/740-1895.

Sombor – prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Prodaje se plac na obali jezera Palić, 2 motike. Informacije na telefon: 069 2887213.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 5. 12. 2014.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju Hrvatske riječi.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga **CroArt** prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hruorednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)
Suzana Darabašić (dopisništvo Šid)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registrarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113)=163.42)

ČESTITAMO LUKI BUDINČEVIĆU NA DIPLOMI

Master političkih znanosti

Nakon završenih osnovnih studija Političkih znanosti u Beču, Subotičanin **Luka Budinčević** upisao je master studije u Amsterdamu, gdje je i diplomirao u srpnju mjesecu ove godine te stekao zvanje master političkih znanosti. Iako je studirao na stranim jezicima, prvo na njemačkom, a potom na engleskom, uspio je završiti fakultet u roku i s obzirom na to ovaj dvadesetčetvorogodišnjak i više nego zaslužuje sve čestitke i pohvale!

Master studije završio je na smjeru Europska unija u globalnom poretaku, s tema diplomskog rada iz polja europske sigurnosne politike.

»Kada sam počeo studije u Beču, nisam znao dobro njemački te sam, kao i ostali strani studenti, prvo imao tzv. nultu godinu učenja jezika. Bilo je teško studirati na njemačkom, ali može se uspjeti. Nakon završenih osnovnih studija htio sam otići negdje još dalje, a Amsterdam sam izabrao jer je kulturološki drukčiji od okruženja u kome sam odrastao i Beča, a ipak je u Europi i nije baš jako daleko. Boravak u Nizozemskoj mi je bilo dobro iskustvo, koje je doprinijelo da više cijenim način života koji mi nude Beč i Subotica«, rekao je Luka koji ističe da su mu ambicija i istrajnost bile dvije najsnažnije vodilje u dosadašnjem uspjehu.

Osim političkim znanostima, Luka je svoje vrijeme u poklanjao i glazbi. Za vrijeme boravka u Beču svirao je tamburu u gradišćansko-hrvatskom folklornom ansamblu.

Luka je srednjoškolsko obrazovanje stekao u Subotici. Paralelno je išao u Gimnaziju, društveno-jezični smjer i srednju Glazbenu školu gdje je bio na vokalno-instrumentalnom odsjeku. Trenutačno je u Subotici i kako kaže, nema još nikakve konkretne planove za budućnost. Ono što sada želi je da se odmori, bolje upozna s čarima Subotice i uživa u obiteljskom okruženju s majkom **Anom**, ocem **Ivanom** i bratom **Matejem**.

J. D. B.

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Raspamećeni jal urećeni...

Piše: Branko Ivković

Faljni čeljadi moja, jevo da vam izdivanim koju dok se ne skupimo na mobu ode na kraj Ivković šora. Triba mal-koc izravnat i nasut atar, pošto nam već kugod skakaonica s betona, a dok ne na molimo ove putare da opravidu to ćemo Pere, Joso i ja

odavno završit. Još ako moradnemo i projekat i druge uncutarije... Ijuju, neće bit do prolića gotovo. Vako lipo dvajst trist kolica zemlje s grede iz njive i rešen poso.

Neg, jestel vidili kako se opravljalo ovo naše vijeće? Av čeljadi moja, ja vam kažem da je nas kogod ureko, a nema-de nam ko izlizat oči. Misto da se svi zajedno paštrimo da možmo hasnirat i ono malo prava što nam i vako na svaki način zakidadu mi se svađamo međ sobom. Uvik je diko uvriđen, ni mu dobro, kažem ja vama da je to štogod s vilovske strane, jal moždar kome tako i pasira da nas pujka jedne na druge kad se kidamo međ sobom ne mislimo na to što triba, a to je kako ovoj našoj dičici opravit uslove da učidu škulu na svom jeziku, da imadu učenje naši igara i lipenošnje, a bome i da odedu malo digod i ugoste i na more, ta da bidnedu nagrađeni. Nećedu se valjda stalno zabadavad paštrit kugod mi u ovi naši fabrikama što su nam ji pootvarali koji kaki kod bajage stranci, a kad poglediš malo bolje to su sve naši koji su poslani iz bilog svita da nam gazduju. Niki dan slušam na mojim radiju da ćedu praviti niku mesaru što je najveća na ovim dilu svita, a moće priradit iljadu svinja na dan. Kolika je onda bila Novemberova mesara velika kad se u njoj radilo, a ne obećavalo oko iljadu petsto svinja na dan, a di su okolna mista, Sombor, Topola, Čoka, Vrbas pitam ja vas. To su isto bile velike mesare, a mi smo dali da ji koji kaki smutipukovi pozatvaraje, e baš smo niki raspamećen svit, da nas bog sačuva. Sad nek plaćemo di ćemo i šta ćemo radit. Niki se da prostite češem iza uveta i kontam da nas zovedu »banana država« samo zato što se vladamo kugod oni što zdravo validu banane. Av di su već ova dvojica otac ji prokarto, ta sad rano padne mrak i dođe vrime namirivanja, a nećemo dotirat atar u red pa će moj rođo opet naletit na kraj puta i istrat biciglu. To što se on svaki put primlati nije ništa, to njega prođe, neg nevolja je što mu ondak ja moram po dana sastavljat biciglu i naslušat se njegovog kukanja kugod da meni nije dosta moje nevolje. No, jevo idu: »Ta šta se vućete kugod kaki neg žurite, na poso vas niko iščekat, a da sam vas zvao lokat došli bi u frtalju.« »Samo ti ded donesi tu rakiju, nemoj bit sebičan rođo moj, ako si mislijo da ćeš se izvuć ne boj se, ja i Pere smo sve sračunali«, kaže Joso. Hm... izem njim njevo računanje, kako uvik treve račun priko moje buteljke s rakijom da mi samo znat. »E očin momci, bocu sam pono i nema nadimanja, kad počmemo tek onda ćete dobit«, kaže im ja. Nije ni Braniša od juče čeljadi i o njegov je vrag koji put omlatijo opakliju.

Ajd zbogom jel stvarno od posla neće bit ništa.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Ima i taki što štrajkuju cili život

Svaki dan sve ladnije. Bać Iva odjutros potkurijo, on i njegova fruštukovali, pa se udesijo nuz pećicu i sluša radijon. Taman ga uvatijo nikaki drimež, bane kum Tuna ko luja. Nosi nikaku kufertu i samo duše. »Ajde, kume, sidi ko čovek, vidim da si došo na divan. A znadem da nisi ni fruštukovo«, veli bać Iva i nalje bukaricu katarke i fraklić dudovače. »Ta mani mi, kume, evo mi poštaš dono nikake papire. Znadeš da sam ja lupav za tako štogoda, pa reko idem vidit, možda mi ti to možeš rastolmačit«, bida se Tuna. Uto bać Ivina izvadi poslidnju tepsijicu bundivare iz rerne. Vruća, meriše na cimet. »Ta kume, kako možeš bit lupav zoto, a pametan si za državnu službu. I ti i tvoja ne rmbačite, nego sve lipo klajbas u šake, pa polako. Koliko stignete. Nadnice redovne, nisu baš ni male. Ja u fabrike moram radit po godine zono što tvoja dobije na misec. I kako, onda, to ne možete rastolmačit ni ti ni ona, nego si došo pitat paora«, veli i metne tepsijicu nastal. »Ta kumo, vada znaš da smo se i ja i moja ubiližili u partiju u koju je tribalo, pa smo istom onda avansovali na poslu. Potli smo za male novce dobili nikake diplome, ko da smo svršili škole, pa su nas udesili i da šefujemo. Kako onda da znademo tolmačit koišta?«, pita je Tuna i uzme komat bundivare. »A, pa kad ne znate, mogo si lipo otit kod fiškalja, samo ti kanda žulji što tamo triba platit«, veli bać Ivina i sidne zastal. »E, kumo, fiškalji štrajkuju već tri miseca. Vidiš da štrajkuju i žandari i doktori i učitelji i študenti, a ko zna i ko će još? A televizija neće od nji, neg samo od noga što je potli toliki godina došo natrag, pa od lopova, pa od lemuzina, pa ko je koga ubijo, nek se svit zabavlja. Mogli bi već i oni malo štrajkovat, svi bi manje jida imali«, veli Tuna i uzme drugi komat bundivare. Bać Iva naljo još jednu bukaricu i fraklić, uzo i on komat i tepsijica začas pukla. Gledi papire, pa ni sam sebe ne viruje. Kumov stari dada umro još pri dvajst godina, a kuća je još na njemu. Umro prvać i dada, pa sad tribalo pripisat, al ne mož. Stari dada založijo kuću u Narodnu banku još pri pedešest godina. Zajam je davno vratijo, al u banke zaboravili istrisat založbu. Sad mu javlju da će se taj papir oma dobit, samo jim triba poslat zahtev. I triba platit dvanajst iljada za nikakoga notara što će udarit štambir i dat krsta na papir kojega će izdat Narodna banka. »Ta, kume, ni to ništa, samo napravi taj zahtev, evo su natrukovali i atresu, pa jim pošalji što prija«, veli i nalje mu još jedan fraklić. A zno je da će mu to on morat natrukovat. »E, blago nama dok imademo taki što štrajkuju cili život«, veli ispod glasa, i nalje još jednu bukaricu.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- Ford:** Ne tražite manu, tražite rješenje.
- Blixseth:** Morate vjerovati u sebe jer ste katkad jedina osoba koja vjeruje u vaš uspjeh.
- Lincoln:** Pravo na kritiziranje ima onaj tko je spreman pomoći.

KVIZ

Antun Mihanović

Koje godine je rođen hrvatski književnik i pravnik **Antun Mihanović**?
 Gdje je stekao akademsku naobrazbu?
 Koju je službu obavljao kao pravnik?
 Po kojoj pjesmi je postao besmrtni?
 Što je radio više od dvadeset godina?
 Gdje je službovao kao austrijski konzul?
 Kako se zove njegovo vrijedno književno djelo?
 Kada i gdje je umro Antun Mihanović?

Umro je u Novim dvorima 1861. godine
 Reč domovini od hasnovitostipisanja u domorodnom jeziku
 U Beogradu, Solunu, Smirni, Carigradu i Bukureštu
 Bio austrijski diplomat
 Autor je stihova za Lijepu našu (Hrvatska domovina)
 Radio je pri Banskome stolu, bio vojni sudac i upravitelj činovnik
 Studirao je pravo i filozofiju na kraljevskoj akademiji u Zagrebu
 Rodio se u Zagrebu 10. lipnja 1796. godine

FOTO KUTAK

Jesenski vozač!

VICEVI

Pita Ivica direktora:

- Kolika je plata?
- Na početku je 150 eura, a posle može ići i do 500.
- Dobro, doći ću ja onda poslije.

Mali Ivica priča s tetkom:

- Mora da si ti jako snažna žena, teta Jelo!

Teta Jela će:

- Odakle ti ta pomisao?

Na što će Ivica:

- Pa tata kaže da svu rodbinu vrtiš oko malog prsta.

NOGOMET

Nastavak uspješne serije

SUBOTICA – Minimalnom pobjedom protiv *PIK Prigrevice* (1:0) u 15. kolu nogometaši *Bačke 1901* nastavili su uspješnu rezultatsku seriju. Proljetni dio prvenstvene sezone crveno bijeli će dočekati na osmom mjestu Srpske lige *Vojvodina* s 20 osvojenih bodova.

Najuvjerljivija pobjeda

TAVANKUT – Četiri pogotka u mreži gostujućeg *Borca* iz Bačkog Gračaca (4:0) donijeli su najuvjerljiviju pobjedu momčadi *Tavankuta* u posljednjem kolu jesenskog dijela natjecanja u Bačkoj ligi. Odličnim finišom sezone Tavankučani su stigli do 12 osvojenih bodova i sada zauzimaju 14. mjesto na tablici.

D. P.

RUKOMET

ŽRK Sonta – ŽRK Klenak 09 16:27

SONTA – U 11. kolu TRLS, skupina *Srijem Južna Bačka*, rukometašice *ŽRK Sonta* su poražene na domaćem parketu. Iskuse gošće igrale su vrlo korektno i lijepo za oko, ali i efikasno. Indisponirane Sonćanke pružile su najlošiju igru ove jeseni. Za razliku od dosadašnjih utakmica obrana je bila prilično šuplja, a napad bezidejan. Udarci na vrata gošći bili su rijetki i mlaki, većina akcija završavala se pogrešnim dodavanjima, s velikim brojem tehničkih grešaka. Sa 6 zgoditaka najistaknutija u redovima Sonćanki bila je **Jelena Miloš**, koja nakon duge pauze tek ulazi u nekadašnju formu, a **Jovana Tančik** je i pored velikog broja grešaka postigla 4 pogotka. Sada slijedi zimska pauza, a na treneru **Goranu Matiću** je da u ekipu vrati sve ono što je *Tajfunke* krasilo u prvom dijelu jesenske polusezone.

I. A.

Spartak Vojput bolji od Zvezde

SUBOTICA – Rukometaši subotičkog Superligaša svladali su gostujuću momčad *Crvene zvezde* s 29:23 u 9. prvenstvenom kolu. U subotu 29. studenoga od 17 sati *Spartak Vojput* dočekuje posljednje plasiranu momčad *Kolubare*, a trenutačno se nalazi na šestom mjestu s 11 osvojenih bodova.

STOLNI TENIS

Treće mjesto za Čokića

VRŠAC – Stolnoteniski klub Vršac organizirao je u nedjelju 23. studenoga u sportske dvorani *Millennium* turnir za mlađe kadete i mlađe kadetkinje koji se bodovao za rang listu STSS kao Masters (RL-B). Od *Spartakovih* mladih stolnotenisača sudjelovali su **Jovan Marković**, **Luka Videc** i **Aleksandar Čokić**. Marković je završio natjecanje u kvalifikacijama po skupinama, kako se s jednom pobjedom nije plasirao na »glavnu tablu«, dok je Videc nakon plasmana u izlučnu fazu turnira poražen u prvom

kolu, zabilježivši plasman među 32 najbolja igrača. Čokić je kao drugi nositelj bio »slobodan« prvo kolo da bi nakon pobjede u četvrtfinalnom meču nad **Petrovićem** (*Železničar* – Niš) izgubio polufinalni duel od **Jovičića** (*IMT* – Beograd) rezultatom 3:1 i tako u konačnom plasmanu osvojio 3. mjesto i brončanu medalju.

VESLANJE

Uspješna sezona

PALIĆ – Službeno je završena natjecateljska sezona za Veslački klub *Palić*. Natjecatelji ovog iznimno uspješnog sportskog kolektiva osvojili su na 14 regata čak 127 medalja od čega su 32 zlatne, 64 srebrne i 31 brončane. Tijekom zimskog razdoblja predstoje pripreme za sljedeću natjecateljsku godinu.

Temeljem članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Službeni glasnik RS* br. 135/04, 36/09), Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj,

OBAVJEŠTAVA

Da je *MLEKARA* a. d., Subotica, Tolminska br. 10 podnijela Zahtjev za davanje suglasnosti na Studij o procjeni utjecaja na životni okoliš projekta: Kompleks *MLEKARA* Subotica.

Javni uvid po podnijetom zahtjevu osiguran je od 21. 11. 2014 do 11. 12. 2014. godine u prostorijama Gradske uprave – Gradska kuća, II. kat soba 226, svakog radnog dana u trajanju javnog uvida od 10 do 12. sati.

Javna prezentacija i rasprava po podnijetom zahtjevu nositelja projekta održat će se 12. 12. 2014. godine u prostorijama Stare gradske kuće, soba 226 II. kat s početkom u 12 sati.

Gradska uprava Subotica – Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj temeljem članka 29 a u svezi odredaba članova 10. i 30. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl. glasnik RS* br.135/04, 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE

o donesenom rješenju da nije potrebna izrada Studije o procjeni utjecaja na životni okoliš na životni okoliš za projekt PROIZVODNI POGON ZA RECIKLAŽU STAKLA

Nositelj projekta MUJIĆ AMIR Subotica, Jovana Mikića br. 273b obratio se ovom tijelu

sa zahtjevom za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš poslovnog objekta – proizvodnog pogona za reciklažu stakla, koji se nalazi na katastarskoj parceli 15650/1 ko Novi grad.

Nakon sprovedenog postupka Gradska uprava – Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj donijela je rješenje broj IV-05/I-501-398/2014.

U cilju obavještanja zainteresirane javnosti rješenje se objavljuje u cijelosti i može se preuzeti na sajtu gradske uprave www.subotica.rs, odjeljak Životni okoliš / Oglasna ploča, ili direktno na <http://www.subotica.rs/index/page/id/8432/lg/sr/pr/1>

IVA KUJUNDŽIĆ, PLIVAČICA PK SPARTAK

Piše: Dražen Prčić

Školska državna prvakinja

Najbolja u konkurenciji plivačica 5. - 6. razreda

PLIVAČKA PRIJATELJSTVA

Plivanje volim jer sam stekla nova iskustva i proširila krug prijatelja i izvan granica zemlje. To su iskreni prijatelji i dobri drugari, koji su prije svega sjajni plivači i plivačice, s kojima mi je veliko zadovoljstvo natjecati se. Moj sportski moto je *Keep calm and swim fast!* (Ostani smiren i plivaj brzo!)

»Plivanje treniram već punih šest godina, a sada se moji treninzi uglavnom održavaju na bazenu u Dudovoj šumi. To je veliki bazen i za postizanje boljih rezultata neophodno je plivati na ovakvim bazenima. No, dio treninga sam svojevrmeno imala i na manjem bazenu na Prozivki. Treniram šest puta tjedno po dva – dva i pol sata, a po treningu preplivam između šest i sedam kilometara. Kad krenu pripreme za državno prvenstvo trenira se dva puta dnevno, a prepliva se deset – jedanaest kilometara dnevno. Treneri zaslužni za moj uspjeh su među prvim **Ivan Šoštarec**, zatim **Milan Jovanović** i **Bojan Race** kod koga sam od rujna mjeseca ove godine«.

PLANOVI I ŽELJE

Kakvi su planovi mlade i talentirane subotičke plivačice, a što bi poželjela u skorajšnjoj Novoj godini?

»Na narednim natjecanjima željela bih popraviti osobne rekorde koji bi mi osigurali ulazak u reprezentaciju Plivačkog Saveza Vojvodine. Nadam se da će za sljedeću sezonu biti osiguran nov balon za pokrivanje bazena, kako bi uvjeti za trening bili još bolji, a onda se svi možemo nadati još boljim rezultatima cijele ekipe. Ovih dana očekujem poziv Plivačkog saveza Vojvodine za sudjelovanje u reprezentaciji Vojvodine (za moju kategoriju nema državne reprezentacije) na velikom i veoma jakom međunarodnom plivačkom mitingu u Ljubljani na kome će sudjelovati plivači i plivačice iz Slovenije, Hrvatske, Italije, Austrije i još nekoliko drugih zemalja«, zaključila je svoju plivačku priču nova državna školska prvakinja Iva Kujundžić.

Talentirana plivačica subotičkog *Spartaka* **Iva Kujundžić** nastupila je u utorak, 25. studenoga, na Školskom državnom prvenstvu i osvojila naslov prvakinja u konkurenciji učenica 5 – 6 razreda. Brojni svakodnevni treninzi i puno uloženog truda donijeli su još jedan vrijedan sportski rezultat, i novi poticaj za još bolje rezultate.

»Na Školskom prvenstvu Republike. Srbije plivala sam 50 m slobodno u kategoriji učenica 5 – 6 razreda i osvojila prvo mjesto s vremenom 29.76. To mi je najbolje vrijeme na velikom bazenu (50 m), dok mi je najbolji rezultat u malom bazenu (25m) 29.47«, pripočela nam je nova školska državna prvakinja Iva Kujundžić.

ODLIČNI REZULTATI

Nova plivačka sezona je u svom punom tijeku, nižu se

natjecanja jedna za drugim, a svako novo je prilika za još bolje rezultate, osobne rekorde i naravno medalje i pobjedničke pokale.

Kako Iva ocjenjuje dosadašnji dio sezone i koje je sve rezultate postigla?

»Ovu sezonu sam započela natjecanjem u Kranju (Slovenija), gdje sam osvojila brončanu medalju u disciplini 100 m leđno u veoma jakoj konkurenciji sa starijim plivačicama. Potom sam, početkom studenoga nastupila u Zrenjaninu na *Grand Prix-u* (Velika nagrada Srbije) gdje sam osvojila 3 srebra i bronzu. Protekloga vikenda na natjecanju u Hodmežovsarkhelyu osvojila sam bronzu u disciplini 50 m slobodno u konkurenciji s izuzetno jakim plivačicama iz Mađarske, Rumunjske, Slovačke i Austrije. Izuzetno sam zadovoljna svim postignutim rezultatima, a naslov državne prvakinja u konkurenciji mojih

vršnjakinja je kruna dosadašnjeg dijela sezone«.

NASTAVAK SEZONE

Natjecanjem u Beogradu završen je prvi dio sezone, a kojim natjecanjima se nastavlja njen drugi otkriva nam nova državna šampionka Iva:

»Sljedeća velika natjecanja su prvenstvo Vojvodine i Srbije koje će se održati početkom sljedeće godine, a do tada nastavljam s redovitim treninzima, uz malu pauzu koja će uslijediti tijekom Božićnih i Novogodišnjih blagdana«.

UVJETI ZA TRENING

Otvaranjem novog subotičkog bazena na Prozivki, PK *Spartak* je, pored starog velikog bazena u Dudovoj šumi, dobio dodatni prostor za treniranje.

Gdje, koliko često i pod čijim stručnim nadzorom Iva sada trenira?

INFORMATIVNO-POŠTICKI TIJEŠNIK
IZLAZI OD 1947. DO 1994.
ODNOVLJEN 2001.

HRVATSKA RIJEČ

NIU »HRVATSKA RIJEČ«

NAGRADNA IGRA

PRAVILA

POTREBNO JE SAKUPITI
4 KUPONA PLUS TALON KUPON (4 +1), KOJI ĆE BITI OBJAVLJENI U
SLJEDEĆIH PET BROJEVA »HRVATSKE RIJEČI«,
POČEVŠI OD 606. BROJA.

4 KUPONA PLUS TALON KUPON (4 +1) POTREBNO JE ISJEĆI, STAVITI U
KUVERTU I POSLATI NA ADRESU UREDNIŠTVA: NIU »HRVATSKA RIJEČ«
SUBOTICA, TRG CARA JOVANA NENADA 15/2 ILI IH DONIJETI OSOBNO

**POSLEDNJI ROK ZA PRIJAM
NAGRADNIH KUPONA JE
SRIJEDA, 17. PROSINCA**

JAVNO IZVLAČENJE NAGRADE OBAVIT ĆE SE U UREDNIŠTVU
NIU »HRVATSKA RIJEČ« U ČETVRTAK 18. PROSINCA U 10 SATI

PRAVO SUDJELOVANJA U NAGRADNOJ IGRI IMAJU SVI ČITATELJI »HRVATSKE RIJEČI«
IZUZEV UPOSLENIKA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI

Nagradni KUPON br. 3

GLAVNE NAGRADE

PERILICA
RUBLJA

KUPATILSKI
NAMJEŠTAJ

ŽENSKI
BICIKL

HRVATSKA
RIJEČ

